శ్రీ ర స్తు.

శ్రీరఘునందనపరబ్రహ్మణేనమః.

కౌండిన్యగోత్రజుండగు

మల్లయామాత్యకవివరునిచే

రచియింపబడిన

శ్రీరామస్తవరాజము.

ఇది,

మోక్షాసక్తులగువారికి

మిగులనుపయోగమగునటుల

సి. అరుణాచలశెట్టివారిచే

బరిష్కరింపబడినది.

PRINTED AT THE TOWNHALL PRESS.
MADRAS.
1892.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామస్తవరాజము - ప్రథమాశ్వాసము.

శా॥ శ్రీకల్యాణసదాశివేశ్వరకపర్ది బ్రహ్మాదివిష్ణుస్వరూ
పాకారాకృతిమీరునట్టిపరమాత్మైక్యానుసంధానుభో
గాకారోన్నతయోగివర్యగురువాక్యావాప్తబోధోజ్జ్వ
ల॥ శ్రీకాంతాప్రియుఁడైవనిన్మదిలో సేవింతు నశ్రాం
తమున్॥ శా॥ శ్రీరామా రఘునందనా రఘుపతీ సీతామనో
నాయకా। కారుణ్యాభయదా సహస్తవరదా కాకుత్స్థ
వంశోద్భవా। దారిద్ర్యాంధతమిస్రతాపహరణా తత్త్వా
భివంద్యోదయా। రారా నామదిలో వసించి కృపతో రక్షిం
చరా ప్రమొకేర్పడన్॥ ఉ॥ పెద్దల సేవఁజేసి నను బెంపకుఁగా
కవ్యధాభిమానులై। గద్దియనుద్దులందగిలికానక మూర్ఖు
లుకొందరున్నియో। ప్రొద్దులు పుత్త్రుగట్లచెడిపోవక సామిని
భక్తిఁ గొల్చినన్। దద్దయుఁ మోక్షముబ్బ గద దాశరథీ జన
కాత్మజాధిపా॥ చ॥ కరములు మోడ్చెదన్ హరికిఁ గాళికి
ప్రమొకేర్పడఁ గూర్మితో దుతన్। గరునకు వందనం బెపు
డుకోరకఁజేసెద కావ్యలన్నిరం। తరముఁ దలం చెదన్నలి

వదామర సాక్షినుతించెదన్మదిన్ । సరసకవిత్వబోధలు వెం
సంగలిగించుటకున్ముదంబునన్ ॥ గీ॥ పూరాండు మూర్తులను
తిసుగ్గురెల్లా ద్రడయా॥ బ్రస్తుతింతుం బరమభాగవతుల । ను
తులచేసి పెక్కురాగతుల వాల్మీకాది । కవులం దలంచి తెనుగు
కవుల బ్రపలంతు ॥ వ ॥ అస్మదిష్టదేవతాప్రార్థనంబు
నుబరమభాగవతకీర్తనంబును వాల్మీకాదిసత్కవిస్తోత్రం
బునుం జేసి సర్వజనంబులకుం బ్రియంబు పరమార్గుండై
నధేయకొండతమ్మయాచార్యుం బూజించి శ్రీరామస్తవ
రాజంబను మంత్రరాజంబుఁ దెనుగు సేయం బూని యే
ను బాల్యంబున సకలవేదాంతసిద్ధాంతసారసంగ్రహంబై
నతత్త్వార్థజ్ఞానంబులు తత్త్వచంద్రోదయంబను ద్విపదకావ్యం
బు రచియించి యా తత్త్వచంద్రోదయంబునకు జానకీనాథు
నాథుంగాని యోగించి సంతసిల్లితిని ప్పుడీ మంత్రరాజంబై
న శ్రీరామస్తవరాజంబను నీ ప్రబంధనాయకరత్నంబున
కు సర్వలోకనాథుండైన శ్రీరుక్మిణీనాథు నాథుంగా నియో
గించి సద్గుణధ్యానంబును బరబ్రహ్మరూపానుసంధానం
బు జేసి కృతకృత్యుండనగు మద్వంశక్రమం బెట్టిదనిన ॥ సీ॥ శ్రీ
కరంబైన పట్టికృష్ణానదికి దక్షిణాదియా నాంధ్రరాజ్యంబు

నందు । నొప్పైనకొప్పరావురురాజధానికి భోజుఁడౌ ముమ్మడిరాజమంత్రి।సుభగుఁడాపస్తంబసూత్రియజుర్వేదిశాండిల్యగోత్రుఁడాచతురునకును।దనయుండు పెద్దనాతనిసతిజువ్వాంబవారికిగంగన్నవరసుతుండు। వానికిల్లాలుసర్వాంబవారలకును। ఘనుఁడుకృష్ణయప్రభుఁడనఁగలిగియతఁడు। పేర్మిఁదుళ్లూరివారాడబిడ్డయైన। రఘుపతమ్మను బెండ్లియైరమణిమించె॥ క ॥ ఏమగువలుసరిసాటియె। భూమిపతివ్రతలలోనబుధసభలందుఁ। వేమారుఁగీర్తికెక్కెను।యాముమ్మడిరాజకృష్ణయరఘుపతమకుఁ॥ క॥ఆమిథునమునకుముచ్చుర। మేముదయించితిమియందు మేటగువాఁడఁ।రాముని భక్తుఁనల్లన। నామాఖ్యాతుండసజ్జనప్రియరతుఁడఁ॥క॥ గురుబోధామృతతుల్యాం గురుతరతత్త్వోపదేశకోవిదగురుడఁ। గురుసేవావ్రతచర్యుఁడ । గురుతరవేదాంతరంగగురుకవివరుడఁ॥ క॥ కొలిచినదిరామచంద్రునిఁ । దలచినదిపరస్వరూపధ్యానము సేయవ్వలచినదిముక్తిలలను । నిలిచినదిపురాకృతంబునిజమని తెల్లంపఁ॥ క ॥ పలికినదివేదతుల్యామౌ। చిలకననదికృపారసంబుశ్రితజనులందుఁ।గులికినదియో

గచర్యలు।నలికినయదియాయువిద్యయహితులు బెదరన్
శా॥శ్రీశైలేశువరప్రసాదమునతత్సిద్ధాంతనామంబులన్
ఆసీతేశుని వాక్యమానభయమున్నధ్యాత్మతత్వంబును।
ద్దేశంబొప్పగ నారదుండుదయసందేహంబులన్బాపుటే
యీశాయోగదనీవనేనిజము యోగీశాబ్ధిచంద్రోదయా॥
అట్లుగావున॥ క॥ ఆరోగ్యభాగ్యముసఁగఁగ।నారాయ
ణునింబబంధనాయకమణిగా।శ్రీరామస్తవరాజము।ధా
రుణివెలయుఁగఁజెప్పెదనునేఁబ్రీతిన్॥వ॥అదిసూత ప్రణీ
తంబునువ్యాసధర్మజసంవాదంబునునారద ప్రోక్తంబున
గుటంజేసియదియునొకయీశ్వరారాధనవిశేషంబగుట
నేఁజేసెద॥ —*(షష్ఠ్యంతములు.)*—

క॥సర్వశరీరవిహారికి।సర్వాలంకారభోగసౌభాగ్య
నికిన్।సర్వగుణాతీతునకును।నిర్వాణికిహరికిరుక్మిణీనాధు
నకున్॥క॥వర్జావర్జవికల్పిత।దుర్జనసంసారదోషదూషిత
వాంఛా।నిర్జితయోగీంద్రవివే।కార్జితవస్తువునకుఁబరున
కానందునకున్ ॥ క ॥ నిత్యనిరంజననిరుపమ।సత్యాత్మా
మోదవిభవసామ్రాజ్యునకున్।అత్యంతభక్తహృదయ।
ప్రత్యక్షునకున్సుమహానుభావాఢ్యునకున్॥క॥ గోపాలవే

షధారికి గోపీజనపూర్వభాగ్యరూపాశ్రయునకు గో
పస్త్రీవేష్టితునకు। గోపక్రీడావినోదగోపాలునకున్॥ క॥
శక్తిరజితప్రపంచముయుక్తిన్ మిథ్యాభిమానమోజన
పరుఁడౌ। భక్తపరాధీనునకును। భక్తవరునసర్వశక్తి
మూర్ధన్యునకున్॥ క॥ బిందుకళాతీతునకును। యిందుకళా
ధరనుతునకు పేంద్రాఖ్యునకు। న్వందితసుత్రామునకును।
యిందీవరనేత్రునకు మునీశ్వరపతికిన్॥ క॥ నీకుం బ్రబంధర
త్నముఁ। గా కానుకసేసినీదు కారుణ్యమునన్। లోకంబుల
న్నువె● నైదఁ। జేకొనురా కేంగువరదశ్రీకృష్ణహరీ॥ వ॥ ఇత్య
మంగళపరంపరాభివృద్ధిగా నా పిన్నపంబు నే యుఁ బూని
న శ్రీరామ స్తవరాజంబను మహాప్రబంధంబునకు గథా
ప్రారంభంబు బెట్టెదనినన్ నైమిశారణ్యవాసులకాదులైన శౌన
మహామునీశ్వరులొకానొకనాడు రేపకడ లేచి సంధ్యా
ధ్యానుష్ఠానకృత్యంబులు దీర్చి సూతునిచేత సర్వపురాణేతి
హాసంబులు విను శ్రీరామ స్తవరాజ శ్రవణోత్సుకులై॥
క॥ శ్రీరామ స్తవరాజము। పారాయణమెవడు సేయు బ్ర
తిదినము శ్రీ। కారణగురు చేవాడే। నారాయణపదము
నొందును మ్నుడు ధాత్రిన్॥ క॥ శ్రీరామ స్తవరాజక। థారం

భంబిట్లుశౌనకాదులుసూతుం। జేరినుతించిమహాత్మా। తా
రకనామంబుమాకుదయసేయఁగదే॥ వ॥ అనినమ్మునులకు
వ్యాసశిష్యుండగు సూతుండిట్లనియె॥ ....*

—*(కథాప్రారంభము.)*—

సీ॥ సర్వవేదార్థవిజ్ఞానసత్యవతీసుతుండునౌవ్యాసు
నిబాండవాగ్ర। జుండుపూజలుచేసిసుముఖుడౌభగవంతు
డవుమహాయోగీశుడవునుశాస్త్ర। గురుడవుతత్త్వంబుబ
రజనంబునుముక్తిసాధనధాన్యంబుజాడలెవ్వి। యెట్టివి
యెఱిగింపుడీరసరాజతోవినుమహాభాగయేగనినతెవ్వి।
యెట్టిపరమగుణాతీతమెన్న నెద్ది। జ్యోతియమలంబుశివమ
దేఖ్యాతిగాగ। బరమనిత్యంబుకైవల్యపదము త్రోవ। యది
యెశ్రీరామయనుజపంబింతమహిమ॥ క॥ శ్రీరామజపా
తత్క్షణ। దారకమనుబ్రహ్మసంజ్ఞదానిపఠించే। వారే
దోషమునొందరుయీరీతినివేదవేత్తనెఱుగుదు రెఱుక॥
గీ॥ ప్రాజ్ఞులెవ్వారుశ్రీరామ రామరామ। యనుచుసతతం
బు బఠియింతురట్టివారుభుక్తిముక్తుల రెంటిని బొందువా
ర। లిందుకైనసంశయంపంగనేలనసఘ॥ వ॥ మహిమన్ని
స్తవరాజమున్బలికెనాత్మజ్ఞానియైనారదుం। డుహరి

ధ్యానపురస్సరంబుగనుటన్నో రూరనే జెప్పెదన్। బహు సంపత్కరముందరిద్రహతమున్న శ్రీ హైమ్యైశ్వర్యసాధ్యంబును స్సహజంబౌపినుమన్యదుఃఖముల సంచారంబుల న్మాపు చున్॥ సీ॥ శ్రీరామకృష్ణుల సేవించిత ద్ధ్యానభావంబు లెఱింగింతుసావధానముగవినుసాకేతనగరంబులోపలరత్న మంటపమతిరమ్యముగను। దానిమధ్యంబునదలపోయసు రభూజమవున్మాలరత్నసింహాసనంబు। దన్మధ్యముననష్ట దళపద్మముండునుమాణిక్యముల చేతమలసిదాని। నట్టన డుమనురాముడున్నట్టుదలపు।కోటిసూర్యప్రకాశమైకొ మరుమిగుల। నింద్రనీలసమప్రభలీనువాని । దండ్రితొడమీ దగూర్చుండుదారివాని॥సీ॥ అత్యంతకోమలంబైనయంగ మువానివిపులవిశాలనేత్రములవాని। భానుకోటిప్రభా భాసితుండగువానిరంజిల్లుపీతాంబరంబువాని। మాణిక్య కుండలమంజీరములవాని గంకణకటిసూత్రగణనవాని। హారకిరీటకేయూరముల్గలవానిగరమొప్పుద్విభుజ ముల్గ లుగువాని।చిన్నవానిని లేనవ్వులున్నవాని। జదువుచుండెడియోగశాస్త్రములవాని। రామునను పేరుగలిగినరాచ వాని । నట్లుదలపుముయోగీశుడైనవాని॥ గీ॥ కిన్నరా

మరగంధర్వకింపురుషులు । నారదాదిమునీంద్రులు జేరికొ
లువ । భరతలక్ష్మణశత్రుఘ్న పరివృతుండు । నామహాత్ము
నిసతతంబునాత్మ దలపు॥గీ॥ వరవసిష్ఠగాధేయాదిపరమ
ఋషులు । జ్ఞానులైనట్టిసనకాదిమౌనివరులు । సేవలొనరిం
పరఘుకులశ్రేష్ఠుడైన । రామచంద్రునిదలఁపుము రాజవ
ర్యా॥క॥ చక్కదనంబానందము । నిక్కపుమైవిల్లుబట్టి నైర
జాణతబెం । పెక్కుపరంజ్యోతినిశుభ । మెక్కువయా
గౌసలేయునిటులదలపుమా॥క॥ ఆనారదమునివర్యుడుఁ ।
నానాలోకోపకారనటనలకొరకై । మానసమేపొంగగవి
ను । ధ్యానించెను రామచంద్రునిద్భుతపరుఁడై॥గీ॥ పరము
నేకంబునిత్యంబునెఱిశసుఖము । నైనదెట్టిదియాలోకమం
దునట్టి । నిండిపండినరూపంబునేదలంతు । ననుచుఁజింతింపు
చుండెనావ్యాసమౌని॥క॥ విజ్ఞానహేతుభూమిని । ప్రజ్ఞా
నునివిమలనేత్రుభద్రచరిత్రుఁ । సుజ్ఞానదివ్యరూపునితజ్ఞు
ని శ్రీరామచంద్రుదలపుదునాత్మన్॥ క॥ కుదురుగుఱిలేస
వానిని । చదువులగుసగుసలవానిసడిసన్నయునై । కుదుపల
కొదవనివానిని । మొదలొగనెరాచవానిసేవినవానిన్॥ వ॥
అనుచుఁజింతింపుచువ్యాసుండు నారదవాక్యంబు గాన్పిల్లు

నిమొ॥సీ॥ నారాయణునిజగన్నాథుగవిశ్వరురాజేంద్రువి
శ్వేశు రామభద్రు।జానకీవల్లభుసౌమిత్రిపూర్వజుశంకరు
నాదిత్యుజామదగ్న్య। శాంతునిసత్యు సౌజన్యునిగురు
మూర్తిగరుడవాహనువిష్ణుగమలనాభు। దాపసకామదు
దశరథవరపుత్రుఁ గారుణ్యునానందుఁగౌసలేయుఁ।జిన్మ
యానందవిగ్రహు శేషమూర్తి। మత్స్యకూర్మవరాహాది
మత్స్యరూపు। వాసుదేవునిసివ్యయువరదుహరిని। నా
త్మలోఁపలజింతింతుననువినంబు॥ సీ॥ కన్నవాడా రారక
నుగొన్నవాడ రాచిన్నారిపొన్నారిచిట్టి రార।నాకూర్మి
పట్టిరానాకుమారక రార యన్నరార ముద్దుచిన్నా రార।
అయ్య రారా నల్లనయ్యరా రాయిపుడు నాపుణ్యపరిపా
కసటన రార।నాచక్కనయ్యరా నాతోడనీడర యిప్పచిన్ని
కొండరామయ్యరార। అప్పయిందులవత్తురేఁయనుచుని
లుచు।తల్లికుల్లాసముగనల్లిబిల్లిగొనుచు।కాళ్ళనందెలుఘ
లుఘుల్లుఘుల్లుమనగ। ముదుపుజూపెడుకౌసల్యముద్దుబల
తు॥ క॥తడవులకునిన్నుగంటిని। యెడబాయగజాలరా
రనేయింటికొల్లకైపోడకట్టవింతదడవని। నాడి వెడఁగౌస
ల్యానోచునోములంటఁ॥మ॥అనుచుఁ రాముని జానకీస

హితుఁగానానందపట్టాభిషే । చనుగానిత్యుఁ గామ
హో మహునిఁసత్యవ్రతస్వాంతుగా । ఘనవేదాంతవివే
కిఁగా విజయుఁగా కౌసల్యాగారాబువ । ట్టినిగా సౌమ్యక
టాక్షవీక్షణుని గా డెందంబునన్నిల్పుచుఁ॥గీ॥ భరతలక్ష్మ
ణశత్రుఘ్నపవనపుత్ర । భానుజవిభీషణాశ్రితభటులు గొ
లువ । సర్వయోగీంద్రపాదసంశ్రయుఁడు నగుచు । జానకీ
యుక్తుఁడగు రామచంద్రుఁ దలఁచి॥మఱియును॥సీ॥అనిరుద్ధగ
తిఁగూర్చి యనిరుద్ధమతిఁ జేరి యనిరుద్ధమార్గులై యలరువా
రు । బిందుకళాంతనాదేందుకళాంతసంవిద్రూపమునవి
బ్రపీగువారు । నిర్బంధనిర్బోధనిర్భిన్నభిన్నతత్త్వోపదేశికుఁ
జూపనోపువారు నలఘుపదస్ఫూర్తి నలఘుపదస్ఫూర్తి నల
ఘులఘుత్వమై యలరువారు । సుభయకన్యాసమేతులై వ్రం
దువారు । నవధి గలుగంగ లేకుండు నవధివారు । గ్రాహ్యస
ట్టాభిరాములై రామకొలువ । వెలుఁగు వెలుఁగంగ వెలుఁ
గులో వెలుఁగువారు॥సీ॥స్థానత్రయంబుల సంగత్రయంబు
లు బంధత్రయంబుల బారదోలి । జీవత్రయంబుల చిత్త్రత్ర
యంబుల బింబత్రయంబుల డిందుపరచి । దైవత్రయంబుల
తాపత్రయంబుల యీషణత్రయముల దోషము డిపి । కర్మ

త్రయంబులకారణత్రయమూలవాసనా త్రయములవడిని ద్రోచి ।యున్న పరమాత్మగనువారలుర్విలోనబాహ్యాసంసారమెల్లనుబయలుజేసి ।ముక్తికాంతనుమదిలోనముద్దుగొనుదురనుచుశిష్యులబోధించినట్టివారు॥క॥ మాయయను జోడుదొడుగక।గాయంబనురథమునెక్కకర్మపువింట। న్నేయగనాశాబాణో। పాయంబునజిత్తరాజుపడుమది చేతక॥క॥హింసించేజీవదాసుల । సంసారోత్తీర్ణశాస్త్రసద్ధర్మగుడై।హంసాసోహంబుడైమి । మాంసోత్తరకాండవశతమానవరాజుక॥వ॥అనుచుమనోవృత్తులందెలుపువారును, మోక్షంబుసద్గురుకటాక్షవీక్షణాలేశంబునసుఖఫలంబగు గానిదుష్కరాభ్యాసయోగంబులలేదనువారును,మనోవృత్తివాయునిరోధంబైనయోగాభ్యాసబలంబులేకజయించరాదనువారును జీవపరైక్యస్వభావంబుశపవనసంకల్పంబుప్రయాసంబుగానిల్పుగాన బ్రయాసంబురోగాస్పదంబనువారును, రోగంబులకుందప్పినవాయునిరోధయోగఫలంబధికా యుర్మహత్వంబనువారును, యూహాయామహత్వ మహిమంబులు సిద్ధక్రియామూలికామణిమంత్రతపస్సిద్ధులంగలదనువారును, శివా

గమప్రోక్తంబైనమం త్రలయహఠరాజయోగంబులలో మంత్రరాజయోగంబు శివపంచాక్షరీయుక్తంబై కల్పితా కల్పితమాలికాజపంబునలయంబైనయజపామార్గంబు నబ్రవేశించిబంధత్రయరేచకపూరకకుంభకంబులంగుంభించికర్మాష్టాంగహఠయోగప్రయాసంబునవష్టైశ్వర్యయుక్తుండగుననీశ్వరాను గ్రహశక్తినిపాతసమయంబు నసదాచార్యానుగ్రహంబు నసాంఖ్యతారకంబులమీఱి కేవలకుంభకంబైనవిరాజయోగంబున జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులనతిక్రమించినిష్ప్రపన్నంబైనవెన్నెలబయలుననుసరించిదుర్భరానందసముద్రంబునమునింగి తెలుపుమఱుపుతలంపుస్వరూపానుసంధానధ్యానజపంబులులేకయమనస్కంబైనతుర్యంబునవెఱుకనెడకతాఁదానగనుజతుర్విధయోగరహస్యంబులందెలుపువారును వేదాంతశాస్త్రమ్ములవిరామయనిరాభాసనిర్వికల్పనిష్ప్రపంచంబైనసనాతనబ్రహ్మచిదంశంబునరజ్జుశుక్తిస్థాణువులులేనియహిరజితచోరాద్యారోపణ లెట్లట్లతోఁచిన మాయాప్రపంచంబుదబ్బరగుటంజేసిసంవిన్మాత్రుఁడై జీవుండుతన్నుఁదాఁదెలిసినముక్తుండగుమాయానసవిభ్రంబునతెన్నెఱుం

గమింజేసి బద్ధుండగు నీబంధముక్తులు నాత్మకు లేపసంకల్ప
స్వభావంబను వారును యాత్మసాక్షాత్కారపరుండైన కా
రణగురుండను శక్తినిపాతసమయంబున సదా చూచను వారును
కర్మముక్తులు మహాసంకల్పభోగంబులగలదను వారును,
సత్ప్రవృత్తిని గాని యీశ్వరానుగ్రహజ్ఞానంబులు లేవను వారు
ను ఇట్టియుదక్షిణవారును బరివేష్టించి కొలువ సింహాసనం
బున సీతాసమేతుండై యొప్పు శ్రీరామచంద్రుం దలంతునని
మరియు నారదుడిట్లనియె॥ గీ॥ గోకులావాసు గోవిందు గో
పీనాథు। వేణునాదానుభవమున వెలయువాని। స్త్రీలతో
గూడి క్రీడల జెలగువాని। రామకృష్ణాఖ్యు నామది బ్రేమదల
తు॥ క॥ చక్కని బాలుండనుచును। చెక్కిలి ముద్దాడు స్త్రీల చే
సన్నలచ। న్నక్కులగిలి వింతల చేజొక్కింపుచు కేలిసేయుస్వ
భావుదలంతుక్ శుద్ధబుద్ధసిద్ధసూక్ష్మస్వరూపుని। సర్వభూ
లకర్త సర్వమయుని। సర్వకారణాత్ము సత్యసంకల్పుని। ప్ర
ణవపరుని రామభద్రుదలతు॥ గీ॥ రూపు రేఖ లేని రొక్కమై
యొక్కటై। వేళపాళ లేక వెలుగుచున్న। రామచంద్రుబ్రకృతి
రహితు మహాత్మువి। మదినిదినము నేనమస్కరింతు॥ గీ॥ చింత
సోకబోక జేటునుసోరక నీక। లెక్కలేక యొకటి తక్కుగాకొక

లిమిగానరాక తెలివియొవఁడిచ్చిక । యీసనాక నేర్చువానిదల
తు॥గీ॥అనుచు నారదుఁడు నాదిత్యవర్త్మ గ భానుబింబమధ్య
వరుని గాను।సర్వసాక్షి గాను జానకీవల్లభు।సన్నుతించిమ
దిని సంతసిల్లె।మ॥ అనునావ్యాసునితో డధర్మజుఁడుం బోధా
నందమగ్నాత్ముఁడై ।తనివోదింక మునీంద్రచంద్ర పరమార్థ
జ్ఞానసంచారముల్ । ఘనకర్మంబుల త్రోవ భక్తిగతిఁ బాక
ల్యంబులౌనట్లుగా । వినుపింపుండన మానిచిత్తమున సువ్వి
ఖ్యారనోదారగ౯॥ సీ॥ భూనాథనీప్రశ్నన పురుషార్థ
హేతువులోకోపకారంబునౌగనంగ। పురుషార్థవిగతు
లైపోయిసంసారాభివృద్ధిచే పురుషార్థసిద్ధియనుచు।బెం
డ్లాము బిడ్డలు పెనిమిటియును కొంచుకంటుకాపురమిదియ
స్త దేల।హోయి యెన్నఁడు లేకనన్నిస్ని కేకారికడగండ్లగున్న
లైయిడుము పడుచునోకట-నాడైననొక యింతయుబ్బలే
క।పడుచు లేచుచునుస్సుట కెడములేదు।యెప్పుడైననుతమ
గటికొప్పరయ్యా।యేమి చెప్పుదునీ పెట్టికాముకులను॥క॥ఇ
టువంటిమానసభ్రమ।నెటువలెగడుపంగవచ్చునీశుఁడు
సహాగా।సుబుమాయన టపలచూ ।చుటునీ జమూగా డెమ
జయిజోద్యముగలదే॥ఉ॥ నేననునాఁడియానెలుగ నేనను

నోటిదినోటనుండగాఁ నేననహంకృతైయెఱుగ నైతికనిక్కు
చునోటు జెందుచు । స్వీనన నెవ్వడోయగుచు నేనును నేను
నిజంబులై భ్రమ । జ్ఞానవశానజీవుడగుసంసృతిబొందు
నరాధినాయకా॥గీ॥నేనుగలిగిననీవునుగానబడదు। నేనునీ
వునుగలిగిననిగుడుజగము ।నీవు నేనునువొకటైనభావమె
పుడుగానబడునట్టికాలంబుదీనికవధి॥గీ।వీడువాడనినాత్మ
కెవ్వాడుగలడు।వాడువీడనమానసవైభవంబు ।వాడువీ
డునునొక్కఁడౌనాడజూడ।నెవ్వరెకఁడగానయెఱుక
దక్క॥గీ॥దృష్టిగనుపట్టునవియెల్లదృశ్యమంద్రు।దృశ్యములు
గాల్చుతెలివిదెలివియంద్రు। వెలిప్రపంచంబునీవునువిడిచి
పెట్టినిర్వికల్పసమాధిలోనిగుడవయ్య॥చ॥చదివెడిశాస్త్ర
వాసనలుసన్నుతిగోరెడిలోకవాసనల్ ।కదలుచుదీర్ఘయా
త్రలనుకాలముపుచ్చెడిదేహవాసన।ల్మదమనివాసనాత్ర
యముమానినిజంబగుశుద్ధవాసనా।స్పదగురుబోధలందు
టలుపారముముట్టుటమెంచిచూడఁగన్॥ గీ॥ శాస్త్రలో
కదేహసామాన్యవాసనత్రోవసూడను క్షిత్రోవగూడదు।
గాకమానైనేనికర్మంబుపాలగు।నరవరేణ్యకపరమగ్నదే
ల॥గీ।తనదుదానైకానితనకెదియునులేని।తలపుకలుగువా

దుతత్త్వవేత్త। తగిలె నేనిపోదుతలపునదత్త్వంబు। తగదుగు
రునిమీదితలపువీడ॥ గీ॥ తనువునీవుగావుతలపులునీవుగా।
వింద్రియములుగావుమెఱుకగావు। తెలుపుమఱుపులేని తె
లివిమేనీవయా। చింతదీరిముక్తికాంతగూడుగీనీవుగలుగు
చోటనిబిడికృతానంద। సంభ్రమంబుపరమసంభ్రమంబు
నీవులేనిచోటునిబిడాంధకారాది । బంధకంబుకర్మబంధ
కంబు॥క॥లీలామానుషవిగ్రహ । నీలో నేనిన్నునీవునీవేక
నగా।నీలోనాశ్చర్యంబులునీలోననెవుట్టునణగునీకైయుం
డుఁ॥క॥రావయ్యాధర్మజాతనయా। జీవుడననుభ్రాంతివిడి
చిచిత్తములోన।న్నీవేనీవనికనునీ। భావననీచౌట దెలియఁబ
డునుమహాత్మా॥క॥జ్ఞానముసులభముకఠినము। లౌనీ కెం
దుగనఁశ్రోవలవియెట్లనినఁ। తానని యెఱిగెడి మెరుకే।
తానినిసులభంబునౌనుతానకఠినమా॥గీ॥సర్వకమోహప
రతిగాకసంశయంబు। దీరఁడ మీదటనుగానిదివ్యమైన। సు
ఖముదోచదునాతో చుసుఖముదనకు । వేరుగాకుండదెలి
సెనాధీరుడగును॥గీ॥ అనఘుబ్బంహెూపదేశదృష్టాంతమె
ల్లి। దెలిసిచెప్పితినీవున్నుదెలివినొందె।సకలసామ్రాజ్యసౌ
ఖ్యముల్సమత నొందు। మెరుకవంతునకెన్నున్న నేమికొదు

వ॥గీ॥ వెలిప్రపంచంబుమిథ్యని తెలిసితన్ను। నెరుగనేర్చిన
యోగీంద్రుఁడింటనున్న। యడవినుండినయాం రెంటినడకస
మమె। కాకమఱియాత్మ కీసటలాకరణంబె॥క॥ ప్రారబ్ధము
నుభవించక। తీరదుయాగామియంట దెప్పుడువరుసన్। దీ
రుమరిసంచితంబులు। దీరుననుగన్న వేళ ధీరాత్మునకున్॥
మఱియుఁగర్మం బెట్టిదనిన॥సీ॥ కర్మముల్ చేసినకడతేరగూ
డదు సేయకుండినగతుల్డాయకుండు। చేసినకర్మంబులెన్ను
నకల్పంపుచుఫలసంగరహితులై పరగవలయు। చేసియు
కర్మంబు సేయకుండిన నేర్పుత్రిగుణభావంబని తెలియవల
యు।కర్మంబులెవ్వనిఘనసనిత్యనైమిత్తికాచారనియమంబు
లంద్రుబుధులు।ఫలములీడైనత్రిగుణస్వభావమనుచు। నైన
యధికారములకొద్దినాచరింప। వలయుగురువాక్యపద్ధతి
వదుసగాను।యాత్మసాక్షాత్కరించుపర్యంతమ.ధిప॥ గీ॥
సకలమాయాప్రపంచంబుసగుణమయ్యె। సగుణనిర్గుణ
రూపంబుసాక్షియయ్యె। సాక్షిరూపంబునిర్గుణసగుణ
రూపు।సచ్చిదానందమును రామచంద్రుడయ్యె॥ గీ॥ అట్టి
రామచంద్రుననిశంబుకీర్తన।ధ్యానములనునాత్మదలచిత
లచి।శాంతహృదయుఁడగుచుసత్సంగమునజేరి। భక్తిసే

యునతఁడు భాగవతుఁడు॥ గీ॥ కర్మభక్తులచేత నుగ్రమము
తోడ। జిత్తవిశ్రాంతి నొందును శీఘ్రమున్దె। కావునను గర్మభ
క్తుబుజీవునికిని। సేయవలసిన కార్యంబు సిద్ధమయ్యె॥ సీ॥ తా
మ్రమృణ్మయశిలా దారురూపంబుల భావించు బూజించు
బామరుండు। పిన్నపెద్దలటంచు వేఱ్వేఱ వరుస సన్మానించు
హాషించు మధ్యముండు। తారతమ్యము లేక దైవమందఱి
యందునున్నవాఁడని చూచు నుత్తముండు। నీయుత్తమశ్లోకు
డీశ్వరుఁ దర్శించుకన్నవానినతండు గాంచుచుండు। నట్లుగా
ఫునసితోఁచు నఖిలజగము నందు నీశ్వరు నీశ్వరునందు జగము
వేఱు లేకయు వెలుఁగొందు విధము నీవు। తెలిసి కృతకృత్యుఁడ
గమ్ము ధీరహృదయ॥ గీ॥ తామ్రమృద్దారుశిలలను దలఁపుతో
న। యీశ్వరుండని పూజింప నేమిఫలము। తనమదిని యున్న
నీశుండు తన్నుఁ దాను। తెలియనేరని వానికి దెరువులవియ॥
సీ॥ ఆతురుఁడై హరినామకీర్తనఁ జెట్టుగా నోరూర నెవ్వఁడు
నాడుచుండు। నత్యంతవాంఛతో నఖిలేశుచారిత్రము విం
పార నెవ్వఁడాలించుచుండు। సర్వసంగత్యాగసమత నిర్వై
రుఁడై సంపూర్ణ సేవఁడు భోగించుచుండు। దేశికశ్రీపాదతీర్థ
ప్రసాదముల్స్వీకరించెవ్వఁడు చెలఁగుచుండు। వాఁడె ధన్యుం

డుమాన్యుండువర్ణితుండు। వాఁడేభక్తుండుముక్తుండువై భవుండు। వాని వెనువెంటనీశుఁడే వేళనైన । దోఁడునీడయి యుండరనాడునయ్య॥ శా॥ సత్సంగంబునునాత్మచింతగురువిశ్వాసంబువైరాగ్యము। న్వాత్సల్యంబునుజిత్తశాంతియనుసర్వభ్రాంతిశూన్యత్వము । న్మాత్సర్యంబులు లేకయుండుటవిసన్మార్గంబులౌయోగిక। త్యుత్సాహంబునదన్నుఁజెందిహృదయంబుప్పొంగ గాఁబాండవా॥వ॥అనియనేకవిధంబులగర్మభక్తివైరాగ్యంబులకుజిత్తవిశ్రాంతి కారణంబనిజీవునినిశ్చయంబునుస్వరూపసందర్శన సుఖహేతుత్వంబునుం దెలుపంగలవాఁడనసుచు మఱియువ్యాసుండుధర్మజునకిట్లనియెననాది నిర్వికల్పుండైన యాత్మునియందుమిథ్యారూపప్రపంచంబునుందోఁచిన తెఱంగెట్లనినమాయాబ్రహ్మసాన్నిధ్యంబునశుద్ధస్ఫటికంబుమీఁద దాసానికుసుమంబుజేర్చనదుమఛాయదోఁచినట్లు జీవుండుగనుపట్టు నాజీవుండు ముఖంబుననుండివిశ్వుండను పేరిటవిషయంబులననుభవించుజాగ్రత్వంబునఁదైజననామధేయంబునస్వప్నంబునగంఠప్రదేశంబునదజ్జాగ్రద్వాసవాయుక్తుండైవతఃప్రదేశంబునంబ్రవేశించి సుషుప్త్యవస్థం

జెందిప్రాజ్ఞుండనంగనహంకారంబనుతమంబునందులీనం
బై యుండేమి యెఱుంగడుసంవిత్తుసాక్షి రూపంబుననుం
డుటంజేసితత్సాన్నిధ్యంబుననుండివచ్చెంగావున నిండా
క నేమి సేసితినోయనియూరకుండెడివిధంబు జెల్పి దద్వి
ధంబుచిత్తుసహాయంబునం దెల్పునాసంవిత్తు సాన్నిధ్యం
బులేకున్ననూరకుండునను తెలివిలేకుండవలయు నాయ
హంకారంబెప్పుడుజాగ్రదభిముఖమగునప్పుడు సంవిత్తు
సాన్నిధ్యసహాయతాత్పర్యంబున సుఖంబుననుంటిననునె
ఱుకసంప్రాప్తంబగు నాసుషుప్తినుండితుర్యానామంబున
దుర్యావస్థనొందిబ్రహ్మానందంబనుభవించుచు నాభినుం
డితుర్యాతీతంబుననతీతనామంబుధరియించిమూలాధా
రమ్మున నరక్షణంబుపరమానందసుఖస్వరూపంబుననుం
డియథాప్రకారంబుగాతిరుగుచుతతం బీయవస్థాపంచ
కంబులపంచదేహంబులుధరియించి యాపంచకంబులం
గూడునిదియోగిమెఱుంగునితరులెఱుంగరా జీవుండాత్మ
వాసనాసమయంబున నవస్థాత్రయంబులందాటి వా
సనాత్రయంబులం ద్రోసివాసనయుద్రోష్మనాత్మైక్యాను
భవంబగుతదాత్మానుభవసారంబున బంచదేహావస్థాభి

మానభంగంబయిహృదయగ్రంథినాశంబున శుద్ధజ్ఞానం
బునప్రపంచంబు లేదనుటలుపపన్నంబుగావునసుషుప్త్య
వస్థయందుజిత్తుసాక్షియనిచెప్పుటలుపచారంబుశుద్ధసం
విత్తువందుబ్రపంచభ్రాంతిరజ్జునందు సర్పభ్రాంతిదోచి
పిదపలేనితెఱంగునభ్రాంతివీడినప్రపంచంబు లేదైనందో
చెనంటివేనిధవళశంఖంబుజూచిపచ్చన నిభ్రమసినసందు
పచ్చనలేదు తియ్యని పాలకుజేదన్న దోష భ్రాంతియా
గానితియ్యనిపాలకుజేదులేదని నిశ్చయంబు సుజ్ఞానమా
గణంబుననున్నదున్నట్టుగా దెలియజగద్భ్రాంతిశ్రీగురు
కటాక్షంబునందీఱు నీవునుసద్గురుకటాక్షంబున స్థానత్ర
యవ్యతీతంబైనతుర్యంబున బరమానందంబునొం దెందు
మాసుఖంబుబుద్ధిచేతనెఱుంగబడు బుద్ధికిదెలివిలేదన్న
నానిజంబుబుద్ధిజడంబుగావునబుద్ధిచేతగనుటలుపపన్నం
బుగాదైననుగన్నులుండినంగానిసూర్యునిదర్శింపంగూడ
దునేత్రోపాధిని సూర్యాంశంబైన నేత్రదృష్టి సూర్యుని
గన్నట్లు సంవిత్తుబుద్ధ్యుపాధినింగనునంతఃకరణప్రతిఫలి
తంబైనచిత్తుబుద్ధ్యుపాధినితన్నుదాజూచు నగ్న్యంశం
బయినదృకుఁ తత్సహాయంబునఁ దన్నుఁగన్నట్లు వృ

త్తిశూన్యంబైన బుధ్యుపాధివశంబున దన్నునాలోకించు చుద్వివిధంబైనట్లుసుఖంబునంజెందు నాబుద్ధిశక్తియగుచి త్తువాసనాచతుష్టయమాలిన్యంబు లేకుండుటం జేసిబుధ్యు పాధినిదన్నుదాజూచుక తననంతఃకరణోపాధియుపప న్నంబగు వెండియుబుద్ధిశూన్యమనినచోఁబోధతో గూడెం గావున శూన్యమనంగాదైనను సుషుప్తియగునా సుషు ప్తియగుంగాక యంటివేని నాసుషుప్తినిర్వాసనయైయు న్నియునందేమియెఱుగకపిదపనజ్ఞానంబునొందెదు గా వునసుషుప్తిగాని దేబోధతో గూడినదుర్యామాబోధ లేకు న్నాజ్ఞానంబగునువిషయాహంకారమాలిన్య వృత్తిశూ న్యతయబుద్ధిశూన్యతయాబుద్ధిశక్తియైనచిత్తుసంవిత్తునం జూచుచుసుఖస్వరూపుండగుటబ్రహ్మానందంబునంజొక్కు చునాబాహ్యంబుమఱచునప్పుడుజ్ఞప్తిమాత్రుండైబుద్ధిచే గాని తెలియరానివాడైయుండునా సమాధిసమయంబు నమనోలయచిత్ప్రకాశంబైన నెఱుకదకరతకరనప్రపం చంబు లేకుండునాసమాధ్యంతరంబున లయంబైన మన స్సునకాబహిర్వ్యాపారంబుగలుగు నెట్లనిన రథంబున దురంగంబులంబూన్నియభ్యాసమారంబుననడిపించుచు

మధ్యేరథికుండూరకున్డయశ్వాక్రమంబుగా నడుచునట్లు బుద్ధికివృత్తిశూన్యంబైనబ్రారబ్ధనాశపర్యంతంబునుగళేబరంబుసుఖదుఃఖంబులం జెందినట్లుండు నాత్మాలోకనపరుండైననాడీతరప్రపంచంబుగనియునుంగననివాడైయున్డునని మఱియుమౌనీంద్రుండిట్లనియె॥సీ॥బ్రహ్మంబునేనని పలుమారుననవచ్చు బ్రహ్మబోధ మెఱుంగుభావమరుదు। వేదాంతశాస్త్రముల్విభజింపగావచ్చు నాత్మార్థముల దెల్పుటదియునరుదు। సర్వంబులనురోసిసన్న్యాసినవచ్చు శూన్యమార్గంబులోజూచుటరుదు।అవిబద్ధమోక్షంబులని చెప్పగావచ్చు దానుగానిలకడదనరుటరుదు। తనువునర్థంబుగురునివియనగవచ్చు। రాగిమొనసినలోభంబుదీఱుటరుదు।మనసుసామర్థ్యమెఱిగెడిమర్మమరుదు। అంతజ్ఞానయ్యుగాకుండుటదియునరుదు॥గీ॥శుష్క—వేదాంతసిద్ధాంతసూటిపరులు।ఆత్మనెఱుంగకయర్థముల్వ్యర్థముగను। జెప్పుచుందురులోకులజెరుచుకొఱకు।నిజమునిష్ఠూరమైకల్లనిజములాయె ॥ మ॥ అరయన్ బ్రీతిపరాశరాత్మజుడుబ్రహ్మానందవర్షంబుగా।గురియించెన్నిజదీక్షితామృతలసత్కోలాహలోల్లాసినై । గురుకారుణ్యమహాప్రభావ

మునఁగోచుక్రీడితియుంగోర బ్రహ్మర్షీంద్రుఁ డెల్లరాజుతో
ననిమెవాఙ్మాధుర్యచాతుర్యుఁడై॥మ॥మనుజేంద్రాగ్రణియౌ
ల్లవారదుడు రామస్వామినింగూర్చి చా। లనమస్కారము
లొప్ప జేయుచునుతుల్గావించెద త్తత్స్వరూ । పుని దేజోమ
యుసూర్యమండలగతుఁ బూర్ణాత్ము వాదిత్యవ ।ర్ణునిలో
కేశుబురాతనున్న లినహీనున్బుద్ధినూహించుచుఁ॥గీ॥రఘు
కులాధీశులోకాభిరాము విష్ణు।నజునపారచిదానందుహ
రిముకుందు।బరమపురుడౌచు నేకమైపరగువాని।సంవిదా
త్మునిశ్రీరామచంద్రుదలతు॥గీ॥ మునులకెల్ల జాలధనమైన
వానిని।బాపములను జెఱుచు పరమపురుని నన్నితానైయగు
చునన్నింటికిదికమూ।వానిదలచి మ్రొక్కువాఁడననుచు॥గీ॥
స్గారెనారదుండు సంభ్రమముల్గుడుచుకుఱియుమఱియు
రామమహిమదలచె। మమతగలుగువారిమర్యాదగాబో
లు।మఱిగితిరిగియాడుమాటబాడు॥మ॥హరిరుద్రాదిసుర
ల్నవగ్రహములష్టాంగాదియోగప్రతు।ల్ధరవర్ణాశ్రమయ
జ్ఞ దానజపసంధ్యావందనాదిక్రియా। చరణుల్సప్తసము
ద్రము ల్త్రివిధదీక్షాబ్రహ్మవిద్యాధురం।ధరుల న్వేదపురా
ణశాస్త్రములుసీతారాముఁడే కదా॥గీ॥ అనుచునిట్లుహ

త్మనఖిలాంతరాత్మని। శాంతునీరజాక్షుసత్యధనుని । బ్ర
హ్మామూర్తియైనరామచంద్రస్వామి। సన్నుతించుచున్న
సమయమునను॥ సీ॥ శ్రీరాముడప్పుడు నారదుమున్దరనిలిచి
మౌనీంద్ర నేనీవు సేయు। సన్నుతుల్మెచ్చిప్రసన్నుండనైతిని
ప్పాక్షణము ల్వేడుముతనరననిన। నారదుండిట్లనె నానుతీకి
ష్టమ్ము రీమూర్తిగన్న దే నేడు నేను। ధరగృతార్థుడబుణ్యాధ
న్యుండఘునుడ నాజన్మ మిప్పుడుచాలసఫలమయ్యె। దపమీ
డేరెబండెరుదపము లెల్ల। ననగమీపాదదర్శనమబ్బినపు
డె। శిరస్తం బాయెన ద్వైతనిజము నేమి। స్వచ్ఛమైనట్టినీనా
మజపము చేత॥ శా॥ ఈరీతిన్ గొనియాడు నారదుని దాని
క్షించి సత్ప్రీతిని। క। నాహోయి వరంబు వేడుమను నాకా
కుత్స్థు తో మౌనిని। న్నైకేనిమ్మనికోరనిచ్చె దయతో శ్రీరామ
చంద్రుండయో। ధ్యారాజ్యంబున జానకీసహితుడై సర్వం
బు పాలించుచున్॥ సీ॥ ఇది రాఘవ స్తవంబిదియుత్తమోత్త
మంబిది సర్వసౌభాగ్యమిదియు ముక్తి। ఇది నారద ప్రోక్తము
ది వేదసారంబునిది రహస్య శ్రేష్ఠమిది శుభకరంబు। సవితపస్సా
రంబునిది పుణ్యపాకంబు రిది త్రికాలంబున జపము పూరు। పు
త్రమిత్రకళత్రపౌత్రాభివృద్ధియు నిచ్చకలోకంబుపచ్చ

తోరణములుపాడియుబన్న సంభ్రమములింట।గలిగియుం దురుసంపూర్ణకాములగుచు । బుద్ధివాకాయకర్మము ల్పూర్వకర్మ।మైనసంటనుపరియించునట్టివారి॥ క॥ గీతా నామసహస్రము।సీతారామ స్తవంబు।శ్రీగురుకరుణ।స్ఫ్రీ తిబఠించును నెవ్వం। డాతనినారాయణసముడం।ద్రుమమహా త్ముల్॥వ॥అనియిట్లువ్యాసుండుఫల్గుజునకెఱింగించెననినవి నిసంతుష్టాంతరంగులై శౌనకాదిమును లటమీదివృత్తాం తంబేమి చెప్పనెఱింగింపుడనిన॥క॥వేదాంతతత్త్వనిశ్చ యు । వాదాస్పదధర్మచరితనను దేవసుతా ।వైదర్భిస త్వాత్మామోదక్రీడావినోదమురళీనాథా।మాలిని॥సము ఖఘనవిలాసీనుప్రసన్నాత్మవాసీ । భ్రమతిమిరదనేశాభ క్తలోకప్రకాశా।అమితగుణచరిత్రాయార్యసుస్తోత్రపా త్రా।విమలప్రణవసీమా।వృష్ణివంశాబ్ధిసోమా॥

గద్య॥ ఇదిశ్రీరామచంద్ర వరప్రసాదలబ్ధ కవితావి లాసశాండిల్యగోత్ర పవిత్రకృష్ణయామాత్యపుత్రవినుత గుణధైర్యమల్లనార్యప్రణీతంబైన శ్రీరామ స్తవరాజంబ నుమహాప్రబంధమునందు హరిధ్యానపురస్సరంబైన శ్రీ రామకృష్ణస్తోత్రంబును ధర్మజుండు సుజ్ఞానకర్మభక్తి

ప్రశంసజేసిన వ్యాసభట్టారకుండుసవిస్తరంబుగా దత్త్వధర్మంబులందెలుపుటయున్నది ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీరస్తు.

శ్రీ రామ స్తవరాజము-ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమద్వైభవకారణ। ధీమన్నుత దేవదేవదివ్యమునీంద్ర। క్షేమంకర వేదార్థ। ప్రేమాస్పదజనవిహారి శ్రీకృష్ణహరి॥ వ॥ దేవాసూతుండుశౌనకాదిమహామునీంద్రులకిట్లనియెనట్లు శ్రీకృష్ణద్వైపాయనుండు కౌంతేయాగ్రజుంగనుంగొనిసర్వప్రపంచంబు మనోవికారంబు గావున మనస్త్యాగంబుసేయవలయుదన్మనస్త్యాగంబునకు గురుసేవ కారణంబనియిట్లనియె॥గీ॥తల్లిదండ్రిలేనితనయునిపోలికె సతికిబతియులేనిచందమునను। గురువులేనివిద్యకూడదెందులకైననజునికైననిజముసరసిచూడ॥గీ॥ తల్లిదండ్రిగలరు తగజన్మజన్మాన।నరయుబంధుమిత్రులట్లకలరు। తన్నుదెల్పుగురుడుతగదొరకడుభువిదొరుకుచెల్లముక్తిదొరుకు

టధిప॥గీ॥తల్లిదండ్రిబుుణము దైవర్షి ఋణమును ।దన్ను నె
ఋగదీయుతత్వమందు । బరమగురుని సేవపాటింపకుండె
నా।ఋణముదీరదండ్రుదురూఢిమఃనులు॥గీ॥ సూచకనిషిద్ధ
బోధకనాచకులను। గడగికామ్యకర్మ సమయాకారుణులు
ను।ననగనైనమంద్రు దేశికులందులోన।సద్గురుండగుకార
ణాచార్యవరుడు॥గీ॥అట్టికారణగురురాయుడైనవాడు ।
రామభగవాను లేకానిసీమలోన। నితరజనులుత న్మెరుగం
గ నెంతవారు।నరుడుగురుడనిపలు కుటన్యాయమఃధిప॥సీ॥
సద్గురుధ్యానాత్మ సంతసన్నుడగ వానినరకాలిబ్రాతమెవ
నికిలేదఃసతతంబుకారణాచార్యుజేరినవానికౌనగోరబో
లనెవ్వనికిగాదు।శ్రీగురుశుశ్రూష సేయనేర్చినవానిచరణ
రేణువుసమంబెవరుగారు దేశికప్రీతిగాదిరుగనేర్చినవాని
సరిసహస్రాంశమెవ్వరునుగారు।దానమానచాంద్రాయ
ణధ్యానవిహిత।మంత్రతంత్రాధ్యయనజపమర్మకర్మ। తీ
ర్థయాత్రాదికస్నానదివ్యధర్మః । లైననాచార్యుజేరిన
వారిసమమే॥క॥గురుశుశ్రూషలు సేయని। నరకడుపంసా
రమనెడినట్టేటమునిం।గిరుణస్థపుబాంధైయిహ। పరము
లు లేవండు నెందుపశుకముఃండై॥క॥ గురుబోధనెఱిగస

ట్లా। పరిపరివిధమైనశాస్త్రపారవ్యసనం। జెఱిగించు నెపు
రుషార్థము। పరిపక్వముగానివారిభ్రాంతులుగాఁగ॥ క॥
పరసత్తములను కారణ। గురుచేతను దాను దెలియఁగూడిన
యట్లా। నరకప్రసిద్ధవాసనకిరవౌ పారవ్యసనము లెఱుకకు
నగునే॥ వ॥ అనిన వ్యాసభట్టారకునకు శుకుఁ డిట్లనియె॥
క॥ అయ్యా గురువుల చరితం బెయ్యది నేఁటివారలెవ్వరు చే
వుమా। నయ్యోపాంతర తెలియదు। అయ్యా శమదమము
ట్లులాచారంబుల్॥ క॥ కారణగురుమహిమంబులు। వారికి
శుశ్రూష సేయువర్తనలన్ని। న్దెఱుఁగఁడ సేయవయ్యా। సూ
రిజనస్తుత్యచరితసుస్థిరభరితా॥ సీ॥ అవిగాక బహువిధం బై
న సంసారముల వ్వారలనడవళ్లు పౌరుషములు। మాయాశరీ
రమర్గంబులుపుమఘుందురమణులపిడుపిర క్షేత్రోవ। మో
క్షాధికారము ముముక్షుణ్ణు కారణాచార్యు జేరెదు జాడ సాజ్ఞ
ముగను। దెలుపుముమఱి యేమి తెలుపంగవలయుఁ నోనన్ని
యు నెఱిగింపుడను నృపాలు। తోడ వ్యాసుణ్ణు సెప్పంగఁ బో
డగన్నిట్లు। రాజయోగంబు తెల్పు కారణగురుండు। వానిమ
హిమలు సంసారవర్తనములు। ముందుగా దెల్పుమంతకు
మున్నె తెలియు॥ క॥ మాయాసంసారంబులు। రోయుకగురు

మహిమదెలియరూఢులుగలవా। కాయమనిత్యంబనిగురు
రాయని చేబడకతమకుబ్రతుకులుగలవే॥

—*జీవవిచారఘట్టము.*—

సీ॥జీవునిసంసారచిన్నెలావులాగ్రముగ జెప్పెదను
వినుమొదలమొదలస్వప్రకాశమునను చనుసహస్రావమా
వరణవిక్షేపమైస్వస్వరూపు। మఱపించుపురుషునిభ్రమగ
అపించిననిందుచేనెద్దియునెఱుకలేక। వెనుకముందెరుగక
వెఱ్ఱిపట్టినవాన్నివిధముననాసచే వెతలబడుచు। వెతలుపో
సుకొంచుగొందవని మోహాతిశయముచేతపట్టిజాలిగోడు
గుడుచుచుండుగాకఝుడిసియిస్తటనైనతోడునుమాలిపో
డుదుఃఖజీవి॥క॥ఆవరణమనగమఱపే। కావునదాసన్నవ
న్నుగానకయుండ। న్నివిధమునచాననతా। నైవేఱేభ్రాం
తిపెట్టునాత్మునివత్స॥క॥విక్షేపశక్తియనగా। మోక్షవ్య
తిరిక్తమైనమోహవికారాల్లక్షులపర్యస్తంబులరక్షణము
నదోచుగాపురంబులకిరవై॥అదియునుంగాక॥ క॥జీవుండి
ట్లుతనశ్రయభావనచేగలిగెవానిప్రకృతుల్వినుమా। కైవ
ల్యంబునదబ్బర। గాపేరొకకల్పితుండగలిగెన్నపాలా॥క॥
అనినవినిరాజేంద్రుండును।నఘునిబాకారముననసాకా

రంబే। యనుశ్రునగలిగెనుజీవుడు। తనువులుమూడెట్లుదా ల్చెతద్విధమెల్లన్ ॥గీ॥ తెలియజెప్పుమన్న దేశాధిపతితోడ। మునికులాబ్ధిచన్ద్రుడనియెనిట్లు। రాజవర్యవినుముబ్రహ్మస్వ రూపంబు। మొదలుగానుబోధపదిలపరతు॥ అదియెట్లనిన సీ॥ అమలమైస్వచ్ఛమైయాద్యంతశూన్యమైశుభ్రమైఘన సంవిదభ్రమగుచు। నిత్యమైసత్యమైనిర్మలాకారమైయంద మైయానందకందమగుచు। పూర్ణమైదివ్యమై బోధస్వరూ పమైబుద్ధంబునైస్వతస్సిద్ధమగుచు। నమితమైనిర్ద్వంద్వమై ని రంజనమైపరంజ్యోతియైమహావ్యాప్యమగుచు। నద్వయబ్ర హ్మచైతన్యమైవెలుంగునట్టిచైతన్యనేమిగన్పట్టుచెట్టు। లై నయిబ్బంది తెల్వికైలేనిదేకలిగెనవలనెరజ్జుసర్పగతివన ఘు॥ క॥ లేకేగల్గినపురుషుడు। యాకల్పితుడనగయాతడౌద బ్బరనా। లోకించితామహత్త। త్వాకారంబైనయీశుడ య్యెందీనన్ ॥క॥ అయ్యాయుత్తమమధ్యమ। నియ్యోహంబ నెడినహామునిగుడెన్నినుమా। వెయ్యేలికనియ్యోహం। బై యొప్పెడభౌతికాఖ్యహంకృతివలనన్ ॥గీ॥ అవిశక్తియుక్త మైతమోగుణీయనై। జ్ఞానవికృతితోడగానబడుచు। కడక తోడవిశ్వకారణదేహినై। రూఢికల్పితుణ్ణుసుద్రుడయ్యె॥

క॥ ఖ్యాతిగభూతోత్పత్తికి యాతడెయాత్మ స్వరూపుడాభూతా
త్మ్యాయాతని భూషితకాలంబేతరినిండిన సుకళ్ళి నెరుగుదుబయలా॥
గీ॥ గగనవిస్తీర్ణమైగాలి గాలిచుట్టి పట్టికుదియింపగానగ్ని పుట్టె
దీని వేడిమి జలమంద్రమువేత్తలుయొప్పతోడ నట్టినీరంబు బలుప
యా యవనినఘా క॥ ఈరీతి పంచభూతము లారయి కల్పింపబడి
యున నిఖలయంబిం బ్రహ్మాండబిడివ్యష్టి శరీరంబనిపించుకొనును పృథ్వి

— పంచీకరణలక్షణము. —

నాథా॥ వి॥ నసుమా చవింశతితత్త్వనిర్ణయంబొన్న నీపంచ
భూతంబులను ద్వద్విటిరించేనిగా విభాగించియుంగులోనొక్కొ
క్కనిజాంశంబుబుంచి తక్కినసొండో నాలుగేని గా భావించిపం
చికలయంబంచీకృతంబయ్యెనవ్యధంబొన్న ఆకాశార్ధభాగంబు
జ్ఞాతృత్వమయ్యె తక్కిన నాలుగును వాయ్వగ్ని జలము ములకూడిమనో
బుద్ధిచిత్తాహంకారంబులయ్యె వాయువు సార్ధభాగంబు ప్రాణమయ్యె తక్కి
న నాల్గును వాక్పాణిపాదపాయూపస్థకర్మేంద్రియములం గూడి ప్రాణాపానవ్యానోదానసమా
నంబులయ్యె తేజస్సార్ధభాగంబు చక్షురయ్యె తక్కిన నాల్గును
భూనీరమారుతవ్యోమములం గూడి శ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణేంద్రియంబుల
య్యె జలార్ధభాగంబు రసనంబయ్యె తక్కిన నాల్గును శబ్దస్పర్శరూప
ప్రపంచిన శబ్దస్పర్శరూపరసగంధములం గూడి స్వరూపశబ్దంబులయ్యె పృథ్వీ
తత్త్వార్ధభాగంబు ఘ్రాణమయ్యె తక్కిన నాల్గును విరక్తంబయిన

మీ రాంతరిక్షంబులంగూడి గుహ్యపాణి పాదవాక్కులయ్యె యిట్లుం
చవింశతితత్త్వాత్మకంబైన స్థూలదేహంబింక కర్మజ్ఞానేంద్రియదశ
కంబును పంచప్రాణము మనోబుద్ధులం గూడి సూక్ష్మాంగంబను లింగశరీరం
బయ్యె నీ రెంటికి కారణంబగుటన విద్య కారణాంగంబయ్యె నీ దేహత్ర
యంబులంగూడి జీవుండు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్తులను నవస్థాత్రయంబు
లం బడి పొరలుచు మాంసనిర్మితంబైన యస్థూలకాయంబునంద
హంకారమమకారంబు సేయుచు దేహాత్మభావంబులతన్నదానై రు
గతకర్మంబులు చేసి స్వర్గనరకంబులం బొందుచు క్షీణభోగంబుల
సర్వజంతుయోని ద్వారంబులం బుట్టుచు జన్మమృత్యు మొదలేని దుఃఖంబు
లం బొందుచుండుగాని సద్భోగకంబెక్కుండై శాంతహృదయుండగు
చు యాత్మోపాసనాది సాధనంబుల చిత్తంబు నిల్ప నేరడదె పిన్న దిన
ము॥ గీ॥ ఓ యము నైర్మల్య చేతను దిరుగుచుండు॥ మూత్రము సంయుతం
బు పైయు రక్తతో॥ కందెంపులు క్రిమిపుల్లినిండియుండు॥ యిట్టిదే
హంబులందవగానిమానుభు॥ సీ॥ బయిని నీరైన మాంసశిఖ బహుకమా కా
రంబునెంగిలి మాంగళ్యంగ భూమి। తేరన ఫాలపోషు దేహ స్వరూపం
బు రోగాల పుట్టియా రోత కాదు । భయము పుట్టిల్లు పాతకంబుల
బొందియును బాగి గ్రస్తాయాయలకి రొమ్ము డలు। మలమూత్ర రక్తము ర్మాం
సమిచావుడో కాల బుగలి లాలులి కష్టతనువు తో కపురుగులగుంట
యాత్మలు లి త్రిగుణ భూతము పాటులకోడి గట్టి యీ శరీర। మందలా
రాంగ సౌఖ్యములంటు గోరి। కోరి తద్వశ ప్రాయ మైరి జనులు॥ సీ॥ గ

ణములు లోభములు భ్రాంతులు గరిశలు యీశలు తలతోకయవధి
నౌరు। సకలావయవములు సంగ్రతయోరుబులుగులగోత్రసంగాధన
ములు పాలందు। మందు సంస్కృతి దోష్టము మతకర్ణము గాడిపంచేం
ద్రియంబులు బల్తిపలువు। పూర్తియూవిషయముల్ క్రూరముల్తెలు
ప్రేమాతిశయములు పెన్నటోట్టె। బుణము కుమతిఖము బాధలు రోతకుడి
తి। కాపురము చెడు దూహం చెకల్లతెల్వి। బ్రహ్మందునదో దిన భ్రాంతి
నొల్లి। మునజూలనుపశువులకిట్లున నఘచరిత॥క॥ ఈరీతి బహుప్రాయులు
నైరోషద్వేషులైదురాచారులున్నని। వారును వీరును మీమూ। వారని
స్త్రీవాంఛదగిలి పశులైరిన్నృపా॥క॥ ఆలుంబిడ్డలకోర్కై। జాలింబడిధ
నముగూర్చి చచ్చిన దనకా। వేలాకోలము నొందును। స్త్రీలోలుండైన
వాడు చెడిపో బాడై॥ గీ॥ కాంత దగిలిన వారికి గలదె సుఖము। వారిపో
షించుటకు చాల వనరి పనరి। తిరిగి తెచ్చినయవి వాము దిన్న వెనక। మెం
గిలైనను భక్షించుటిట్లుగాగ॥సీ॥ బహువిధరోగంబు భార్యానుభో
గంబు నిగ్గులచేటును స్త్రీలకూట। మత్యంత పాతకంబంగనా సంగమం
బిహీపర దూరంబు లింతిపొందు। దుఃఖస్వరూపంబులో యుపేక్షణపాం
దులు ద్బంధమరణంబులు విదచెలిమి అతి ఘోర నరకంబు సతులలోల
త్వంబు తలయెత్తరాకులు చెలుల గోష్ఠి। గాపురించెడి సంసారకష్టపా
టు। రోశమాటి బ్రతుకరణ్యరోదనంబు। లేమి జెప్పదు లేహ్యము చెరిగి
దీని। సన్న్యసించిన వాడె బో జాలదధిపా॥సీ॥ యిల్లు వాకిలి రోసి యిల్లాలి
నెడబాసి చుట్టపక్కములను సారిదిరోసి। ప్రస్నవానులు వీడి వాంఛలు

శాడిసాంకులుదిగనాడిపోలివిడి। యాడికసోకోర్చియవమానములనోర్చినదపడిపోశార్చితోడునదీర్చి। కత్పర్ణత్వములుమీఱకనుల్గడత్తేరిభావంబులనదీరిభ్రమల గేరి।నితరసంగంబులెల్లనునేస్యకుడిచియలిములాశూరుగ్ైయుంటియూరబిడిచి తిరిగిచూడక దాబయనడచి। పరముకుయిపరజన్మసాఫల్యమునకు। సీ। సంగవిరక్తుండు శంగారయు। ంపు సంగవిరక్తుండు సర్వదాం। సంగవిరక్తుండు బంగారుబిడ్డడు సంగవిరక్తుండు సర్వసముడు। సంగవిరక్తుండు సంతతానందుండు సంగవిరక్తుండు సంభ్రముండు। సంగవిరక్తుండు సంపూర్ణవికాముండు సంగవిరక్తుండు సన్నుతుండు। సంగవిరతుండు చిత్రశాంతిపరుడు। సంగవిరతుండు దేవతాసముడు ఘనుడు। సంగవిరక్తగుని సరిసాటిజగతిగలరె। సంగవిరతుండు పూజ్యుండు సభలలోన॥ గీ॥ ఈవరగర్వముంపి చియీశ్వరునందుల శ్రీగొఘటిగా। భావనని యాడుచును బాడుచు। శ్రీహరినామకీర్తన। గజేయుచున్న లంగను నెవ్వడు జేరుఁవాసిదే జీవనమున్ వివేకమును సిద్ధము పొందవచుంశ పావనా।గీ॥ పాండవులీ త్రినువిమదరబ్రహ్మ నైన। రాముకృష్ణల నామకీర్తనలమటాపు। లేమిజెప్పంబు ధాత్రిలో నెవ్వనైన। వాంఛను

— ౧ నామకీర్తనవిచారఘట్టము, * —

కమారుబల్ల పావనుల జేయు॥గీ॥ నామకీర్తనసరిసాటిభూమిగలడె తెలియ నేరనిం గూఖుర్ణలుతీర్థయాత్ర। లంమ దేవతాసేవల్లం।

చునుండఁ బట్టితిరుగ్రహచారబాధగాక॥క॥ దారుణ్యధైనసువ్యథా।
చారుణ్యధైనసుగ్రహాస్త్రసంచారుణ్యధై। శ్రీరామాయనియొకపరి। వ్రా
సినజాలు వానిదూరేదులకుఁ॥సీ॥ తెల్లవారకతొల్లిచల్లనినీటలో వా
యుకొనుచు తెల్లవారుకువారు। నిరుకావులుగట్టినీల్లదర్భలచేత సవ్యా
పసవ్యముల్ జల్లువారు। బిగుసుకముక్కులు బిగియించి గొణుగుచు
మాగన్ను వేయుచు మూగువారు। సొమ్ముజేసిన యట్లు సాగిలబడిపడి
బ్రొద్దుక్రైనిల్వబోవువారు। బిరబిరను చెట్లచుట్లనుదిరుగువారు। నే
య్యిజిడుగులునగ్నిలో వేయువారు। వైశ్వదేవాధిపూజలపరులువారు।
కీర్తనలు నేయువారలకిందివారు॥క॥ ఆత్మావేశము చేహరి। కీర్తనప
రుడైనవాడు కృష్ణాయనుచుఁ। మూర్తిభజించినయొక్కము। హృ
త్కమలో స్వామియొద్దయుంచుకయుండుఁ॥సీ॥ అనిశంబు నారా
యణాయని చెలరేగి యాటపాటలమరు మాటలేక పిలుచుచు ప్రత్యక్ష
ములుగోరి తలచుచు ధ్యానించి పరవశత్వమునబొంది। తెలిసి మరచి
న యట్లు తెలియకమరుపుతో నొందునట్లుంట నెరుకపడక। నున్నచో
టునుతనకుండంగనైపడక బాలునిలీలనిర్భయుడునగుచు తిరుగుభక్తిని
వెనువెంటదిరుగుచుండు తడవులకుగన్న శ్రీరాముతల్లిబోటి। యుగుద
నుకుబాయజాలనిముద్దులట్లు। పరమకారుణ్యనిధియైన హరిన్ని పాలా॥
క॥ వినవయ్య రాజచంద్రా। మనుజశరీరంబులెన్నయుంచిదిందాగా। పు
నపుణ్యపాత్రములగనుగొను। ఘనులకునల్లారుముద్దుగావిహరించుఁ॥
ముక్తియును॥క॥ శ్రీరామకృష్ణులకుపని। దారుణిరైన గొనకొం...

నవారిఁ। జేరెదే దయచేతను। నారయ యుండఁ గశ కథ గలదది వినుపిం
తుఁ॥ క॥ నారదముని శిష్యుండా। త్రైరాముఁడు విప్రముఖ్యుఁ డాతండో
క నాఁడా రాము కృష్ణమూర్తుల। జేరెన్నొరొప్పవారు జేరిరి వానిఁ॥
క॥ ఈ రీతి బలుకు ఱమానికి। నా రాజేంద్రుండు నవ్వి యెవయ్యా వాఁడే। వీరు
న జేరను జేరిన। వారే రీతులను జేరవచ్చిరి వానిఁ॥ వ॥ అనిన కృష్ణద్వై
పాయనుండిట్లనియె॥ గీ॥ శరణు శ్రీజానకీనాథ శరణు శరణు। శరణు
శ్రీరుక్మిణీనాథ శరణు శరణు। శరణు శ్రీరామ రఘురామ శరణు శర
ణు। శరణు శ్రీకృష్ణ హరి హరీ శరణు శరణు॥ వ॥ అనుచు భూసురుండు
శ్రీమన్నారాయణమూర్తిని గీర్తించి యిట్లనియె సచ్చిదానందనిల
యా నీవు రామావతారంబున బాలుండవై యుండు నెడ విశ్వామిత్రుం
డు తన యాగసంరక్షణంబు కొఱకు మీ పట్టణంబు ప్రవేశించిన నతనిం జూ
చి యా దేహేంద్రియాది ప్రపంచంబు కొఱకు స్వరంబు గాంక్షింపవల
నైదా నిదీని వల్లన య్యెడు సుఖంబు లేదెట్లన్న నాత్మవస్తు రామాయుస
ర్వం ప్రియం భవతి యని వేదవచనంబు పలుకు గావున కామంబులు నిర
ర్థకంబులై యుండు నని మిముం జూచి విశ్వామిత్రుండు ఓ రామా
యీ దేహాది దేహంబు సుఖదుఃఖమూలంబగుట నిశ్చయంబండు లక నొ
క్కయితిహాసంబు గలదు తొల్లి శుకుండు తండ్రిచేత ననుజ్ఞాతుండయి
మిధిలానగరంబు ప్రవేశించిన నతనిం జూచి జనకుండిట్లనియె నీవు సంశ
యింపవలదు నీకు దేహేంద్రియాది ప్రపంచంబు గలిగినట్లు యుండగా
నీకు దేహంబు లేదని నన్ను నీవెఱుంగుము నినన తండట్లంచేసెఁ గావున ఽ

ఘువీరా నిన్ను నీ వెరుంగకున్న మీరు నే నే బ్రహ్మాదుని మొరంగి కొరతుము
న్నని నెన్నంగ వేసీపుగురుశిష్యన్యాయంబు నడిపించుట త్రేతుబడియును
న యాగాయంత విచిత్రంబదియునుం గాక మారీచసుబాహు వధయును
శంకరు ధనుర్భంగంబును సీతా వివాహంబును పరశురామ పరాక్రమ
భంజనంబును అయోధ్యాప్రవేశంబును కైకేయీ కారణంబున దండ
కారణ్యప్రవేశంబును ... గంబును పంచవాసకోవరంబున హను
మత్సందర్శనంబును సుగ్రీవ సంభాషణంబును వాలి హరణంబును సుగ్రీవ రా
జ్యాభిషేకంబును జానకీ కోరకన్న ... రిగ్రహంబును సముద్ర బంధనంబు
ను విరూపాక్ష సంగ్రామంబిట కాయము ... కాలమును ... దిర మహాపా
ర్శ్వ కుంభనికుంభేంద్రజిదాద్యనేకానేక కోలాహలంబును రావణ
కుంభకర్ణ ముఖ్య రాక్షస సంహారంబును విభీషణ లంకారాజ్యాభిషే
క్యంబును జనకపుత్రి కూడి సకల వానరములతో భరద్వాజాశ్రమ ప్ర
వేశంబును గుహ భరత శత్రుఘ్న దర్శనంబును తత్సర్వజన సంతోష మా
త్సాహంబును గురు మాతృజన ప్రియంబును సకల జన సంతోషోత్సా
హంబుతో అయోధ్యాపట్టాభిషిక్తుడవై భక్తవాత్సల్యంబుతో సుఖం
బుండితనిదివించిదురియుక్త దశావతారంబున ననేక పరాక్రమంబులు
చేసి పదారువేల నూర్గురయిన మంద్ర స్త్రీలతో ... క్రీడలం జెలంగు
కేవుండవు నీవు కావె యిట్టి నీకు యనేకనమస్కారములు జేసెద చేకొ
న వే శ్రీరఘువీరా సచ్చిదానంద నిత్య పరిపూర్ణ ప్రభావ స్వరూపా॥ గీ॥
అను మవిప్రముఖ్యదారా రామకృష్ణుల । పాడియాడుచుండిరి భక్తితోడ

మరియుశరణాగతపరిహరివిధముల పొందవాబ్ధిచంద్రవలికెనిన్ని

—*శ్రీరామస్తోత్రఘట్టము.—*—

మ॥ శరణన్నంగరుణింతునన్న బిరుదుజ్జాలంబులోఁ జాలెనా। శరణా
గ్నాయన రామ పేమి వినవో సంసారతాపత్రయం। బెరుగన్నీయదో
నిందు లేవొ చెప్పుమా యీనిదయా బుద్ధి నే। మరిత్రాణమున్న విభీషణా
దులకు రామా యోశరణాగమణీ ॥౧॥ పరగే రామదేవ్ర పాగానవొ
నురలాప్తిధిక్షంబరోసాంసుగా। నరుచిక్షసాక్షితోయాంజనేయు
నిపడిక్షన్నుంజితో జానకీ। శరణాబ్జంబులు నొప్పనోయి శరదేశ పా
శసంతసనే। మరిత్రోసుంమకుయింత నేప్పుదగ రామా యోశరణా
మణీ॥౨॥ శరణన్నాకలయో పవల్ప రిహారించక్ష రాముడుండంగనే॥
వెర పేలంచును పిన్న పిద్దలు బుసు ల్వేదాంత శాస్త్రంబులు। స్మిరయు
న్నమ్మివిభీషణ కాదిమునుల నొప్పిసించుటలొన్నకీగా। మరినిన్నమ్మితి కా
పుమీదయను రామా యోశరణామణీ ॥౩॥ కరులక్ష శిష్యులతెల్లి డండ్రి
సురుబ్రాహ్మ్యంబులనన్యభాగ్యలక్ష। శరణన్నారికిన్ని నేసహాగ సాసాన్య
భావికల్పంచన। లెన్నరుపొంగాప్పున నాస్వేధముక్ష మిదిగో నేమానసిధర్మ
మే। మరకాపన్న శరణ్యనీశరణు రామా యోశరణామణీ॥౪॥ ధర
లో దొల్లిటివారు నేను సహా గాజన్యంబునన్వేసము। ల్వెరపేలంచునుని
య్యావేయభయము। ల్నేదేమిపింతాయనా। శరణార్థిక్ష దిగనాథ రాదెవ
గవాసర్వేశనీపిచ్చరమే మరినన్నాదుపారలెన్వరికరామాయోశరణ

కామణీ॥౫॥ శరణన్నక్షణమే విభీషణునకా చంద్రార్కమౌనట్లు లంకాదే
వరలంకాపురిదానరబో స్థిరముగ నొసంగితివి శ్రీకర రామ యనఘా। రహస్యం
బులు దెల్పి విజయునకు నాప్తుడవై తేరున్నడిపి రక్షించుచు కురుమాటాడిన నింక
యాసనుమి రామా యాదవకులమణీ॥౬॥ అలనాడా త్రినయన విల్లు నాక
భయము లేక శ్రీవారి వధ్వనిని। బహు కాఠిన్యముగ సత్యమా జనుల వలు
కాభాగ్యంబునాదే ప్రదాన। తెలిసి నేర్పర వినమ్ర వించితిని నీచేతనైన సుర
బ్రోవుము నిశ్చలనీవేగతి కావవే వేదయతీ రామా యాదవకులమణీ॥౭॥ శ
రణాపన్న శరణ్యా రాఘవ నీవే హంచ్చా నాదుమనస్థాపకుడు। నిన్నెరనీ బన్ని వి
నీకుకట్టుడనగదేనివేగ ప్రేమగాన। శరణాగతవత్సల విభీషణు శాస్త్రుల కున
స్థాపంబు వారించవే। మరి నా కెవ్వరు నీవ యాశ్రయము రామా యాదవకులమణీ॥

—* శ్రీకృష్ణస్తోత్రము *—

మ॥ శరణంబింక వరాకుడేన యిదిగో సంసార తాపార్తి యందు బరుస్తైన
చ్చైనుమొంకనా కెవరు దిక్కున్నారు నీవిక్కడే। మరి నన్నేమను ము
న్నెంచిన గుణావ్యంబౌనట్లున్నదా। వదలుమ్ శ్రీ దిశ నేను దబ్బర వి
కృష్ణాయా వరద దారక॥౧॥ కాళిందీనది చెంత నీవు మురళీగానంబు
నేయుంగనా। వేళ నా శ్రుతిము బాహా కుందిన గతో వెంటాడ నేను చి
వాకాళంజాలక నాడు మయ్యెడగనంతే నాగిటుంచి చేయుమ। నాశ్రీకి తె
ప్పన వారిగా బిత మకృష్ణాయా వ॥౨॥ మొవడో రతుకు దంచుకుయ్యెడ
గవచ్చేనంచునా కాశవా। శివ తె నన్నకృటునుండి వస్తి విదిగో నీ సూ

జనీవేమిసే। తువునాక స్తము నాటి కూరక నైయుండుఁ జేత గాదేని
వూనవలెఁ దప్పనైయుండక నేడహా కృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౩॥
ధరలోఁ దొల్లిటివారు బిల్చినపుడే దానుండవైవారికిన్ । బరగెన్
జెప్పను బంటవై తిరిగితప్పా నేడు నా పల్కుకన్నరగ నప్పుడే మేమివ
చ్చెంయిప్పి నీకు హాసంబు నాకేమియూ। చరణత్తలప్పను యుంక నీకును
కృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౪॥ అబుకన్నానిపతి వ్రతత్రప్పియ భయంబ
త్యంతమునుఁ ధర్తకుఁ। వలదాగుల్బ్రులుగుల్బ్ర రప్పరలిలో వర్తిం
పనాకృతితో వు। ప్రస్తుల నేడ్చింపిన గానికొందరికి యుప్ర ల్రావు నాకృతితో
స్వ। చలమేలయ్య ప్రియంబె నీకు మరికృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౫॥
శరి ప్రహ్లాద విభీషణాదుఁ విసతఁ గాంతేయుఁ ద్రౌపదిన్ । మరి
యున్నార్తుల నీవు బ్రోచుటలు ప్రామాణ్యంబులౌ నేని నా। మొరయా
లించుపు లేక యుండిన నిదేమిం యుంటి కిగల్లశా। స్త్రీబుష్ప బ్బర నీవ
బుద్ధి మికకృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౬॥ ఆలయింత వ్పడె యిల్ల దూరి
నతులఁ బోషణ్యంబు గానక్కివా। రల వెన్నల్లిని శౌరచోరత తిధూర్తన్
స్వామివై నేడు నా। చెలు లేపిల్లగ నెంమి రావలనివ స్త్రీ నేరికిన్ జుల్క
నా। చలమేలయ్య దు హెర్త్సిహార్తనీదు దయ కృష్ణాయాపదోద్ధారకా।
౭॥ ప్రతినల్ జేసిన గాని రాదిక నహాపర్యాచకా ర్తంచి దేజిత కామ
తురవృత్తి నేనిపర దేశిన్నె నినే నేని నే గతి లేకుండిన వాడ నేని యొవనిం
నైకొని వాంఛ్ఛని సంప్రజ్ఞాత బాహ్యకృతి నేని బ్రోవుము రికృష్ణాయాపదో
ద్ధారకా॥౮॥గీ। అనుచు నిట్లు విపుడారాయకృష్ణుల। జీరజీరదారు

స్త్రీలతోగూడ। గూడిచేరవచ్చికోరినయర్థంబు। లిస్తుదుష్టుడుంతయేమి
వలయును ॥ గీ ॥ అనినవారినుచితమయినట్టిపూజల। దనిపివిప్రుడ
విశాంతధన్యులార। యితరమెల్లమీరలింగుండవలెనన్న। సన్నుతించి
యుండ్రిసార్వభౌమ ॥ క ॥ ఈక్రితి రామకృష్ణులు । వారయిగావిప్రవ
రుండును హాస్యించినయా। చారిత్రము వదరుచదివిన। వారికియిల సుఖము
గలుగుచను భాగ్యశా ॥ సీ ॥ అనినమునికి రాజు ఆశచిరవాణికిట్టు । బలికెన
న్నమునిమునశ్శల్యయా స్త్రీతోడవిప్రుడభయమిమ్మని శ్రీరాము । చం
ద్రుడు వేడుచున్న సమయమునను ॥ గీ ॥ గగనవీధినుండిజగమెల్లప్రోయం
గ। భయపడగనుకుటుంబుబాకువాక్య। మొకటివినగబడియెసకలకో
ర్కులుదీర। వానిమహిమలెంచవశమెవ్వరు ॥ క ॥ ఈరీతిగన్నవారికి।
శ్రీరాముండుకృష్ణమూర్తితో స్త్రీసహితముగా। కోరినకోరికలిచ్చుచు
జీవనయానేళహరిగచేరవలసెన్ ॥ క ॥ ఇటువంటిభక్తిచేతను। పు
టిలంబగుచిత్తవృత్తిగోరకమున్న। పుటుకునబందెము దెంచిన।
నట్టునలవేమక్రిగలదె నరనుతచరితా ॥ సీ ॥ ఇంటితోనైననింగాలి
తోనైన నగరికవృల్లకైన తెగువజేసి। తాపికోళలుగట్టికప్పలుబిగి
యించిబోడితలన్ను మెడపోచదీసి। కుంచెకోలయుబట్టినిండుబ్రాడిదె
బూనిపూసలుమెడగొన్నివేసి చేత। జపమాలధరియించిజనులుగన్న
నుచోటహరిహరియను కొంచువాడుకొంచు। వేషమునదరంగ భిక్షుకు
వెంటవెడలి । తిరిగియెదురికగలబోకుతినగమ్రింగి । విషయసం
గ్రత్రయంబులోపడుగువాని। కేడసన్యాసమరివానికేడగతులు ॥ సీ ॥

కామాంధుడై కన్నుగానకుంటయినట్టి పణతులముట్టంబుపట్టువాని
క్షీణపుణ్యంబున స్త్రీగోమాసజాబిచ్చి గర్భము నేత్రోవంటుబట్టు
వాని । దొలగద్రోయగరాని దుర్జనాగమిసంత భైక్ష్యనంగడి
యంటుబట్టువాని । దబ్బరతాటోట్లు తరిగినాయువుచేత పడిపో
వుప్రేతంబుబట్టువాని। దొలిజన్మములప్రాయశ్చిత్తములనుచేసి।దంట
బాయక సద్గురువెంటద్రిప్పి । యంటుబాపగయులనడిమింటిలోన।
గంటుకోరాదువానికియంటుపోగు॥గీ॥ యిన్ని చెప్పనేలతన్నుదానెరి
గిన। ఘనునిజేరకున్నకర్మమిట్లు। పోవువ్యర్థముగనుబాడిదేలోహూ
మ। మైనరేంద్రచంద్రయక్షములకును॥చ॥ నడతలనాక్రమంబులధ
నంబులజాతులపక్షసీతులన్ । యుగవులదానధర్మములనాతులనంబు
లవేషభాషల । స్వజనలదిగంబరత్వములచాటుట సద్గురరాజచంద్రు
చే। బడకనవిద్యయున్ జడిసినిహారునుముక్తిపక్షటిచేరునె॥వ॥ అది
యునుంగాక॥సీ॥ గుడిగుండములకొండగుహలకారడవులకూరలనార
లనిరాహారములను । వండగపర్ణాలపాడినిపంటనువేర్పునేరంబుల
నోర్పుజనుల । నిష్ఫ్రంసీళ్లనుచప్పిడుపిళ్లనుతిరాళ్లతిరుణాళ్లతిప్పట
లను । వడుగులపెండ్లిజన్నపన్నాలవానులవ్రాతలచదువులపాదముల
ను। విందులవినుకూళ్ళవితరణగుణములపొందుపారతులనుపోగము
లను మోక్షముబ్బదయ్యము శ్రీకాంతామణిసోనుజేరకున్నవరులకధి
ప॥సీ॥ అనుభుయాచతించినట్టిదృశ్యములకు । తల్లివంటిచిత్తదర్పణ
మున। చిత్ప్రతిఫలితంబుజీవుడైకనుపట్టు। కానవింతేపట్టిమాననసు

ఉ॥గీ॥ రోతకూటిచున సురోసాన కేపెనగు। శ్రోవగానిముక్త తోప
వట్టి। పోవనీదుదీని పోడిమియీమాయ। రంపెలాడిజూడు రామచం
ద్రా॥గీ॥ విషయలోలుపిగుచు విశ్వాసవినుతుఁడై। గురులనింత విను
ము కుటిలుసగుచు। చింతముణిగినట్టి శిష్యున కాత్మోపదేశమియ్యరా
దు తెలియ నాథ ॥సీ॥ ఆలస్యనాస్తికాహంకారపంచకద్వేషవిద్యా
ఘోరదూషకులకు। పాషండసిద్ధారపతిత కార్యకృతఘ్నకలహప్రి
యవిషయగర్వితులకు। స్తంభనమోహనోచ్చాటనమారణవశ్య
కూహకవిద్యానాదులకును। నటలోభమోహాతిశయకామ్యకరులకు
కోదకోర్వనియట్టిసామరులకు। వినయభయభక్తివిశ్వాసగుణతనే
క। గురులకు శుశ్రూష నేయనిక్రూరులకును। స్వస్వరూపోపదేశంబుసా
ధ్యాము। యున్నివిధములకైన నియ్యంగరాదు॥ వ॥ అనవినిర్ణిద్రుజుం
ద నైజుమహాత్మకయుందధికారలక్షణం। బునగురుసేవలక్షణబుద్ధిగజై
వ్యముటన్న కాటునగ। మునివరశిష్యునకు ముముక్షువు మార్గము
మూర్గవస్యము। నిత్యానిత్యసుఖస్వరూపమునునిసులవిందుగవాక్యము
తక్కిన్నతిక్॥ వ॥ ఇట్లనిసురాజేంద్రా సాగనమతుష్టుండుసంపత్తిగల
యతంబధికారికానిలక్షణంబు నిత్యానిత్యవస్తువివేకంబునుయి
హాముత్రార్థఫలభోగవిరాగంబును శమాదిషట్కసంపత్తియు ము
ముక్షుత్వంబులనంబడు తద్వివరంబా నిత్యంబు జగంబులనిత్యం
బులని యెఱుంగుట నిత్యానిత్యవస్తువివేకంబను సాధనంబు అందుల
గ్రాకృతంబగు సాధిననిత్యాభోగంబులు అనిత్యంబులు స్వర్గాదిలోకసు

ఖంబునట్లు యని యిహపర సౌఖ్యంబుల గోరకుండుట యిహాముత్రార్థ
భోగవిరక్తి యను రెండవ సాధనంబు అంతఃకరణనిగ్రహంబు శమంబు బా
హ్యపంచేంద్రియంబుల నిగ్రహంబు దమనంబనంబడు కామాద్యరిష
డ్వర్గంబుల యించుట శాంతి యనిపించుకొనును శ్రుత్యాచారవిశ్వా
సంబు గలుగుట శ్రద్ధ యనిపించుకొనును ఇట్లు శమాదిషట్క సాధ
న సంపత్తి యను మూడవ సాధనంబు శీఘ్రంబె మోక్షంబెరుంగగో
రుట ముముక్షుత్వంబను నాలవ సాధనంబిట్లు సాధన చతుష్టయ సం
పత్తిగలయతండధికారి యనిపించుకొనునని మరియు నిట్లనియె ॥ సీ॥
ఎవ్వడనే జగంబెట్టిది సంసారమివ్వనికక్క టెటులుండు గలిగి । ఎం
డుసన్నాడ నెన్నాళ్లు పోవాడనే ఏ దందమేమందమేది త్రోవ।
యేకనాటికి నేనుయున్నదున్నట్టుగా కన్నవారలలోన గలసి మెల
సి। పలమెత్తగలుగు నాదైవకటాక్షంబు లేకిట్టినున్నదో మెవఁడుగలఁ
డో। యనుచు దేహాదికర్మములన్ని విడిచి । వేదవేదాంత వేత్తల విధ
వమెరిగి। నేనుగడయున్న గురుడంచు నెంచువాఁడు స్వస్వరూపోప
దేశార్హజనుఁడు భూపవ॥ అని యిట్లు వేదవ్యాసుండు ధర్మజుని కెఱిం
గించెననిన విని సంతుష్టాంతరంగులై శౌనకాదిమునులతు మీదటివృ
త్తాంతం బేమని చెప్ప నారంగింపుడనిన॥ క॥ సురసేవ్యధర్మచరితా।
సరసిరుహపత్ర నేత్ర సన్నుతగాత్రా। నరకాసురకంసాంతక । వ
రమునిహృద్ధ్యానభరిత వసుదేవసుతా॥ మాలిని॥ నిరుపమ నిరవద్యా
నిత్యసత్యాత్మవేద్యా। సరసనుత విధాతానత్వ సంగాతభూతా। సు

రమునిగణరమ్యా సుందరాకారగమ్యా । గురువిబుధధళలాపాఙ్గోపి
కానందరూపా ॥ గద్య॥ ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధకవితావి
లాసశాండిల్యగోత్రపవిత్రకృష్ణయామాత్యపుత్ర విసుతగుణధైర్య
మల్లనామాత్యప్రణీతంబైన శ్రీరామస్తవరాజంబను మహాప్రబంధం
బునందు వ్యాసుండు సర్వప్రపంచకారణంబు మనంబగునట్లు చేసి త
ద్ధ్యానస్వాంగంబు కారణాచార్యానుగ్రహంబునం జేయవలయునని
నర్జునునకు ఉపదేశించుటయు ధర్మజుండు గురుమాయా సంసారవిరక్తు
లందెల్ల మునియనుగుటయు వ్యాసభట్టారకుండు మాయావకాశ
శమాచారవిరక్తిరకులసద్గురుం జేరవలయునని చెప్పుటయు నన్నది
ద్వితీయాశ్వాసము॥

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామస్తవరాజము - తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరమ్యదివ్యశోభన । కారుణ్యకటాక్ష లబ్ధగంగాధరదే । వారాతి
విఖండనబల । క్ష్మీరమణీప్రియవిహార శ్రీకృష్ణహరీ ॥ వ॥ దేవా సూతుండు
శౌనకాదిమహామునులకిట్లనియె వసిష్ఠుండు వ్యాసుండు ధర్మజుంగనుంగొని
యిట్లనియె క॥ రాజేంద్రవిరక్తిమహా । రాజానధికారిమోహ రాజ్య
షేకుణా ॥ రాజశివయోగసిద్ధికి । రాజిగదిరుగంగవలయు రమ్యము
గోడకా ॥ సీ॥ అవనిశయాయుత్తమాధికాకా మమముక్షు నేతి నేతి
వాక్యలక్షకరీర ॥ బుద్ధీంద్రియప్రాణభూజలాగ్నిపవనాకాశశబ్దస్ప
ర్శగంధరూప ॥ రసమాదిసంస్మృతి భ్రమలవిశ్వ చెల్లజడము దృశ్యం

బున శ్వరమునగుటి| ఎండయేమియను గాను యెట్లుకోనిన్నిఁటిగలసిన
యెరుక నేగాను కాను| మరియు నైవ్వొండనని యలమరిగి మరిగి| కా
లేడింట్లోని వాఁడెట్లుబైలు దేరు| నట్టియా స్త్రీయుం తెంపునునిను మడిం
ప|తన్ను దాగన్న గురు జేరదలచునవుడు॥సీ॥ జడివాన బట్టిన చాదు
న వాదించు పట్టి చపు ఫులపోరు గట్టి పెట్టి| యుదరపోషణకోరకొడిగట్టి
నట్టియార్థయయూబమల నైల్లిపదటుగలిపి| నానావిధన్యాయిననటన
లు తనచే తెగానియొంపోరులదిగాని దెరిగి|యేలోక సూత్రములు బైలు
పచారములో నులో గారము లో తెరింగి | దేహవస్త్రాశ్రమాచార దే
శ కాల|రూపరేఖాభిమాన ముగ్ రోసి విడిచి| పిన్న పెదతనంబులు పిం
డిగలపి|యార్యశుశ్రూష చేయ మోహపొస్తఁడధిప॥గీ॥ పెద్దలనఁగ గొప్ప
పెనుకొండలంటని | వారు గారునట్టివారు గారు తన్నుదా నెగన్నధ
న్యులెవ్వారైన|వారె పెద్దలనగ వసుమతీశ॥ మత్తేభము॥ఏజాతివా
డైన నేనీతి వాడైన నేదొడవాడైన నెవ్వడైన|రాజయోగ సమాధిరా
జ్యాభిషిక్తుఁడై వెలి చూపు ముంగలిచూపు వీడు చూపు | లోచూడ చూ
డంగలో కాస్త్ర మాయకము నైపండు నె న్నెలబయల్నిండి వెలుగు|లోలీన
మైయంతలో తనుఫన మర్చియుదరశన్నారి గడి యెరుక మరచి|హాయి
కని సొగ్ప చిత్సుఖో పాయుండగుచు |యెవనిదో రాజ్యమైయున్న యె
రుకమంతు|డాత్మవిజ్ఞాన సద్గురుండార్య పూజ్యుఁ |డాదిదేవుండు నా
తండె యనఘచరిత॥సీ॥ గురుకులవాసంబు గోరి సమ్ముఖితాసనంబు
న్నసుండిశాయ. బునిక్యా| యరగంటిమయను గెర్బ్రాసి జూటిన పాస్రా

రమునగురుబూజనమొనర్చి। దృష్టిజడాజడదృశ్యమునఁ నిల్పకుండ లిశక్తిమేల్కొల్పియందు। పవనచిత్తంబులు ప్రవహింపఁగా జగజ్జాలంబువెలిగింపఁబయలుపడిన। పరమమైనట్టియపరోక్షపదవినొంది। వాఁడెఖేచరిముద్రకేలూడినట్టి। రాజయోగమనస్కనంజీవితార్థ। తుర్యఘమ్యుండుకారణాచార్యవరుఁడు॥ క॥ యోగీంద్రమహిమయిట్లని। వాగీంద్రునికైననల్లవాసవుకైనా। భోగీంద్రపతికైనా। యీఁగడిదియనంగవశమెయీశునకైనన్॥ సీ॥ ప్రణవనాదస్వరూపముదీర్ఘఘణఘంటికారవమున బ్రహ్మరంధ్రమున మ్రోయ। బ్రహ్మరంధ్రధ్యానపరవశంబున ముక్తికాంతనైమరొక్కనికళలదేల్చ। కళలంటియుపరతిగిగగబిందువుజారసమరసానందాబ్ధిచంద్రుఁడగును। చంద్రకాంతప్రకోటిశశికిరణంబులుజారకస్వరమందుచలువనొంది। సర్వశాంతిసహించినిశ్చింకుఁడగుచు। ధాత్రినవధూతవేషావతారుడైన। సద్గురుస్వామిసేవించుసజ్జనుండు। పరమభాగవతారాధ్యపాలుడధిప॥ గీ॥ కంటిదృష్టిచేతగనువిశ్వమెల్లను। దర్పణంబుగల్గదన్నుఁగనను। ఆత్మతత్త్వమార్గమారీతిగనవలె। నార్యదర్పణంబునందుఁజూప॥ చ॥ గురుకరుణాకటాక్షమునకున్వదితుండగుభాగ్యశాలిశ్రీ। చరణసరోజరేణువులు సంకరవిష్ణువిధాతలాదిగా। శిరమున నావహించినుతిసేయుచు బ్రోచుచుకాంచివెంబడిక। దిరుగఁగవానికొందులను దెల్పనసాధ్యములున్న వేన్నృపా॥ గీ॥ ఇట్టిగురునిజేరకెన్నిపోకలుబోవ। చిత్తశుద్ధిలేనుచింతపోదు। మాయమాయలాడిమటుమాయమంత్రాల। దొలఁగిపోదునాత్మఁదెలియనీడు॥ సీ॥ కనునంటమేల్కొకగద్దముత్సెంచినబూచిబూచనిమాయబోసైవరచి। గురుసేవసేయకగొట్టడైతిరిగిన చీరలేదనిమాయనిగ్గుపడునె। తన్నుదాదెలియకతలక్రిందుగాబడ్డవిద్యావాదనిమా

యచోద్యపడునె । యానందమొందక నాలుబిడ్డలవీడ జోసకారని
మాయరోసిపోనె। యంతటా గాక దేహంబునాగ్రహింప। శూన్యగా
డః యీమాయ దైన్యపడునె । తెలిసినొందక నూరూర సలమటించు।
దేశ గీడః మాయ దాదిరుగబడునె॥ క॥ ఎన్నివిధంబులనైనను।నున్నది
యున్నట్టి కన్నమోగుల సేవక । తన్నెతానెరుగకపో । దన్నామా
యాప్రపంచమరితయుదానై ॥ క॥ ఈరీతితన్ను దాగను। కారణగు
రుమూర్తి జేరిఘనపినయవిధే। యారూఢినిశుశ్రూషలు। నారయసలు
పంగివలయునవి యెట్లన్నన్॥ గీ॥ పరమగురుజేరి ద్వాదశాబ్దములు తె
న్స్॥ నత్త్వయునసంగమును స్నానమనగ మరియు । పరగ సద్భవము
నునసబడినయట్టి। నాల్గువిధముల శుశ్రూషనడుపవలయు॥ సీ॥ నాల్గు
శుశ్రూషలు నడకలు పేర్వరవిభజించు వినవయ్య విమలచరిత। యావ్య
భిమత పదార్థానుకూలము సేయునది యాత్మశుశ్రూషలనడుపవలయు
అపాదమస్తకాభ్యంజనాతిథ్యముల నసంగశుశ్రూషలనగనొప్పు। శ్రీ
శ్రీగృహారామ సీమలనరయుటల్ స్థానమనుశుశ్రూషలాడులాయె। తా
ఁ దైవంబుతల్లియుతండ్రికర్త। యుడుగడయుడుగురుడంచు నెంచి భ
క్తి। చేయుసద్భావశుశ్రూష సిద్ధమిట్టి। తెరిగినడుపంగవలయు నుగురు
నంబె॥ క॥ ఇటువలె సేవలు సేసే । భటునకు బోధింపవలయు పరమ
గురుండా। కుటిలప్రపంచభావన। నటులన్నియు దెలియశాస్త్రసమ్మతి
సనఘా॥ సీ॥ ఎరిగియెరుంగనియిబ్బంది తెల్విసై యెము రెరుంగకయున్న
యెరుకబైటు। నిలుచున్న చాయనుపోలి కారోపింపబడు కల్పితుండ
హంభావమనను । జీవ్నక్తితో సదాశివుడనబడు కల్పితాజ్ఞానభావ
మాయాస్వరూపు। మఱియు నాప్రకృతి యావరణవిక్షేపమాత్రశక్తుల
వ్యామోహజాడజూడ । తనకిందభావమునిపించు కొనును మొదట।

యావరణశక్తిదేహంబు ప్రకృతి। భావమునపరాశక్తితో పరమ పేరు దనగ జెంపెక్కు కల్పితుండదవ నాథ॥ క॥ పరమేశుని యవయవమై। భారి

—※ మాయావిచారఘట్టము. ※—

ఘోరవిక్షేపశక్తి మూడహములకును। మరియాకారంబై దా। జెరిగె మహత్తత్త్వమనగ పృథ్వీరమణా॥ గీ॥ అందహంకారములమూటియందు నథమ। మైనభూతయహంకృతియందు విశ్వ। కారణాఖ్యతమోగుణక ల్మినాది। శక్తితో జ్ఞానవిక్రియ భూర్ధటియనంగ॥ గీ॥ మరిజగత్సూత్రమ దేహి గ్యైమధ్యమోహ। మనౌదితైజసాహమునవర్తనవిక్రియతిర। జో గుణంబు నిచ్ఛాశక్తితో గుణింప। నతడె హైరణ్యగర్భుం డటం ప్రబుధులు॥ గీ॥ మోహవిక్రియను త్తమోహమై కా రిక। యహము విశ్వదేహియరయ సాత్త్వి కంబు జ్ఞానశక్తిగలసి విరాట్పురు। షుం డె విష్ణు వనగ సుస్థిరాత్మ॥ సీ॥ కల్పితపురుషుండు కడు రుద్రతత్త్వంబువలన బీజభూతములకు బీజ। మౌర జో గుణమున హైరణ్యగర్భుండు కర్మేంద్రియములకు కలిగి సాత్త్వి కుండా విరాట్పురుషుండు నౌ విష్ణువు జ్ఞానేంద్రియములబీజంబు రాజ। సగుణసత్త్వైక్యతసర గనంతఃకరణములకు బీజంబు సమతి నతడె। య్యష్టి లోదేహేంద్రియ సమష్టియందునుండి। జీవరూపంబులై ప్రవేశించి తాను మరిక్రియాశక్తియుక్తుడై మరచితన్ను। బుద్ధికల్పనభ్రాంతిచే పురుషుం డయ్యె॥ క॥ నానాదేహోపాధుల। నానాత్వభ్రాంతినొంది నాదీవను చుక। నానాభిమానములచే। నానారూపంబులాయె నారాయణుడే॥ మ॥ కలలో జీవుడు బుద్ధికల్పనలచే కాకాచు గన్పించు పో। కలచిభ్రాం తుండు దానెనిమ్మ లనిరాకారుండునైయుండియుక। కలిమికా లేమిని నొందుచుక వివిధసంకల్పాకృతిక బంధము। కులనానావిధజంతుజాల ములునై తోచుక జగత్కార్యమై॥ మ॥ కనకంబొక్కటనేకభూషణ

ముతై గాన్పించుమార్గంబునన్ । ధ్వనిదానాకృతివాద్యభేదములభే
దంబైనచందంబునన్ । మననాకారవిచిత్రదర్శనతబ్రహ్మావభాసతేజం
బుతా । గనుపట్టుం సకలంబునాచునిజ మోక్షశ్రీవిహారోత్సవా॥
క॥ మరిబ్రహ్మమువ్యతిరిక్తము। పరికింపగ లేదునీదుభావములోనన్।
చెరుకెంచంబోకుసర్వము । పరమాత్ముండనుచుం జూడుపాండవము
ఖ్యా॥క॥ కౌంతేయాగ్రజధివి। శ్రాంతికిసర్వంబుంజూడబ్రహ్మమయుం
బై। సంతోషమిచ్చుమూర్ఖుని। కెంతయుసుఖమీదుదుఃఖమిష్టనభం
గిన్॥క॥ స్త్రీలంచుపురుషులంచుం। జాలాభేదంబులెంచుజనునెవడైనా
బాలుండువాడెయాచం।డాలాంతముబ్రహ్మమంతటనుసరిభూపా॥
క॥ బాలవయోవృద్ధిస్త్రీ। జాలంబులనెవ్వండైనసద్గురుకృపచే। వాలా
యముతమ్మెరుగక। నాలోకింపంగదలచునతడుత్తముడౌ॥క॥ తనుమా
త్రమెరుగుకొరకై। తనపాత్రాపాత్రమెవడుదలపోయునౌకో। తనప
ట్లనెవండుపాత్రుడౌ। తనుడారక్షించుకన్నధర్మముగలదే॥ క॥ నిండు
కపరమాత్ముండిటు। లుండంగానెరుగలేక యోగులమనుచున్। యం
డలవానలమంచుల। నుండగమోక్షంబెటెనకునుర్వీరమణా॥ సీ॥ మౌను
లై కొందరు మాటలాడనివారు కొందరుమంత్రము ల్గొణుగువారు
కొందరుతీర్థయాత్రాంచోళులగువారుకొందరాకలముచేగుందువారు
కొందరేప్రొద్దుబోకులకేడ్చువారునుచలికివానకుకొందరళుకువారు।
తపసులై కొందరుతలక్రిందులగువారు ముక్కులుకొందరుమూయువా
రు। నిన్నితెరగులకొందరునెన్నిపాట్లు। బద్ధసంసారమేగానిబ్రహ్మబో
ధ। మార్గమదిగాదుసర్వంబుమరచితన్ను। సద్గురుత్వంబుగాగన్నజా
ణయోగి॥ క॥ నానావిధదృశ్యంబులు। నానాయ్యనిసేతివాక్యనటనలచే
తన్। నానిదొలంగగత్రోచిన। తానుండానానుతెనితానేనిలుచున్॥

గీ॥ వాసనాక్షయమానసవశము లేక। తత్త్వబోధంబు తెలియంగ దలపు
లేదు। అందువాసనాత్రయములనడచిపుచ్చి। పొందవలె చిత్తజయము
నబోధరూప॥ వ॥ అందు వాసనాత్రయమనోనాశక్షణం బెట్లుం జేసి॥
క॥ లౌకికమెరిగినడవని। పోకలుగాగాదటంచు బుధసభలందుక్।
లోకానుసారిగాజను। నాకుమతియె లోకవాసనాఖ్యుడు దెలియక్॥
గీ॥ చదివిచదివి వాటిపదముల యర్థంబు। వెదకివెదకికమఱి విపక్షుడగుచు
కెక్కికెక్కిసభల పెతనొందుడు జేజూడ। శాస్త్రవాసనంద్రుడు సర్వవిదులు॥
గీ॥ కాయపోషణంబుగంగానదీస్నాన। మాదిగాగగల్గు ఖిలశౌచ।
ములు దేహవాసనలు మూఢుడగువాడు। తగిలినడుచుచుండ ధర్మ
చరిత॥ చ॥ కావున వాసనాత్రయముకష్టముకమ్మఱ మునింక లోపల।
నూర్పుడుచెందులోలదము చెప్పగరోతలు యెంతమాత్రమే। వాసితి
యెంచగానరకపాసచమీపటుపీనజన్మమి। ట్టివిపరీతముల్విడువ నెవ్వ
డెరుంగునతండెధీరుడో॥ ఉ॥ లోకములోడి దేలసభలో చదువృజ్ఞను
వంగగోరునా। పోకలుపోవనేలమలమూత్రపుకొంపను దానునాత్మ
గా। జేకొనిసల్పుతీర్థములు శీలము లేలనటంచు వాసనల్। గయికొనకుం
డువారలధికారులు మోక్షము నొందుగా నృపా॥ క॥ మనసే సర్వజగం
బులు। మనసవ్యతిరిక్తమైనమాయలు గలదే। మనసే సజ్జనసంగతిగని గా
మానసజయంబు గల్గునృపాలా॥ ఇంతే॥ సీ॥ తన్నునెరుగగోరు తలపను
బుట్టును। దృశ్యమాగణమెల్ల తెలియబడును। నప్పుడాత్మతత్త్వమతిశ
యంబుగగల్గు। సాన్ద్రవాబ్ధిచంద్రపాత్రిరావేంద్ర॥ సీ॥ రాజేంద్రవిను
మనఃప్రాణంబులాత్మగాదిన్నిటినెరిగెడియెరుకయాత్మ। తాపత్ర
యంబులు తలపులునాత్మగాదిన్నిటినెరిగెడియెరుకయాత్మ। పుత్రమిత్ర
కళత్రభూమ్యాదులాత్మగాదిన్నిటినెరిగెడియెరుకయాత్మ। యష్టాంగ

యోగాదినిష్ఠలు నాత్మ గాదన్ని ట్టి నెఱి గెడి నెఱుకయాత్మ। యట్టియాత్మ నీవు యఖిలంబులు నునీవు। నీవు నేనటన్న భావమీవు। గాన వేరు లేదు కైవల్య పదమార్గ। మేనటంచు దలచు నెఱుక నీవు॥ క॥ వినుమిట్టి విధమున జెప్పిన। ముని వరునకు ధర్మజుండు మోదముతోడన్। వినయభయభక్తిపరుడై। వినుపింపుండింక నేమి విన గావలెనో॥ గీ॥ అనుచు ధర్మజుండు నాపరాశర సూను। తోడ బలుకునపుడు మతో లుత దేహ। తత్వమార్గమెల్ల తగి జెప్పకోరకున్నై। వినుమటంచు బల్కె వేద్యతోడ॥ క॥ జీవేశ్వర

—※ జీవేశ్వరతను చతుష్టయ ఘట్టము. ※—

తనువులు నా। ల్గావిధ మెఱుగంగ నీకు నఖిలము దెలియన్। భావింప బ్రహ్మబోధము। నీవై యుండంగవచ్చు నిర్మలచరితా॥ వ॥ మరియు జీవేశ్వరతను చతుష్టయ లక్షణం బెట్లంటేని॥ సీ॥ త్వక్చక్షు కర్ణ జిహ్వా ఘ్రాణములునై మ శబ్దాదులై దువచనములైదు। పాదపాయూపస్థపాణి వాక్కులునైదు జాగ్రాదిబంధుల జాడలైదు। క్ష్మా జలాగ్ని పవనాకాశ మహాభూతపంచీకృతకదంబ పంచవింశ। తిప్రకారస్థూలదేహమిందుకవస్థ జాగ్రత్తు నేత్రముల్ స్థానమరయ। యు కభోగంబు మరి క్రియాశక్తి రాజ। సగుణములు విశ్వుడభిమాని తగన కార। మరయమాత్రక యాత్మ జీవాత్మ యతడె। వ్యావహారిక జీవుండు భూవరేణ్య॥ క॥ స్థూలంబీపది సంజ్ఞల। జాలముత ద్వాసనావశతసూక్ష్మంగం। బీలోనెనిమిదిపురముల। చేలలితంబగు క్రియోక్తి జెప్పెద వినుమీ॥ గీ॥ జ్ఞానకర్మేంద్రియంబులు మానసాది। కరణములు నాల్గుతమము నుకర్మకామ। ములును భూతంబులు ను బ్రాణములును గూడి। యష్టపురములలింపు గాంగమగు స్పపాల॥ సీ॥ కలలవస్థలును న్యక్కంఠమిచ్ఛాశక్తి తైజసుండభిమానితనర స్వాప్న। కంబు కామము మాత్రుకయును స్వేచ్ఛాభోగమంధుల వ్యాప

కేవలయినయాత్మ। యంతరాత్మవునతండల ప్రాతిభాసికయాత్ము డీప
దిసంజ్ఞలం దనరింగ। కాయమీస్థూలసూక్ష్మద్వయాంగంబులకారణం
బగుటచే కారణాంగ। మగును నిదురం దా సర్వేంద్రియంబులడగి। యో
త్పుకలిగినభాండంబు సేర్పడంగ। నన్నవచనంబునగుటనీరజ్ఞగలదె।
యిందులకు పాత్రమైధాత్రి యొసగునయ్య॥ గీ॥ పంచవింశతితత్వంబు
లెంచనిట్టు। లగునవటబీజగతి కారణాంగమిందు। వస్తను పియు
హృదయంబువాసమగును। ప్రాజ్ఞుడభిమానియిందుకు ద్రవ్యశక్తి॥
క॥ కననానందముభోగము। ఘనతామసగుణము మాతృకమకారం
బౌ। విను వ్యాపకాత్మ పరమా। త్మ ననత డేపారమూర్తి కాత్ముండభిపా॥
క॥ కారణమీపదిసంజ్ఞల। మీరునవస్థాత్రయములమించినసాక్షి। కార
ణతనువునకు మహా। కారణమను దేహమింక గణమన రే. ద్రా॥ వ॥ ఇట్లవ
స్థాత్రయంబునకు సాక్షియై కారణంబునకు మహాకారణంబు శరీర మెట్ల
న్నపంచభూతోత్పత్తిహేతువులగు సద్యోజాత వామదేవాఘోరత
త్పురుషేశానులను పంచబ్రహ్మశరీరంబులకు పంచభూతంబులు నివృత్తి
ప్రతిష్ఠావిద్యాశాంతిశాంత్యతీతిపంచకళలు పంచవిషయంబులు పరా
శక్త్యాదిశక్తిజ్ఞానశక్తిక్రియాశక్తీచ్ఛాశక్తులు ప్రేరకస్వరూపంబులైన
పంచప్రాణంబులు పంచాక్షరియై పంచేంద్రియంబులు బ్రహ్మవిష్ణురుద్రే
శ్వరసదాశివులను నీపంచకర్తలంతఃకరణంబులిట్లిరువదియైనతత్వం
బులంగూడి మహాకారణశరీరంబగు నిందుకవస్థతుర్యంబభిమాని ప్రత్య
గాత్మజ్ఞానశక్తి శుద్ధసత్వగుణంబు మూర్ధ్నిస్థానంబు నాదంగ భోగంబు
ఓంకారంబు మాతృకవీనియందు వ్యాపకంబగునాత్మ నిర్మలాత్మయతం
డెకూటస్థచైతన్యం డింతునోంకారంబుండుటనదియె మూలప్రకృతి
యీపదిసంజ్ఞలుగలది మహాకారణంబను దేహంబీనలువది సంఖ్యా

సంజ్ఞమీవిజ్ఞప్తికళ్ళామాత్రంబుగావిశేషించినదియొతుర్యాతీతంబిట్లు
జీవతనుచతుష్టయంబికనీశ్వరతనుచతుష్టయలక్షణంబెట్లన్న పృథివ్యా
పస్తేజోవాయ్వాకాశచంద్రసూర్యాత్మలను అష్టమూర్తులీశ్వరునియొ
క్కవిరాడ్రూపంబగుస్థూలంబిందులకుత్పత్తియవస్థయభిమాని బ్రహ్మ
క్రియాశక్తిగాజసాహంకారంబుసూర్యస్థానంబు సర్వకర్తృత్వభో
గంబకారంబుమాతృకవీనితోడఁగూడి వ్యాపకంబగు నాత్మభూతాత్మ
యీతొమ్మిదిసంజ్ఞలంగలవిరాట్పురుషుడింక సకలభూతంబులకాశ్ర
యంబగుహిరణ్యగర్భశరీరంబెట్లన్న దశదిక్కులు శ్రోత్రంబులు వాయు
వుత్వగింద్రియంబు సూర్యుండు నేత్రంబులు వరుణుండు జిహ్వేంద్రియం
బు అశ్వినీదేవతలు ఘ్రాణేంద్రియంబు వహ్ని వాక్కు ఇంద్రుండు కరం
బులు ఉపేంద్రుండు పాదకంబులు బ్రహ్మ గుహ్యంబు మృత్యువు గుదంబు జ్ఞా
తృవంతఃకరణంబు మనంబు చంద్రుండు బుద్ధి బ్రహ్మ క్షేత్రజ్ఞుండు చిత్తం
బహంకారంబు రుద్రుండు నీచతుర్దశదేవతలతోడఁగూడినది హిరణ్య
గర్భశరీరంబిందులకవస్థ స్థితి విష్ణుఁడభిమాని యిచ్ఛాశక్తి సాత్త్వికాహం
కారంబు చంద్రస్థానంబు సర్వపాలకత్వభోగంబు కారణంబు మాతృక
వీనితో వ్యాపకమైన యాత్మ సూత్రాత్మ యీతొమ్మిదిసంజ్ఞలంగ్గల
దిహిరణ్యగర్భశరీరంబగు నీవిరాడ్ఢిరణ్యగర్భాదులకు గారణమైనది
బైయుండ స్వరూపంబయిన యవ్యాకృతశరీరంబు దీనికి ప్రళయావస్థ
రుద్రుండభిమాని ద్రవ్యశక్తి తామసాహంకారంబును నగ్నిస్థానం సర్వ
సంహారభోగంబును మాతృక మకారంబును వీనితోడంగూడి వ్యాప
కంబగు నాత్మ శుద్ధాత్మ మరియు నవ్యాకృతంబన మదహంకారంబనుటు
నదియే త్రిగుణగర్భంబును బింబమపాధిచే విద్విలాసంబై పంచభూతం
బులకుం గారణంబగు మరి విరాడ్ఢిరణ్యగర్భయవ్యాకృతులను యీశ్వర

మాయోపాధిశరీరంబులకు సాక్షిరూపంబగునదియు మూలప్రకృతి యనిస్వరాట్టనంబడునదియయనాహతనామంబునునదియె పంచబ్ర హ్మంబునునటయపంచభూతంబును యట్టిమూలప్రకృతిశరీరంబునకవ స్థసర్వసాక్షియీశ్వరుండభిమాని శుద్ధసాత్వికాహంకారంబు జ్ఞాన శక్తిబ్రహ్మాండాతీతస్థానంబుసర్వకర్తృత్వ సర్వపాలకత్వ సర్వసం హారకత్వసర్వనియంతృత్వసర్వభోక్తృత్వైశ్వర్యాదిషడ్గుణైశ్వ ర్యంబయి భోగభోంకారంబుమాతృకయంబులవ్యాపకంబగునాత్మ మహాత్మయీతొమ్మిదిసంజ్ఞలంగలది మూలప్రకృతిశరీరంబగు నీపిం డాండబ్రహ్మాండంబులగు యష్టశరీరంబులు వాచ్యార్థంబనుపించుకొ నునీశ్వరరూపంబిది దృశ్యంబు వీటికి సాక్షిస్వరూపంబగు చిత్తు యీ యెనిమిదింటికిగూడ నజ్ఞానోపాధిచేత శబ్దబ్రహ్మంబనిపించుకొనుచువీ టికినతీతంబగునదియు యీశ్వరుని తుర్యాతీతంబట్టి జలశర్కరన్యా యంబున నిత్యముక్తశుద్ధబుద్ధస్వభావనసత్యప్రజ్ఞానఘన సచ్చిదానం దనిత్యపరిపూర్ణంబగునదియె నిష్కళబ్రహ్మంబదియెనీవని యసీపదం బుచెప్పెను నది తత్వమస్యాది మహావాక్యలక్షణంబు తత్పదత్వంపద లక్ష్యార్థంబు నసీపదం బఖండంబుగా బోధించునట్లగుటంజేసి తత్పద వాచ్యార్థంబగు జీవేశ్వరాద్యష్టశరీరంబులు దృశ్యంబనియెఱింగిపర బ్రహ్మస్వరూపంబై సుఖంబుండుమని మరియునట్లనియె॥ గీ॥ అఖిలవ్య వహారుడతడెజీవాత్మయంత । రాత్మసంసారమునసంటియుంటకుండ। యలరుజీవాత్మపరమాత్మయంతరాత్మ। వ్యవహారికిసాక్షియానతడె భూప॥ క॥ నదియందున్నోడనడచిన । నదిపొంతలనున్నతరులుగానడు చుక మబ్బుక । గదలినచంద్రుడుగదలును। గదలినజలమందునీడ సు గదలిక రీతిక॥ క॥ దేహంబుచావుపుట్టువు । దేహికిననుసట్లునాత్మది

వ్యంబైనకా। దేహాద్యవస్థగలిగెను। దేహియుననుగాఁ బురంబుదెలియ
కనఘిపా॥ క॥ శ్రీరామునిమనుజత్వము। మారంబునడాఁగఁ గ్రోంచిదార
యగనీవే। నారాయణుడనుకయివడి। నరయుకూటస్థమాత్మ యంద
యిక్యమగుకా॥ క॥ పదిదాటిపహుగురేగుచు। తుదిననులక్ష్యంపుమరచి
తొమ్మంద్రింకకా। పదిగురులేరదినీవే। పదియాఁవాడట్లుజీవపరమైక్యం
బుల్॥ మ॥ జననాథావిపరీతసంశయములజ్ఞానంబువిఘ్నత్రయం। బన
గాఁ మూక్తికివాటికిందొలగిబ్రహ్మానందవారాశిలో। మనసుల్ దీరగనో
లలాడునిదిగోయదర్మంబుసత్యంబుగా। వినుమీనీకికజీవసంస్మృతులకన్నో
కకాఁ రాప యూహింపుమా॥ క॥ వినవోయిధర్మనందన। తనుదాగను
గొనుటకంబెధర్మమునేదై। ననువైరాగ్యంబుపరతి। యునువలెలేకు
న్ననాత్మయోగముగలదే॥ క॥ యిన్నేలజెప్పవలయును। తన్నేతానె
రుఁగకొనకుతనకన్యంబై। గన్నదియంతాదబ్బర। నిన్నేనీవెరుగనీవెని
క్కంబధిపా॥ క॥ ఈరీతినెరుగుగాఁజూ। పారెడిపిండాండమాదిబ్ర
హ్మాండంబుల్ నిరుగజేసినవాడే। వైరాగ్యోపరతులందువాడునృపా
లా॥ క॥ పలుమాటలపనియేమిక। గలవంటదిమాయదీనికలలోనైనా।
గలవనిజూడగబోకుము। కలిమియులేమియునులేనిగాన్పనభూపా॥
క॥ సకలప్రపంచంబునువా। చికమనిదెలిసిననటువంటిచిన్మాత్రోజ్ఞ।
చికళామాత్రంబేనను। చుకలంకములేనియోగిసుఖభోగ్యుడగుకా॥
సీ॥ సంసారియగువానిజన్మంబుఛీవ్యర్థ। సంసారియగువానిజాడరోత।
సంసారియగువానిసంగంబుకొరగామి సంసారియగువానిసాటిలూ
టి। సంసారియగువానిసంపదలాపద సంసారియగువానిజనువుజాలి।
సంసారియగువానిసౌఖ్యంబుదుఃఖంబు సంసారియగువాని జాతినడ
త। పాపసంసారియగువానిబ్రతుకులతుక। దైన్యసంసారియగువాని

తవ్రులుతెవ్రులు । కర్మసంసారియగువానికాంతులవధి। రోషసంసారి
యగువానికిబుజువ్రువెతలు ॥ సీ॥ సంస్కృతికడుదుఃఖసంతాపహేతువు
సంసృతియతిక్రూరసాహసంబు। సంసృతిసద్దోషసంగమలాభంబు
సంసృతిదుష్కర్మసంగరంబు। సంసృతియాశాపిశాచవికారంబుసం
సృతిదారిద్రసంకటంబు। సంసృతిదేహాత్మజర్ఝరీఘాతంబుసంసృతిపా
షండసమ్మతంబు। సంసృతియక్రోతమూలంబుచంచలంబు। సంసృతియ
నారకంబునుజాలిజాలి। సంసృతియధర్మఘాతియుజన్మహాని। సంసృతి
యసర్వవేధలుజనులకెల్ల॥ సీ॥ తనుపెతుటకుజాలదాతనబరిశారసెరి
గియునీగ్గేంసెరుగడకట। పుట్టినప్పుట్టదిపొందిననెళవేదియున్నతాపె
క్కుడవెడలుటేది । యింతయుజూడంగహేయకరంబును ముట్టుటు
రోతలమూలమిట్టు। లుప్పరింపగరానిముచ్చుబ్రతుకులకయినిక్కమె
తానువహానిసీసటంచు। సయ్యయోనింటనుండగానర్సనుగునె। శుక్లశో
ణితమిశ్రమాస్థూలదేహ। కారణంబైనలింగాంగఘాతియగుచు। చి
త్తజయమునతిన్నతాజేరవలదె ॥ క॥ వేయేలనొక్కమాటను । మా
యాసంసారమెల్లమడిగుంచుటకై। యాయమజెప్పెదమనసే। కా
యేంద్రియవిషయకార్యకారణమునఘా॥ క॥ మనసేమాయాజగము
లు। మనసేసంసారదోషమార్గముసర్వం। బునుమనసేకానిమరే। మిని
లేదనుచునెరింగిమెలగున్పపాలా॥ సీ॥ మనసయాసంసారమాయావి
కారముల్మనసయాలౌకికమహిమలన్ని । మనసయాపాపంబుమనస
యాపుణ్యంబుమనసయాలోకాదిమత్సరములు । మనసయాజీవ్రులు
మనసయాజనములుమనసయాసుఖదుఃఖమలినములును। మనసయా
స్త్రీలుమమనసయాపురుషులుమనసయాయఖిలాశ్రమంబులెల్ల। మన
సుగాకున్నధాకకైనమాయలేదు । మాయగాకున్నదాకకైనమనసు

తేమి। యఖిలజగములు నీమాయలగుట దెలిసి। క్రమముగ నేర్చినవారలు। హ్మవిదులు॥ క॥ వృథలుసుమీ సంసారము। వృథలుసుమీ పుణ్యపాపవిత జగంబుల్। కథలు సుమీ పురుషార్థము। బుధులుసుమీ వీటి నెరుగు పుణ్యులు ధరణిన్॥ క॥ అపరిమితానందంబుల। నుపశాంతిని బొందకున్న యెగులు విబుధుల్। విపరీత సంశయంబుల। చపలంబగు ధర్మతనయ సజన నయా॥ క॥ రానీకు చిత్తవృత్తులు। పోనీకు సమాధియందు బుద్ధి దలిర్పంగా నీకు యోగవిఘ్నము। లేనీకు విచారమేమి తెలివందినృపా॥ ఉ॥ శ్రీరుపాదపద్మములు చిత్తమునందల పోసి విశ్వము। స్వేగమె కాల్చివేసి లివే పరమాత్మ పదంబటంచు పై। మైగురి మేర లేని సుఖమందు సమాధి పోలాడుసా। యోగియజీవముక్తుడు సఖోన్నతు డెందును ధర్మన దనా॥ చ॥ గురుకృపగల్గి బోధమున గూడి పరాపరవస్తువైనయా। తెరుకవాడ్లలంబి మదినేకము సేయుచు సంశయంబులన్। దొరగిన జీవన్ముక్తులకు నర్జన సంస్కృతి దోషమున్నదున్। బొరియదు చిత్తవిభ్రమవ ప్రట్టుము సమ్మిన్నృపాలచంద్రమా॥ వ॥ చదువులు పెక్కుగా జదివి శాస్త్రవివేకము నేర్చి ధర్మము। లొప్పదలంగు యోగవిద్యలను బోధలనెన్ని విని వీగిసన్। వృథవగు రాజయోగము నిమేషమాత్రము బొందకుండిన న్వదలదు చిత్తసంశయము పాపనయా జడదయ్య ధర్మజా॥ గీ॥ సాంఖ్య తారకయోగసంజ్ఞల నెఱింగి। రాజశివయోగసంయోగరామరాజ ఖేచరీయుక్తసాంఖ్య ... రతుండు వాడె వేదాంతిపేదనిర్వాహకుండు సీ॥ ఉత్తరశాంభవీయుక్తుండు ముక్తివిషుపరమవిద్యాధురంధరుడు గరుడు। తుర్యసుఖాస్వాదధుర్యుండు నాద్యుండు బ్రహ్మానుకూలసంభముడు సముడు। నాదాంతవిద్యావినోదుండు మోదుండు పురుషార్థసకలసంభోగియోగి। కూలంకషజ్ఞానగూఢుడారూఢుండు వ్యగ్రశక్య

రాగవర్జితుడుమితుడు।వేదవేదాంతసిద్ధాంతవేద్యుడాద్యు।డాత్మ
సుస్థిరచిత్సుకోత్సాహిదేహి। నిర్వికల్పసమాధినిష్ఠైకదాత। కారణా
చార్యసేవాధికారిసూరి॥ సీ॥ మనసుదీరినవాడుమనసుదీరెనవాడుగ
న్నవాడున్నట్టిగన్నవాడు। గలగకుండినవాడుగలగకుండనివాడు
లేనివాడునుగల్గిలేనివాడు। తైలుజేరినవాడుతైలుదేరనివాడుయెరు
గువాడెఱుగుదన్నెరుగువాడు।కన్నుల్గనువాడుకన్నుల్గలవాడు
గానివాడంతయుగానివాడు।ధీమనోచిత్తహంకారదృశ్యదృశ్వి। నేక
లక్ష్యార్థలక్షితవిద్యవాడు॥సీ॥ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
యోగ్యుండైనయోగివరుడు।ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగ
యోగ్యుండైనయోగివరుడు। ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభో
గయోగ్యుండైనయోగివరుడు।ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభో
గయోగ్యుండైనయోగివరుడు। యతడెయాకాశపంచాంగమైనవా
డు। నతడెయాకాశవాణియునైనవాడు। నతడెయాకాశరూపియు
నైనవాడు।నతడెయాకాశవాసియునైనవాడు॥ గీ॥ఒక్కయుక్తిలో
ననున్నదితత్త్వంబు। పట్టిచదువుపోరుపట్టిగాదె। నేనునేనటంచువార
సిన తెలియదా।తానుగాకవేరెతానుగలడె॥ గీ॥ అధిపయిదిమర్త్యమం
గదరాగ్రమధ్య।వాధిగానడుమకృష్ణాశ్రయద్వారవతిని।యాత్ముడు
న్నాడుసూక్ష్మదృగ్వ్యాప్తిచేత। జ్ఞాతగలవాడవైకనుసాక్షిగాను॥
గీ॥కన్నుచెదరంగదృష్టియుగాలిచెదరు। దృష్టిగాలియుచెదరబుద్ధి
యునుచెదరు।బుద్ధిచెదరనంతర్లక్ష్యముద్రచెదరు। ముద్రచెదరినబోధ
యమునుచెదరు॥ ఉ॥ కావునకంటిదృష్టిమదిగాలిచలింపకయుం
డునట్లుగా। భావనలక్ష్యముద్రలను పన్నిడినిల్పుచుబ్రహ్మబోధమై।
ధూవలయంబునందుమముద్ధిదలంపుచుసంచరింపుమా।యావిపరీత

కల్పనలయందవమానము గాన్నపాలకా॥ సీ॥ స్వస్తికారోహణస్వర్గ వేదాదీక్షలీమూడుదీక్షల నెఱిగివినుము। మొదలసిద్ధాసనమునుంచి మరిశిష్యునాసటిత్రాటిమడిచి బిభసీతరేఖ। యోగపట్టికకదీక్షియా దలంచెయిజేర్చియంతట దెల్పినీవనుచు దెల్పి। కడగిట్లు త్రివిధదీక్షా ప్రకారంబున కారుణ గురుమూర్తి కరుణసేయ। రాజయోగసమాధిసామ్రాజ్యసౌఖ్య। వార్ధిలో నోలాడుచుండెడువారలకును। నెన్నటికిహాని లేదయారామున్నవిరి। నన్నుతులు పిన్నజాలదెబిన్నఫలము॥ తే॥ ఈగతి దెల్పుమార్గకినరేంద్రుడుబల్కె మహాత్మతారకా। యోగము సృష్టిరాజ శివయోగసమాధులు సేయువేళన। ట్లాగురుభక్తుడేమిగనునట్టివి యొంతయు జెప్పుమన్నవే। యోగము శాస్త్రసమ్మతిరహస్యము దెల్పగ వ్యాసుడిట్లనన్॥ సీ॥ సిద్ధాసనస్థుడై శ్రద్ధాసమృద్ధితో ముకుటాయ కొకింతనిష్పదోప। కన్నులు దేలించగదియంగి గిలించకను చూపుమేర కన్గొంటిసూటి। పట్టువిడుపులు లేక బైటెల్లక కబళించియంతలోకూటు గాబాంధప్రోసి। నిల్చుచూపరి తెల్పినిండి పారగ బయల్పిండారబోసినట్లుండనప్పుడు। యెరుకపడ్డవాడు నెరిగించుకొనువాడు। నెరుగువాడులేక బెరుగుగాక। బ్రతుకు బయలుబట్టి పరదేశిపత్తుమై। మర్త్మ వెల్గు చిత్సమాధిననఘ॥ సీ॥ చిత్సమాధినిట్లు శివయోగి మదిలోన సాంఖ్యసారజ్ఞప్తి సంభ్రమమున। వెలుగునునది వేదవేదాంతమార్గ వెల్గునుభవవేద్యంబునైన వెల్గు। వాచామగోచరంబై వెలంగెడు వెల్గు రెండైనకనరాకనుండు వెల్గు। సత్తైన గురుపూజ సంభవించిన వెల్గు యితయిలాసపడంగనీని వెల్గు। కంటినా గానునన్నది గాని వెలుగు। కలదు లేదనినడుమనగన్న వెలుగు। రాకపోకలు చెప్పంగరాని వెలుగ। యనఘ నీలోన నినుసి పెకను వెలుంగు॥ శా॥ మూపవ్యాప్తము లేని వెల్గు మదినూరున్వెల్గు

యోగీంద్రవల్లాపంబైన వెలుంగు సద్గురుకృపారాధిత్యమా వెల్గుని। శ్లే
షాంతఃకరణాకృతౌ వెలుగు తెల్పిఁ బెన్మియూ వెల్గులో। వలజూపట్టు
లుగల్గుయూ వెలుగు నీలో వెల్గుధాత్రీశ్వరా॥ శా॥ లోలో నందనలోక
నహా వెలుగుముల్లో కేశ్వరాతితమా। శైలాచార్యకృపాకటాక్షమున
సంపాదింపనౌ తెల్వియూ। త్మాలోకాత్మక బోధమా నెరుకయూ రా
స్తోత్రమా చిన్మయం। వెలింగిను సౌఖ్యమూ సుఖము నివీక్షింపుధమూః

—※ గురూపదేశ దండకము. ※—

దండకము॥ శ్రీరాజయోగప్రబోధప్రసన్నస్వయంజ్యోతిరానందపూర్ణ
స్వరూపానుసంధానభోగాపిశేష ప్రవీణత్వసంప్రాప్త ప్రయోపదే
శయుద్దేశిరుద్దేమించు నాసద్గురుస్వామినిం జేరియూ త్మాంగ సుస్థానస
ద్వ్యవశి ప్రూపలంపి రుశివ్యాధికారంబు వీక్షించి కటాక్షింపు నా పేతుతో నే
తిసత్యాదివాక్యోపదేశాఖ్యదీక్షాప్రకారంబులన్ దేహబంధేంద్రియ
ప్రాణసంసారధర్మంబు పేతున్ నలక్ష్యంబు గా జెప్పి తత్సాక్షింపఁ చన్
ప్రమేయ ప్రమాణ ప్రమాతృ ప్రమాసాక్షి కూటస్థ బ్రహ్మైక్యభావంబు
లన్ వేదవేదాంతమార్గంబులన్ జెప్పియూ తత్త్వమస్యాది వాచ్యార్థ
ముల్ ప్రోసిలక్ష్యార్థమా బ్రహ్మసాక్షాత్కరింపంగ యూ రాజయోగ
ప్రకారంబునన్ వానస్థానసనాసీను గా చేయుచున్ దాలలాటంబు
నన్ భూతి పేరేఖగా దిద్దుచున్ మస్తకంబంటి యూ జంగమస్థావరాది
ప్రపంచంబు విశ్వంభరంగిప్పి యూ భూమికిన్ వారిగా జేసి యూ నీర
మున్ నీతి హాహాస్త్రంబులో నింక నా యగ్నియున్ గాలి నింద్రోపనాహా
యువాకాశముం జేరగా శూన్యమార్గంబు హృద్వీథిలోఁ గూర్చుచున్
యూ మనిన్ బుద్ధియూ బుద్ధినిన్ చిత్తమట్లా మహంకారమున్ దవ్వుడై
నందనందున్ మరందన్ను శైలా పరబ్రహ్మముం దైక్యమున్ జేసి శ్రీకృష్ణ

యానందవారాశినోల్లాడుమంచుఁ దహస్స్యమనస్క స్వరూపోపదే
శంబు సేయఁ సహస్రారమందా గురుధ్యానముం జేసి పూర్వోక్తమా
ర్గంబునఁ సచ్చిదగ్నిఁ బడఁ ద్రేల్చి యా త్రైక్యముం గాంచియున్న
ప్రపంచంబున్నట్టులుండంగ దానన్నదిఁ రూపనామాదికంబన్న
దిఁ లేక మాయాతీతం గా మత్స్వరూపప్రవంబుల్ గనఁ రాక నిర్వాతదీ
పంబువండంబునఁ దెల్పితో నుంట బ్రహ్మసుకూలంబటంచుఁ మరిఁ
దెల్పు శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యవర్యుం బ్రశంసింపుచుఁ ధర్మపుత్రుం
డుతా ద్రౌపదీయుక్తుడై వేదవేదాంత సిద్ధాంత శాస్త్రప్రకారంబు
సాంగంబుగా జేసి సర్వంబునుఁ దోసి తత్త్వదపదంబు హృద్వీధిలో
డాసి పత్నీసమేతంబుగా ధర్మరాజాత్మ తత్త్వోపదేశంబు శ్రీవ్యాసమౌ
నిప్రసాదంబునఁ జేసి లోజూపు వెల్పూపులఁ గన్న గన్గంటిమేల్గాంచి
రేచూపులఁ జూడరాకున్న యా జూపులోనించి యా వెల్గుబోధాప్ర
కారంబుతానై ఫలింపంగ నిర్వ్యాజుడై భోజుడై యోగ్యుఁడై మరిం
గొంతసేపంతలో లేచి శ్రీసద్గురుస్వామినిఁ జూచి సాష్టాంగదండప్ర
ణామంబులం జేసియుత్సాహియై మిక్కిపంగింటిచి తత్స్వాఖ్యమంచుఁ మ
రిఁ సన్నుతుల్ జేసి యోగీంద్రచంద్రా చిదానందసాంద్రా మహా
యోగివర్యా సుశిక్షావిధైర్యా నిజజ్ఞానచర్యా నమస్తే నమస్తే నమః॥
మ॥ శ్రీకల్యాణగురూపదేశనిజలక్ష్మీ మోహనాకారము । ల్లోకానుగ్ర
హకారణోద్భవ సదాలోకానువాగారబ్ర । హ్మాకాశానుభవోజ్జ్వల
ప్రకటతుర్యజ్ఞప్తిసాకర్యజీ । వాక్పత్యాసదదోష మేయగురురాయా
వ్యాసభట్టారకా ॥ మ॥ పరమజ్ఞానధురంధరుండవగుని పాదాబ్జమె
వ్వారు సం । స్మరణత్సేయుదురట్టివారలుగడా సంసారవారాశివే । గిర
మేదాటి భయంబులన్నిడి విభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యభా । గ్యరమావాగము

ండుచుండుసుమ రాయీవ్యాసభట్టారకా ॥ సీ॥ ఒకపుహూతేటా
ములలోన సముచ్ఛ్వాసనిశ్వాస పవనములఁ బెంచిన సత్ప్రవర్గ । వేదాక్ష-
ఘడియలలోపలనానందముగా ప్రణవనాదము గన్న భాగ్యశాలి । వాక్ప్ర-
దగ ఘడియలలో నంతకారదృశ్యంబు గాల్చి చేసిన చిదాకాశరూప । మరి
కాలఘడియలలో మానసన్యాసులై మదుప్ర తెల్పవలె గెల్చు రతిమాత ।
క్షణములలోపల బ్రహ్మసాక్షాత్కరింప । నాగమొంచగ నేర్చిన యోగ
శిరోంద్ర । లేశమాత్రంబులో బ్రహ్మ జేశమంత ॥ యేల నేర్చిన సద్గురు
పలలోల ॥ క॥ క్షేత్రత్రయమును పీఠత్రయ । నేత్రత్రయ లక్ష్యములను ని
న్నెరిగిన వా । నిత్రాణ గ్రంథులను సశా । ద్వాత్రింశత్త్రయతను ప్రాణత్రయ
సూత్రా ॥ క॥ సద్గురు దత్తాత్రేయని న్నే । సద్గతి గాదని దలచిన ఘనుఁడు సమం
దు । స్వస్థత కేమునుగాదే । సద్గతి నానంద సీమ శ్రీశజనసోమా ॥ క॥ మును
నంద్రనిద్రవాడం । బున నానందాధిపత్యమున నీకున్న । తిరిసిద్ధ బ్రా
న మెమది । కారియానందగలుగు నాదనోద్యులు గాదే ॥ సీ॥ తానయు
క్తైన నానందతీశంద్రిమందర । సిద్ధ మానవ నదీయమనుదుగాదె । యట్లు
నన్నే మీరుహాసిలంప నచేతంబు । ప్రసాదోమణిబు సేయుదియ్య ॥ సీ॥ సర్వ
తంత్రిగురుడు దాతలగు దైవంబు । యిహపరంబులకిది నొసఁగు దయయు
గాంగ నామసంబు కల్యాణయుక్తా । యొప్పుచున్న దివ్యయోగ సర్వ ।
సీ ॥ జయము సద్గురు రాయ । జ్ఞానధేయ । జయము శ్రీసర్వయోగీంద్ర
హృజ్జలధిచంద్ర । జయము దైన్యహాయనాఖ్యసిద్ధాంత సాఖ్య । జయము
శ్రీవ్యాసతుద్ధవానసరమేశ ॥ గీ ॥ అనిబహుప్రకారములనఘ నుతిన
యుండు । సన్నుతింపఁ తానసంతసించె । నను చు శౌనకాదిమునులకు
నెరిగించె సూతుఁడని యొనర్చు ప్రీతితోడ ॥ । మునిముఖ్యులార ధర్మజు ।
డనయము గొన్నియాతుమానిహాసదా ॥౧౦ ఘనయానయు క్షి ౧

శుభమున। మనుమసీ దీవించెమరియుమనుమసీ ప్రీతిగ॥ క॥ దీవించి
మంగళసయ్యనీ। భావించిమహాత్మ నీవుబ్రహ్మజ్ఞానం। దావిభాగ
సుఖాకృతి। జీవన్ముక్తుండవగుచు వెలఁగిట్టు యెగ॥ ఉ॥ కోరికదీ
లోనిదురగూరి సొంపదినంబుచిత్తమై। వ్యాగివివారజేసుఖముం
స్తవముగ మరియుస్వతైవ్వరి। స్వీరకిసాటిగాబలుక కెట్టి శినంబులు
హ్మతో ల్లిబో। ఘోరతపస్యసాంవములుగధమగాముగాశిరసానహి
పడే॥ గీ॥ భూవరేణ్యయిట్టి జ్ఞాతుడ యోగి। నిష్ఠుడగుచుకోం
భస్తువనిను। మరిపిశాచబాలమత్తులపోలికె। ధాత్రిదిరుగునొక్క
తలపులేక॥ సీ॥ ఆలయవస్త్రాశ్రయములఁ బాటిమదిలో నరజితాద్రిపతి
కంపురాతిపైని। నిండుపున్నమనాటి పండువెన్నెలవలె పట్టుపగటి పగ
బయలుపోతె। నిండిపండియురిగిన విడికృతానందమై పల్కుచుర్వ్యానమ
ధియుంచు। ఓన్మయజ్ఞపిమైననాత్రమంత్రమై సేషించియుదిదానసె
గుచున్న। బ్రహ్మవిద్యాధురంధరుల్బాహ్యమంచు। జాతివర్ణాశ్రమ
చారసంస్కృతులను। సన్యసించైన సంసారసంగుడైన। యఖిలస్వ
హాతములయియొందునంటరధిప॥

జీవన్ముక్తలక్షణఘట్టము.

సీ॥ ఆకాశమధ్యమంబాకృతివెలిలోను నివయుశూన్యంబున
లుగుచుండి। యంబుధిమధ్యమంబాకృతివెలిలోను పూర్ణమైయు
నందమునను గ్రుంకు। నట్టిమహాయోగియఖిలసంచారుడైనొక్కచో
యాచారము కిడ లను। నొకచో సంసారి యొప్పనచరియించున
చోవైరాగ్య ట్లుకాన్పరట । నొక్కచోభోగియొకచోట యో
గానుచు। విరుగునిపృథివిలోన। యిప్పుడిట్టిట్టన
గరాదె కిడ టసినిశ్చయంబవనినాథ॥ సీ॥ ఖంబ్రహ్మ

మనుచు నాకాశాత్మ యనుచును వేదాః ప్రమాణమ న్విమలవాక్య|
ములవినంబడు గానయలచిదాకాశంబు నిరతిశయానంద నిరుపమాన|
నిర్మలనిర్గుణనిరవయనీరంధ్రనిత్యనిరాకారనిర్వికల్ప | నిర్విశేషానం
తనిరుపద్రవనిబద్ధనిష్క్రమణనిస్సంగనిర్వికార| మైవెలుంగెడుబట్టి
శైలాత్మ గాంచి | మరచియఖిలంబు దురువనిమాత్ర మెరుక | గల్గున
వమాతబాహ్యనిష్క్రమణ జేసి | కూహకపువిద్యసిద్ధులగోరదధిప||
మ|| మణిమంత్రౌషధయంత్రతంత్రజపహోమద్రవ్యయోగంబులం|
దణిమాదుల్ గగనాదియానమహిమాద్యంతంబులౌ సిద్ధులన్ | గుణ
సామ్యంబులుమాయలన్నియును ముక్త్యైటి గైకోరునా | త్మసుజా
చార్యముఖంబునన్ దెలిసి బోధల్ గాంతురుర్వీశ్వరా || క|| ఆలస్య
మేల బ్రహ్మము|బైలై యుండంగ జట్టబయలై జగముల్ | యాలోనన
డగునంతట | నీలోననె నీవునిల్చినిందు సమాధిన్ || క || కిందు సమా
ధిని బైలై| యుండిన సకలంబుమరచియున్న నిగనాభి| ట్లుండిన నాతిపేథ
మణజ| కొండొకథమణంబుగోరగూడునె చెప్పుమా || క || అనిశంబి
ట్లుసమాధిని| తనవాందినవారిమహిమదలపగవశమె | కనసెరకొం
పుత్రోవల | జనపాగిలభాగ్యమెంత చెప్పగవలయున్ || గీ|| ఆత్మనె
తెగినయట్టియవధూతసంచార | మెవ్వడెరుగునయ్య నెదుసుగాను|
జూపరంబులై నకాపట్యమాగజాత| దగులుచుంద్రుగాని ధరణినాథ||
క|| సతతంబాత్మ సమాధిని| కతకల్పనఘోప్పుడగుచుగడతేరవలెన్|
ఘృతినిట్లుచేయకుంటిన | మతిహీనుడగుచువిషయమగ్నత జెందున్ ||
క || మనసువృత్తిలే మరియంతఃకరణమన | నుండదదగుటను యఖండ
వృత్తి| నుంచవలయును గానయుంచవలయుండిన | తేపవసయు ...లకు
నొగిడుచు|| మ || అమనస్కంబు ప్రపటితంబగనగా నానంద భో

గంబునన్ । విమలాత్ముఁడై హృదయంబునందలి నగుచున్ విశ్వాత్ముఁడౌ యో
గిని । మఱి వాతాయనేంద్రియజయము కుదురుచున్ రాజిల్లు ట్లయినగా
సమయోపాశ్రయుమాత్మ తనుననిస్సంగాత్ముఁడౌ భూవరా॥ మ॥ అస
శంబుంబరమాత్మ జ్ఞానయుతుండౌ కారణస్థై కారకా । జనవాంఛానా
మయము లాగ దగిలిదుస్సంసారసంతాపము । లోనిమునుంగెన్ వలదా
త్రితాపములన్ సత్కృతులెల్ల గా । పునరుత్సంగసరోధిగా సలయ
జేషుండాత్మ సత్సంగమే॥ చ॥ ప్రపంచము కాలప్రమాణమున భాసమ
గూర్చు సనందనాదులు । మఱి ముసుపొందుదూర్ఛయయ ముగ్ధమున్
ఁజెదపోవునంతటన్ । గతిజలసేతుబంధనముగా బెడసేరము తెలి
చూడఁగా । మలినపుగాఢసిద్ధముగా మఱియున్నొందుదు పొందఁడు
ప్రభో॥ శా॥ సద్జ్ఞానము గల్గి యోగి సయుస్సంసారమాయందుదై
నిర్వాణైక్యసమాధిమాత్రయునిరాసద్భుల్లతైన్నసనున్ । గర్వ
సుబ్రహ్మ బ్రహ్మ పదసాక్షాత్కారసౌఖ్యంబునన్ । బద్ధ్వస్థిరతి
చుత్తమంబునజయము బ్రహ్మాపతేమాత్రా॥ ఉ॥ కాయమనిత్యమున్
దెలిపగానకపుత్రులదారాదియాశనే । పాయమునైనసిద్ధులనుప్ర
జ్ఞలుగా దలపోసియూహనై । మాయలనంటువాయునదమంత్రవృద్ధియో
గులుగా నిపుణ కీర్తిన్ । దాయుగ లేమపీదలకుదంభమె మోక్షము తెం
చూడఁగన్ ॥ ఉ॥ అంబరయానసిద్ధులకు నాసలు సేయుచు మంత్రత
త్రమా । డంబరవృత్తిగొందరు విడంబమునొందుట గాని ముక్తిసే
యంబున లేదువారలకు భ్రాంతిసంసృతి వెంటునంటిలో । కంబుల ద్రిప
ముండకడగానగనియ్య రాజశేఖరా॥ ఉ॥ మాయలు సిద్ధజాలము
మాకది సుమిటికంచసిత్సుఖో । పాయముగొందియొండొకటికి
షనసేయక బాహ్యమున మం । జేయనువొందునైన మది కింపగు దీని

సంచరించుమని । మాయికే పోయిగాక మణిమంత్రమందికి పోయిగ
ల్గునే॥ క॥ పోయికేనో బిడాలహారలు । ధీయుతగగనాదియాన సిద్ధుల
నెల్లన్ । రోయక రోసినవారే । మాయా సంసారహేయ మానవ
గేయా॥ గీ॥ కాయసిద్ధులు మొదలుగాగలవి యెల్ల । కుమరుగూరగా
డుచేసుక జెదరకుండ । పొందగ బట్టుటమాయ కాపురసుగాదె । యట్లు
గావున నవి యెల్ల యోగాస్త్ర గావు ॥ గీ ॥ మాయనుక్తి గావు మహిమలు
ముక్తిగా । దాశముక్తి గాదు యఖిలములును । రోసి విడుచు నదియు రూ
పవిముక్తియగు । భువనకీలాలజాలబోధలోల ॥ శా ॥ రూపవ్యాప్తి
జగత్ప్రపంచము మదిం రోసించి విన్యాత్ర [illegible] । బ్రహ్మానందపదాను
భోగమున సంతోషించు యోగీంద్రులు । రూపవ్యాప్త జగత్ప్రపంచ
విషయారూఢి క్రియాలాపమా । కాపట్యంబులనైన సిద్ధమహిమల్
గాంక్షించు తెరమూర్ఖులై ॥ క ॥ ప్రాకామ్యము [illegible] । మాన
ఫలుభరి [illegible] యందుమదికొన్నమల్ । గా [illegible] । కానిగ
లదె కాయసిద్ధికలలోనైనన్ ॥ గీ॥ కాయసిద్ధు [illegible] కన్న నెట్లయిన ।
కన్న విన్నవారు గలరె ధాత్రి । మూర్ఖులైనవారు [illegible] గుచుండురు
గాక । యమరులందునైన నట్లుగలదె॥ గీ॥ హరిహర బ్రహ్మసురసిద్ధ
ములకన్న । గరుడగంధర్వయక్షకిన్నరులకన్న । జనకశుకవామదేవస
న్మునులకన్న । కాయసిద్ధికనరు లెట్టి ఘనులు రమణ॥ క ॥ జలబుద్బుదంబు
కన్నను । చులకన భూతములచేత జూపట్టిన యీ । చలనప్రసిద్ధులగో
రక । వలె జాతస్యమరణం ధ్రువం బనవినవే॥ క ॥ కౌంతేయ కాయసి
ద్ధివ । చంతే వేదాంతసమ్మతంబదియద్ద్రు । శ్వాంతన్నశ్వాంయత్రు [illegible] తి ।
కంతదనిత్యమనుటకధలన్నవవే ॥ గీ ॥ కమలజనితనుగుచు కానంగిబ
ట్టవి । చెడురటంచునాటి చెప్పుశ్రుతులు । యెన్నడు చెపసోకకున్నదా

యువిసరంగ । దోషమింతె గాక దుర్జనులకు॥ క॥ దుర్జనసంగతివ
లన । స్వజ్ఞానవర్జనంబు లెరుగవశవడకునికిన్ । యార్జించెపాప
ముంబుల । నార్జిత సంసారమాయలు చితములారన్ ॥ క॥ అన్నిటి
మూలము మదియిది । తిన్నన గాచిల్లరప్పదీరిన యట్టు । వెన్నెల బైటను
వల్లగ । కన్నుల పండువుగ సుఖముగ నుగొనవచ్చున్ ॥ గీ॥ వరగురూప
దేశ పరుఁడయ్యు సతతంబు । మరి సమాధి చేయు మరిచె నేని । విషయసంగ
ములకు బుషివంటివాడైన । పాలుమారు తిరిగి జాలిపడును॥ సీ॥ కొంతే
యదెంత ధీమంతుడౌ వాడైన సతత మాత్మ దలంపజాలకున్న । విషయ
ముల్లఁ పారు విషయసంగంబుల కోరినయుదయించి కోర్కెవలన ।
క్రోధంబు పుట్టును క్రోధంబువలనను మోహంబు పుట్టును మోహము
నను । వెనుకటి తెలివెల్ల వీటిపాలై పోయి పోయినయా బుద్ధి నాశమ
దగు । నాశమణగిన గతిలేక పోవునంత । యప్పటగ చాల్లువచ్చు మీద
కైరింగి । విస్మయ శ్రీమహాలక్ష్మి చెట్టబట్టి । యచ్చికము లేకయుండుట
మెచ్చుగాదె॥ క॥ తనుమాలిధర్మమేలా । తనగురుతెరువెరుగ లేని
తనువది యేలా । తనుబుద్ధి గానిదేలా । తనుదనకే కాకయున్న తనువది
యేలా॥ క॥ అదికాన నీవు చిత్తము । కుదురై యుండంగ జేసి కోర్కుల
నెల్లన్ । విదిమి పరబ్రహ్మనం । దదినేకుడవగుచు వేట్కదనరున్న
హాలా॥ క॥ చిక్కులు పనియేమింకను । నక్కరతో బ్రహ్మబోధమైని
వాశం । చిక్కులబారయగ బుద్ధిన్ । జిక్కించుక సౌఖ్యమందు శివయో
గనిధీ॥ క॥ అవనీశాగ్రణి నీవి । శివయోగ సమాధియందు చిన్మాత్రంబై ।
సవినీతి సుఖంబుం ధుము । భవపాశవిరహిత పట్టభద్రుడవగుచున్ ॥
క॥ గురుకారుణ్యంబున నిహా । పరమార్థ నభ పరంరావాప్తిసమీ । మరు
వక మనసు ననుంచుము । పురుషార్థ ప్రనీతి పూతపురుషవ్రాత ॥ క॥ అన్ని

బహువిధములదెలిపిన। మునివరునకు ధర్మజుండు ముకుళితకరుఁడై। విన
యభయభక్తి పలికెను। ననఘా యిం కొక్కప్రశ్న యడుగఁగ వల
యున్॥ క॥ డంబపరిత్యాగనిరా। డంబులచేసిన మోక్షలక్ష్మి కల్యా।
ణంబాద్యంతంబును సాంగంబుగ వినుపింపుఁ డనుచు కారణగురుఁడున్॥
క॥ మదినీప్రశ్నకు మెచ్చిన। సదిసకలతపఃఫలంబులకథ లనేకా। మొద
లిటిజేల్పులుమురిలును। ముదమందుచు నుండు రెల్లప్రొద్దున రేంద్రా॥
క॥ వినుమని వడిగిన ప్రశ్నకు। ననుభవులగు యోగివర్యులాశ్చర్యములన్
గనని కొకకథలతురా। మునముక్తిమోక్షవాహము నీ వ్వినుపింతున్॥ క॥ వర
వరహాచ్చదివినుమీ। పరకాంతాశోభనంబు పరమరహస్యం। బెవుక
కు నెరుకై యెరిగిన। యెరుకసుమీదీని తెలియ నెట్టువ లేనని నన్॥ సీ॥ అధి

—※ మోక్షలక్ష్మివివాహఘట్టము. ※—

కవైభవము బ్రహ్మనందనగరంబు గలదు మిన్నులముట్టి వెలుగుచుండు।
కోట చుట్టును గడ్డ మేటిప్రపంచంబు ద్వారములు పదితర్కవాదబలము।
వేదాంతసిద్ధాంతవిధులు విషయేంద్రియంబు లంగళ్లు జేహాత్మబుద్ధి। వర్ణా
శ్రమాచారనిర్ణయధర్మముల్ కారితురగాదులు కర్మఫలము। దృశ్య
దర్శనరాగముల్ స్త్రీపురుషులు। గాగ యుఖలదృగాశ్చెలుగలిగినట్టి।
పట్టణంబేలు సద్గురుపట్టభద్రు। డాత్మ కాంతాసమేతుఁడై యవనిన ఘ॥
క॥ మరియున్నగరంబవెలెడు। గురునాథుం డొక్కనాఁడు కోవిదవినుతా।
స్థిరవాస్యమంటపమునన్। స్థిరపీఠమునందు కొలువు దీరుచునంతన్॥
సీ॥ జననాథ దేశికస్వామి విద్యామంటపము వెలియంతఃపురమునకపు
డు। బోవుచో నాధారపుష్పకంబెక్కి స్వాధిష్ఠానభూమిని దాక్రమించి।
కమనీయమణిపూరక యనాహతవిశుద్ధచక్రముల్ గడచి నిర్వక్రమైన।
మరియునాజ్ఞాచక్ర మందిరాంతరత శ్రీలక్ష్మి నెమ్మరురా జెట్టబట్టి।

హంసతూలికతల్పమందమరఁగలసీ। రెప్పవేయనియరఁగంటిదృష్టిఁ గలిగి
గాఢరతులనుఁ దద్రైక్యంబు తైరి । యప్పుడిదమిథ్యమనఁగాని యొప్ప
చేత॥ వ॥ ఇట్లత్యంతక్రీడావినోదంబులం బ్రొద్దుపుచ్చుచు నేకాంత
ప్రదేశంబులఁ బరియించు॥ ఉ॥ ఆసతితోడఁగూడిసిగమాంతవనాంతర
యోగభూములా । వాసగృహంబులం నిజనివాసగృహంబుల క్రీడన
ల్పన। ద్వాసనగర్భమైయువిద ద్వాదశవత్సరముం డనంతన। ట్లాస
దయంబుసంసుపరిపూర్ణామృతకన్యనుగాంచెభూవరా॥ గీ॥ పరఁగనట్లు
గలిగిపరకాంతినవయౌవ। నాంగియనుచుధరణినార్యులెల్ల। మెచ్చ
కొనుచుండమొలైననొబగుల । కలుషభంగహృదయకమలభృంగి॥

—※ ముక్తికాంతాజననఘట్టము. ※—

క॥ ఆకాంతమణికిని మరి। యేకాంతలుసాటి కారుయేకాంతమునన్।
యీకాంతిగూడఁగల్గిన । చేకూరునుసర్వశుభము చిన్మయరూపా॥
మోక్షశ్రీలలనామణి। లక్షణవతిసర్వశుభవిలాసవిశేషా। ధ్యక్షువిచక్ష
ణులక్ష్యా। తత్క్షణఘనదివ్యరూపలక్షణములచేన్॥ వ॥ మఱియునట్లుసర్వ
శుభలక్షణాంగియగు తనకూతుం బెండ్లిసేయఁదలంచి యొక్కనాఁడు॥
గీ॥ చిన్మయానందపట్టాభిషిక్తుఁడప్పుడు। మోక్షలక్ష్మీస్వయంవరంబుపృ
థిలోన। జనులలంకారములు సేయశాస్త్రరీతి। చాటువంపెనుసజ్జనస
మ్మతముగ॥ గీ॥ ఆస్వయంవరమునఖిలదేశస్థులు। వినిముదంబుగఁబిరపే
ట్టుచేత। వచ్చిరప్పుడుస్వరమువర్ణనాలంకార। ములనువన్నెకెక్కుచెల
గుచుండె॥ క॥ ఆపట్టణశృంగారము। జూపట్టెనుసర్వజనులుజూడిక్కడకే
జూడ్డె। యేపట్టునసరిలేదని। కాపట్యములేనిజనులు కౌతుకమందన్॥
క॥ నానాదేశాధీశులు। నానాలంకారములనునానార్థములన్। నానా
వేషంబులచే। నానాభావప్రచారనటనలతోడన్॥ క॥ ఒప్పుచునుండిరి

యప్పురి। యొప్పులకుప్పగుచునిట్టులుత్సాహములతో। జోప్పడియున
తనాకనా। దప్పరమేశుఁడగుపతియుహర్షమంతోఁ దక॥ సీ॥ నగరుశృ
ంగారింపనిగమార్గరీతిని సేమించ నప్పుడుం జేర్పులతోఁ బ। మానసౌఖ్యాల
మట్యములతోఁ దంబునుగాగి నాసనమేలుకట్టు గాఁగ। కమలాఫలంబు
నాకస్తూరినలంకించి ఖండసి బ్రహ్మగ్గురు... ంపదిప్ప। చిత్ర రతిఫలితమహా
త్తరపులు వ్రాసినే శ్రోత్సవంబు గానిఖిలమైన॥ శోభనాలంకృతులో
ద్యస్థూలసూత్ర। కారికులుములుగ తోకారపులుగ। జగతిదైవపత్రి
మెల్లదడకామసేయు। కొలువు శృంగారముగ ... కోరియప్పుడు
సీ॥ ఘనవస్త్రము... యుప... శ్రీరాము... పృథివి... టుటెప్పనమ్ము
మదముజెట్టి పరిశుద్ధ ... నాయలనలంకారించుబు
పరించి। శిరమునగుడరత్న... రీటముదాలి। భుజములు ...
తులమెరయ। కంఠసూత్ర... ములమ... శ్రీవత్సకమునమునుయున
వెలుంగ। సౌరవిమలకెమ్మ... సీ... మును... నాభ
యదానకంకణావి। భూషణంబులుపేర్పి... ముగుల। చూడనొ
ప్పారె రఘురాజుసుందరముగ॥ సీ॥ ఉభయపార్శ్వములయందుంగ బోధ
స్త్రీలు వింజామరంబులవిసరుచుండ। ... పెద్ద
కైదండయిచ్చుసుభాషింపజెలమినాడ। చిత్ర... యునశృంగా
రవతుల్లెల్ల ముందర కైవారములును సేయ। ... నతిసరసపడి
యమియ్యతనుతలోదరులు నృత్యములు సలుప। ప్రణవభేరీమృదంగ
ఘోషణములు ... ల। వందువులుసేయకన్న... దువుగను। పరసుషు
మ్నాంతరద్వార... వరియగుచు। చేరెపతియు... రశిఖరికపుడు॥
సీ॥ వేదాంతసిద్ధాంతవిద్యావినోదమంటప... దాసనంబునందు।
కాయబ్రహ్మగ్గుణదీర్పికడగంటిసూత్రులకలిం... కంచికలకదీర్చి।

సమదృష్టి భ్రూమధ్యసంకల్పగోష్ఠి యునిర్మలంబగు తెల్వినిజసుఖంబు।
గల్గిసర్వజ్ఞుడౌ ఘనరాజయోగసామ్రాజ్యములను మొదల్ రాజబాహ
భు। జేరసర్వసన్నాహములిరివచ్చి।రప్పుడుసర్వజనంబులునంతవెలమి
మోక్షలక్ష్మికిశృంగారములనుజేయగడగిరంతఃపురస్త్రీలు కడకతోడ॥
క॥ మంగళమనయకన్యకు।రంగుగసుఖరసము బ్రహ్మరంధ్రమునసం
టెక్కా।గంగావాణియమునల। సంగతిజలమొకతెదెచ్చి జలకములా
ర్చెక్॥ సీ॥కన్నులపండుగాకనకాంబరముగట్టి మెరుపునసనుకగా
మెరయగొప్ప। సవరించిదళసహస్రపుపూలొప్పగాదురిమి వెలుగుపా
పటువెట్టితలపునుదుట। తిలకంబుభ్రుకుటిదీప్తిపొజులకమ్ములుగళముకు
నుదిచూడిక్కతగినయాణి । ముత్యంపుముంగరముదుకుగాగవిశుద్ధక
మలాదిహారములుకంఠమునను । నమరమొలఘంటమణిపూరకాదువి
ట్లు। ప్రకృతియావర్ణరహితసంభరణములను। యాకరచరణాద్యవ
యవాంగములనొప్ప। సఖులుకన్యనుశృంగారవతినిజేసి॥ గీ॥దర్పణం
బుదృశ్యదర్శనద్రష్టగా।యెదుటనిలుపగన్నా జెవరనీక।జూచిచోద్య
మందిసుందరాంగియపుడు।తండ్రియనుమతిమునధర్మసియతి॥ క॥ఉప
రతియనుచెలికత్తెను। విపులంబుగ పెట్టబట్టి వేదాంతజ్ఞా। నపథంబున
హంసగమన। ముపరిహాసింపుచునువచ్చె భూపతిసభకున్॥ క॥ వచ్చి
నకాంతామణిగని।యచ్చెరువడిసభికులెల్ల నానందములో। ముచ్చట
కుజొచ్చితమలో । నుచ్చెలివమతమకెయంచు యె[illegible]చిరిపెద్దల్॥
క॥ ఈరీతివారువారలు । కోరుచునోరూరుకొనుచుగుణవంతులునై।మి
డుచునుండిరియంతట[illegible]ంగనిసభనిచూచివైభవ[illegible]కిన్॥ గీ॥వరు
సవారివారిన[illegible]నటనలుకులగోత్రనామములను। చెలినడు
గుమటం[illegible]ణి। యనుమతింపనదియు[illegible]దిగెనంతు॥

క॥ఆకారము మసలి ముదక। వాకున కారెను ముపోతు వలెబసినయా। లౌకికప్రమహరాజువి। వేకము కేరడుగ వాదువికవికనగుచుణ॥సీ॥కో రియిట్లనియెమాకులము పెద్దలు మెచ్చయిలు వరుసమానవంశెన్నగల్గి యిచ్చ పుచ్చుకొనుచుయింటబల్లము గల్గి రొయెందుకునచ్చికంబింత లేక। నాలుబిడ్డలు మేము నాయుష్యవంతులై యలజబ్బుబొందకపోయమనుచు యొకని ప్రాపాసించకున్నంములో మంచి సంసారియనసరిసాటిగల్గి। యిల్లు వాకిలిదనవారు చల్లగాను।నుండగలుగుట మోక్షంబు యోగిజో గి। గాగవమ్మను సంసారిగాగరాదు। ననుచుబలికిన లౌకికుని పహసించి॥ గీ॥కనిరియా కాకపూజ్యముల్కలిగినీరు। కావిజోవతులుంగరాల్కనకకుండలములులంబోధరప్రపంద్రములనొప్పు। కామ్యకర్మాధి

—※ ముక్తికాంతా స్వయంవరఘట్టము. ※—

వునినంతగడగివాడు॥ ఉ॥ తాముసమొందరాదు పసదారముగోరెడిదోసకారితో। నేమరిపాటునైనబలుకెన్నడుగాదువిశేషకాలమం। చేమరరాదు దానములుహీనజనావళిసంగమున్నదు। న్నెనుముగాదు యిట్టిదియనిర్ణయమన్మనుదాటియవ్వలణ॥ మ॥ చనికామ్యంగుని వేమభాషణలచేసన్యాసంసారము ల్సనగానీవని రాత్రముణ ఘునకు తర్కగ్రాహ్యనాత్మసహా। ధీనాని మోహేంద్రియని హున్నిఖిలది గ్దేశాదిసంచారువా। యునిరోధప్రతునీశ్వరార్పణఫలాభ్యోర్వీప ఠణ కాంచుచోణ॥ మ॥ తనవర్ణంబున కాశ్రమంబునకునుణ తగ్గట్టిధర్మంబుప్రీ। తినిసేయవ్వలిసేయుచోఫలము [illegible] దిదేవస్వరూ।పు నికర్పింపుచుకామ్యకర్మములకై బోకపుణ్యస్థ [illegible] వాసంబునసద్వివేకమునసత్పుణ్యాత్ముడైయొప్పెడుణ॥ సీ॥ [illegible] ట్టువనవారి గనవతెసర్వభూతదయకుసాక్షిగా [illegible] లెయనిపర

దేశికుముందరికూర్చుండవలదు। జెట్టంగవలయునుబీదయైనవస్త్రిన యూతిసకలకొద్దినంపవలయు। స్నానపానాదులుసంధ్యాద్యనుష్ఠానములుగల్గిలోకంబుననుసరించి। నడువవలయునుసర్వంబునపకనలన తోచుచుండును శిష్యదొడ్డనము। యిహామునుమేలెంచనడచినమహిమ నారె। పరమునగాంచంగనేరురుప్రజ్ఞతోడ॥ వ॥ అదియునుంగాకవర్ణాశ్రమాచారంబులంచుబ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యశూద్రులలో బ్రాహ్మణునకునుయజనయాజనాధ్యయనాధ్యాపకదానాదానప్రతిగ్రహంబులనుషట్కర్మంబులునుక్షత్రియులకుప్రతిగ్రహవ్యతిరిక్తంబులగునైదుకర్మంబులును వైశ్యులకుకృషిగోరక్షవాణిజ్యాదికర్మంబులనుశూద్రునకుబ్రహ్మక్షత్రియవైశ్యులసేవయునుమరియువర్ణంబులలో బ్రాహ్మణుండుశ్రేష్ఠుండగుటంజేసియందుబ్రహ్మచారిగృహస్థసన్యాసంబులనునాలుగాశ్రమంబులుగలుగుటంజేసిమొదటబ్రహ్మచర్యంబునశిఖాయజ్ఞోపవీతకౌపీనకృష్ణాజినదండకమండలధరుండై వేదాధ్యయనాదినిత్యకర్మరహితుండై స్త్రీసంచారస్థలవర్జితుండై గురుగృహవాసుండైయాచార్యుజ్ఞాపనంబునభిక్షాన్నంబుపరిగ్రహింపుచుక్షౌరాదికమురహితుండై సంచరింపుచునంతనాచార్యునుమతంబునవివాహాదిగృహస్థధర్మంబులంగీకరింపుచుగురునిచేతనియోగింపబడురీతిని మంత్రతంత్రజపహోమప్రతినిష్ఠుండై వేదశాస్త్రపురాణకథాశ్రవణతత్పరుండైదానప్రశస్తసర్వ[illegible]తిపూజలును జననీజనకపుత్రమిత్రకళత్రభ్రాతృపశుభృత్య[illegible]బులుసేయుచు పంచపర్వంబులు వ్యతీపాతాదిపుణ్య[illegible]తిక్త[illegible]నఋతుకాలంబులభార్యాసంగంబుసేయ[illegible]ంబులు। [illegible]ంపుచుపెద్దకాలంబునకుస్త్రీసహి[illegible]నాథ[illegible]డిచివనంబులకందమూలాద్యా

పూతుఁడగుచు ద్వాదశవర్షంబులైన వానప్రస్థాశ్రమంబునందుండి సన్న్యా
సాశ్రమంబు నంగీకరించి యింద్రియజయంబుగలిగి పుణ్యప్రదేశసంచా
రుండగుచు దేహాదికిలేక పరమవైరాగ్యంబున సర్వేశ్వరధ్యానాదిభ
క్తిసత్కర్మంబులు సేయుచు తత్కర్మఫలసంతతిపరిత్యక్తుండై యుండవల
యు సర్వవర్ణాశ్రమంబులలో నెవ్వఁడైనను ధర్మార్థకామంబులు పరిత్య
జించి మోక్షమాత్రాపేక్షితుండయి శాంతుఁడయి యేకాంతప్రదేశంబు
జేరి యమనియమాసనప్రాణాయామప్రత్యాహారధ్యానధారణాసమా
ధులనునష్టాంగయోగంబుల సర్వసిద్ధిప్రదుండై లోకపూజ్యుండగుచు
సంచరించునతండు తనయుండపనమిశ్రసాత్వికకర్మయుక్తుండయి నఫల
త్యాగి నాకామ్యదంబులంబుల కార్ష్యర్యంబునొందుచును పరులసఖిచే
యర్యాదకొనియుదొక్క నానావిధభేదసభామధ్యంబున నిల్వంబడి
వారలని శ్రేయంబెముంగంగొరుటయును పరులవాక్యోత్తరంబుగానా
రణము॥ సీ॥ ఒకపాత్మ యుఙ్ఞవనియుక్తిసాధించిన విభుఁడనయొక్క
డువిరిచివేసె। దేహాత్మబుద్ధిగా దెలిపి యొక్కఁడు కాదుప్రాణమటం
చుగిదరిపడియె। స్థూలాత్మయటంచు జేసిన పేరొకండాత్మమానసము
నహంకరించె। స్వాంతదప్రాప్తిచే సరియుక్తి యనగ వేరొక్కఁడుజ్ఞప్తి
కానుక్కఁబెనగె। యొక్కఁడానందమేముక్తియోగమనుచు। నాత్మభే
దంబువాదింపనంపనొకడు। సంచిదాకారమగచన్నసద్గురూక్తి।
గనుటమోతించెయనెఫర్మతనయుకంటివే॥ అదియెట్లుంటేని నానా
విధభేదవాదులమధ్యంబున శాంతుండు ... వ్యక్త వైరాగ్యవంతుం
డునునిశ్చలభక్తుండును సద్గురు ... కాగ్రమున ... నుండునునగునా కృ
యుభేదవా ... యహంకారర ... ఆశ్రమంబుగాని
ట్లునిమె॥ ... మధర్మజ ... నను। త ... పడుతగనాహో
నం ... నసేత్రాద

పిం। చునహంబుద్ధితో లంగి। చనవాచ్యతత్స్వస్వరూపచైతన్యమనో॥ గీ॥ ప్రత్యగానందకూటస్థపదమునం ౨। నాయహం ప్రత్యయోపసంహారచిత్తు। యిప్పుడదియె బ్రహ్మాహాస్తిచోప్పడంగ। ననుచు వేదాంతవాదివాక్యములు గాక॥ వ॥ మరియు ధర్మజులో నంమహానియిట్లనెను॥ సీ॥ అక్కడ శ్లోయహంబనుబుద్ధి గాసుఖదుఃఖములు మరిసారదిగాను। నరయనిచ్ఛాద్వేష యత్నధర్మాధర్మభావవిశేష గాదళులమరియు। కణగిసంఖ్యాపృథక్త్వంయోగభాగాదిపరిణామములుచేతబలసి ట్టి। సామాన్యగుణములు సవిశేషమై దేహకరణేంద్రియంబుల మెరసియుండు। నాత్మబుద్ధి నివర్తించు నాగుణంబు। లవియ కూటస్థచైతన్యమనగరాదు। నుప్తికూటస్థుగూడయే సారదిగుణము। లరయ శేకుంటనహమునన నౌగాదె॥ క॥ అలజాగ్రత్స్వప్నంబుల। తెలియగ నభిమానమున్నదియగుటగుణం। బులుసుషుప్తికాలం। బులకనకుంగారణాఖ్యభూతావిద్యక॥ క॥ అభిమానమణగెనుకగు। యభిమానము నందెగుణములణగియనట్లా। యభిమానము గుణిగావలె। యభిమానమె కరణసంజ్ఞలవనీనాథా॥ గీ॥ అరయవాచకపాఠకమునినయట్లు। యహమునగు వ్యాత్మోధులనగ జెల్లు। కరణసంజ్ఞలనవియపోకానుపించె। నాయహంకృతితనుధమణామంటి శేని॥ క॥ వ్రృతికాలంబున దేహము। సతమైయహ

... తేమిసహజం ... । సతతముతనుధమణామహం। కృతిగాదను ... ॥ గీ॥ వినబ్రాణధర్మమభిమానమంటివా ... దు। గానమందుసహముగావుననది ప్రా ... ము॥ ఘనకూటస్థ ... కువంగదలహం ... ఆత్మధర్మ ... టలా ... దాయ ... నాథ ... ంద। దంందసంచా

తియై। తనకుఁ గారణమైనసుషుప్తియనఁగుఁ దత్త్వానుభోగోజ్జ్వలా॥
గీ॥ సుప్తిమాయవలనఁ జాపట్టు జాగ్రాది। స్వప్నకృత్రిమములు సురగత
నర్థ। కారణంబుతనకుఁ ఘనసుప్తిమాయలో। నణఁగుచుండు నహము నను
దినంబు॥ గీ॥ గురుసుషుప్తిలోన కూటస్థచైతన్య। మైనయెఱుకయుండు
టందులకును। గురుతు నిదురలేచి యెఱుగఁ గందాక నే। ననుచు దిరుగుచుం
టయాత్మ గాదె॥ ఉ॥ కానసుషుప్తి యందెలివిరల్లదు గల్గియు వేలగాన
ది। ట్లాని మరందు మేల్కనినయప్పటియాటన జాగ్రమందుకు। న్నానస
సాక్షికంబునభిమానము సుప్తిఁ దలిసి మాటచే। హీనవికారమై యెఱుక
యేమియెఱుంగకనుండు పాండవా॥ మత్తకోకిల॥ అన్నివృత్తులు సుప్తి
గూడినయాత్మ యున్నది తెల్విమే। లొ్కన్న యెప్పటిపోలె జాగ్రత
నోర్కలేమియు లేకయి। ట్లున్నయాత్మకు నందు సౌఖ్యములుండు టె
ట్లగునంటివా। మున్నుదెల్పినవిద్యవృత్తికి మూలమాటయవిద్యచేఁ॥
గీ॥ ఆత్మసుప్తిలోన నజ్ఞానవృత్తిదే। సుఖము నంచుటకును సౌరదజాడ।
కార్యరూపమైనకరణంబువృత్తిదే। మరల కారణంబునందుటయదె॥
గీ॥ కార్యపటమునందు కారణతంతువు। లమరఁగ పటనిష్టమైన తెలుపు।
తంతునిష్ఠమగుట తగుబుద్ధికిని వృత్తి గల్గతమమునందు గలదు వృత్తి॥
వ॥ అట్లుగావున కార్యరూపంబైన బుద్ధికి జాగ్రత్స్వప్నంబులకు వృత్తిగ
లుగుట జేసి కారణరూపంబైన యజ్ఞానస్వభావసుషుప్తి సంవజ్ఞానం
బునకు వృత్తిత్వంబు గలదని యెఱుంగవలయునట్లుగుటను సుషుప్తిమూర్ఛల
కాధారంబైన తెల్విగలుగుట సత్యంబైన జాగ్రత్తునందు వృత్తిబుద్ధియును సా
ధనోపాధిబలంబువలన సుషుప్తి [illegible] జ్ఞానవృత్తియును సా[illegible]
నోపాధివలన నాత్మజాగ్రంబ[illegible] టివా విచిత్ర[illegible]
బు[illegible]గుంగవంశుడు। శో। త[illegible] నసే। శాద్య[illegible]

బుగాని పెట్టుట జాగ్రంబును స్మరించుటకు నజ్ఞానవృత్తిత్వంబులు సాధ
నంబులుగా నేరదట్లగు నసుషుప్తి సూర్యులకు భేదం బెట్టున్న నజ్ఞాన స్మర
ణమాత్రంబులు మూర్ఛయనిపించుకొనుచుండు జ్ఞానానుభవ రూపస్మర
ణద్వయంబునుంగూడి సుషుప్తిను దత్తదాధారంబై చైతన్యంబు అవస్థాత్ర
యంబుతోడఁ గూడి చెడక నాధారమాత్రంబై యున్నయట్లు నేక శరీరం
బులు దోఁచి చెడునప్పుడాధార చైతన్యంబు నాశంబునొందదట్లయిన నా
తెల్వియనేక దేహంబుల కాధారంబై తత్తద్దేహ వ్యాపారజ్ఞానంబును
తనకు దెలియవలెననుప్రమాణంబు లేదట్టున్న భూతంబులవలన ననేకస్మా
లశరీరంబులతోఁ బుట్టి చెడినసచ్చిదానంద దేహంబులకాధారంబై నయా
త్మయొక్క మాయానంబంబు నేకజ్ఞానోదయపర్యంబును నివృత్తిగా
దగుటం జేసి తత్తద్దేహవ్యాపారజ్ఞానంబునకుఁ బడట్లుండవలెను సకల
దేహంబులందును బలెందాక తత్తద్దేహవ్యాపారంబును తనకుం
దవలెననేటందుల ప్రమాణంబు లేదు ననేక శరీరంబులం దుండి తానవస్థా
నేనట్లు తదేహకర్తృత్వేంద్రియవ్యాపారజ్ఞానంబును ననుభవించి భేదంబై
తోఁచి చెడునప్పుడా దేహంబులకుండు నాధారంబై యుండినను నిశ్చ
యంబట్లు చెడనట్లు జంగమస్థావరాత్మకంబై తోఁచు సకల దేహంబుల
కు తానాధారంబని తెలియవలయు నట్లయిన వ్యవహారజ్ఞానం బెట్లన్న
భేదంబై తోఁచుచుండు ననినను అది సంస్కారభేదంబువలన నభిమానం
బునకు దోఁచిన జ్ఞానంబింతియె కాని యాత్మసంబంధంబు లేదను నిశ్చ
యంబట్లయిన నాత్మకు సర్వదేహాధారత్వంబు ననది సర్వదేహవ్యా
పారజ్ఞానంబును గాకుంటి వేని॥ సీ॥ అప్పుడెట్టు దేహవ్యాపకజ్ఞానమా
త్మనపుత్రగుపాపులాత్మ! శిరములు వెయ్యేనపురుషుడాత్మంటిపానప్పు
శేషాదులాత్మయగును! నక్షులు వెయ్యైనయతఁ డాత్మయంటివాయు

ప్రధింద్రాదులుయాత్మ గారె। పావముల్వైగ్న్యోనబలుడాత్మయం
టివాయువ్పడుసూర్యాదులాత్మ గారె। హస్తములువేయుగలయతం
డాత్మయగన। కార్తవీర్య బాణాసురుల్గారెయాత్మ। గ్గైనశ్రుతులును
బహువిధంబన్ని వేసి। శ్రుతివిరాట్పురుషావస్థజూపిచెప్పె॥క॥అలశ్రు
తితాత్పర్యంబటు। వలెనువిరాట్పురుషరూపవర్ణనమింతే। తెలియప
రబ్రహ్మంబు। పలితాత్పర్యంబుగానుధర్మతనూజా॥సీ॥అదిగాక వే
నానుప్ఫులర నట్టులనుబోలెతెగత దాధార చైతన్యమునకునవయవాత్మ
కమున్న నాయురపట్టులుదిగినమనుజులఘునయువయన। ములుతోచు
నట్లంగములుచిన్నమగుచోట నాత్మస్వరూపమునుహస్తపాద। ముల
నుండవలెనంకబోరిసణురూపమయిన్యానహరించాత్మ దానంటి పేని
ఒనరవ్యవహారముగనుసమ్యోగబలముచేపనుప్రభావితపంబుచేత
నగునో। యనివికల్పపరంపరలనము గాను। తోచుచుండు
దునీరీతిదోషదూర॥క॥అణువనియునువిభువనియును। యు
ణువిభువులునాత్మగాపుయలమనసనియుక్। ఘనతర్కవా
చభేదము। లనుదగులుటెగానినిషరాళంబెపడెరుగుక్॥క॥
శివవినిర్ధర్మజుడనియెను। ననఘానిశ్చయముదెల్పుడసము
నిబ్బ్లైక్। యణువునతీతంబనియు। ట్లనుశ్రుతికిక్ ధ్యానకాం
డమందలిదెలితొ॥గీ॥అనఘనిశ్చయజ్ఞానమెట్లంటివేని। యు
భయదృశ్యవిలక్షణమైనయట్టి। నిర్గుణజ్ఞప్తిచైతన్యమాత్రము
డియు। వేదవేదాంతసిద్ధాంతవేత్తంజము॥ తరువోజ॥ జన
నాథవినవయ్యాసకలశాస్త్రములసారంబునిర్గుణజ్ఞప్తినై

తన్యా। ఘనచిదాకాశసాక్షాత్కారబోగకారణాత్ములచే
గ్రమమొప్పనిట్లు। గనుపడ్డసుఖిసుఖమునీకనుగంటచూం
కడతేరిసుఖమః స్సుకరమొప్పననుచు। వినుపించివ్యాసుల
విధవాదములవిజయోక్తినద్వైతివెలసెననిపలికెఁ॥క॥
వేసనువ్యవహారత।జీవుండజ్ఞానవశతజెన్నుచుదనలో।జీ
త్వమెఱుగనేరక । నావయవశరీరమాత్ర యనియెదదు
చుఁ॥గీ॥నరవరేణ్యయిట్లునానావిధంబైన।దృశ్యమార్గ
బులనుదిరుగుసహాము।డెలసితన్నుతానె తెలియంగవలె
ని।తగనభేదవాదధర్మయుక్తి॥క॥నానాసభాంతరంబుల
నానావిధతర్కవాదనటనలకెల్ల।న్నూనిత్యజీకారముగా
దానేజయమద్వైధర్మతనయమహాత్మా॥ వ॥ అనియిప్విధ
బునన ద్వైతతత్త్వంబెరిగించిపరామృత జ్ఞానోల్లాసిత
గుయుధిష్ఠిరుంజూచిమోక్షంబుసద్గురుకటాక్షవిశే
శేషంబువలనసులభంబుగానిశాస్త్రాభ్యాసయోగంబు
వాయునిరోధంబులప్రయాసంబునురోగాస్పదంబును గ
రోగంబులకుదప్పినసిష్ఫలంబగుగాని అన్యవిశేషంబులేద
గావునసద్గురుసేవామూలంబునసంభవించినయాత్మయో
గంబునజాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులనతిక్రమించినిష్ప్రపంచ
బైననిర్వాణానన్దసముద్రంబునమునింగితెరుపుమఱుపు సం

రూపానుసంధాన మెరుకచెడ వేదాన్తంబుల నిరాభాస నిర్వికల్ప నిష్ప్రపంచ నిర్వాణ నిర్వికార నిత్య శుద్ధ సనాతన బ్రహ్మావశంబున రజ్జుశు క్తిస్థాణువులయహి రజచోరాద్యారోపణములయట్లదోచిన మాయాప్రపంచంబు దబ్బర గుటం జేసి రతుండైతన్నుదా దెలిసి ముక్తుండగు మాయామానస విభ్రమంబు తన్ను నెరుంగకుం జేసి బద్ధుండగు యీబన్ధముక్తుల నాత్మకు లేవు సంకల్పస్వభావంబులు కాన నీవాత్మ మహత్తత్త్వంబు జీవన్ముక్తుండవై సర్వభోగంబులు బొందుచు సుఖంబుండుమని మతియునిట్లని ... ... తల్లాహ॥ తెలయన ట్లువారి వివిధవాదములనుయు। కు... ...ధైర్యమొప్ప గురుకృపోక్తిదనర గా। తెలగి ముక్తి... ...ని దెలిసెజూపి ప్రియముతో తలపులోవగన్ని మి... ...గుట్టె పరుడనర॥

✻ముక్తికాంతవివాహము హు... ...✻ పంచచామీరం॥ పరాపరస్వరూపమైన భా... ...దోడయు। స్వి రాకరిన్ప రాదయీయనేక జన్మ... ...పరించి మిన్నుమన్న నోపిహోరుడ। న్ధర ... ...ముక్తిడైత వాని చేరుచుఙ॥ తరల॥ కర గతంబ... ...కఖుండెవాద గజాంకుశా। భరణకంఠమునం... ...ముక్తివానిని సఖ్యరా। ప్పర్య జెండ్లికి నామతింపగ ప్రస... ...ధర మా... మది

స్గురువరేణుగని మ్రోలని ల్వెనుకూర్మితో నృపాలకా॥ అం
బురుహావృత్తము॥ అన్నటసక్కడ పెండ్లికొమారుడు హర్షచె
లమువాసనా॥ క్రాంతసుగన్ధసుపుష్పములన్దముగాధరియి
న్చుచుజిత్తవి। శ్రాస్త్రికిగిటము దాల్చుచుల శ్రుతశబ్దకున్దలి
డవులు వేదాన్తనిజాభరణంబులునొప్పగ హంసవాహను
డైనృపాలా॥ అల్పాక్కర॥ వైరాగ్యమార్గమున వాదవర్ణనా
రావములు చెలంగనపుడు నులమి। సారాజు కొలువునకు
హంసడిగ్గి జేరజ్జదావచ్చె చెలజ్జియతడు॥ గీ॥ అప్పుడు సాధ
నసంపన్నుడౌ ముముక్షు। డాగురూత్తముకృపకర్హుడైన
యట్లు। కొలువు జేరుచుదన రెనుకూర్మినంత। సకలజనులను
సంభ్రమోత్సాహములను॥ గీ॥ పరగనిట్టుసపయపతులు
గొన్నరుమనో। కుటిలులగు దుష్టాయయగూడిజనిరి। నిఖిలబన్ధ
యుక్తినాస్త్రానవన్నసం। ఒప్పుడు వెడలెగురుడు హర్షమున
ను॥ సీ॥ సకలార్థపరివారజనులు సేవింపజ్గ నిగమార్థములు
నొప్పునగరిలోన। పుస్తలత్రయములదన్ది కివ్వలిచెన్త పూ
ర్వాహ్నవీధికి పొడవుగాను యమార్థ్యకున్దలికెని నేవైనతా
వునాలుగు శ్రోవలగట్టపడుచు। సమరుబోధావస్థపాన్త
గ్గతానన్దవిజయాఖ్యకల్యాణవేదికస్థు। వేల్పస్వత్రీసమేతు
డై వేదరీతి। నమరకన్యయుపిన్నవాడట్లమల్లియు। పుంగ

స్నానములుచేసిరంగుమీరపెండ్లిపీటలమీదనుబ్రీతిజెలగ॥
తరువోజ॥ మంగళద్రవ్యముల్మంద్రోక్తిదనరాగమంగళం
బులుబాడమరియునంగనలు। మఙ్గళతూర్యముల్మహామజె
ళఙ్గమధుపర్కములుతత్త్వమస్యాదివాచ్య।సంగతినర్థముల్
జాడబుగాగస్వస్తికారోహణస్థలిపీఠమునను। సంగతిస్వ
స్వసీక్షాభాషికములుసరవిగాతెరనేత్రసమదృష్టినమరగ॥
వ॥ మఱియునతద్వ్యావృత్తిలక్షణతటస్థలక్షణస్వరూపల
క్షణంబులనుతలంబ్రాలుబోయుచుగురుదేవతాసన్నిధా
నంబునతత్త్వమస్యాదిలక్ష్యార్థోపాలంకృత మఙ్గళసూత్ర
గ్రహణంబుశుభలగ్నంబునన్దదనరసద్గురుకృపాదాన ప
రిగ్రహణంబైశ్రేష్ఠాకంకణంబులు మెరయనేత్రశ్రోత్ర నా
సాగ్రభూమధ్యాలోకనంబులుమఙ్గళారతులియ్యాలక్ష్యా
న్తర్మగ్నచిత్తంబుబ్రహ్మముడిగాబ్రహ్మానుకూలంబునన్దన
గిజ్ఞానాగ్నిప్రవేశనకర్మలాజుహోమంబులు సేయుచు మఱి
దేహేంద్రియాదిజగత్ప్రపంచంబనుసమిత్తులుబోధశిఖబ
న్దవ్రేల్చియంతఃకరణాజ్యాహుతిసేయుచువాసనాప్రా
ణచిత్తజయంబునతత్త్వజ్ఞానాగ్నియుప్రదక్షిణంబుగావె
ల్గవాత్మార్పణంబుసేయుచు భూరిదానంబుగా చిత్త
త్యాగంబునుమహాత్యాగంబునుం జేసిసాంగంబుగాసకల

కర్మకృత్యంబులుదీర్చుచుశత్రుమిత్రాత్మకంబగుసర్వజనం
బులకుయథేష్టంబుగాపుణ్యాపుణ్యయుక్తంబగునాగమ
కర్మభోజనపదార్థంబులుస్తుతినిన్దావ్యాజబలంబుననూర
విన్దుగావించుచువ్యావహారికప్రాతిభాసికసత్తలకతీతంబ
గునిరంతరనిరుపద్రవప్రత్యక్షపారమార్థికబ్రహ్మసత్తాస్వ
రూపంబగు సన్మార్గంబుల నడుచుచుజీవేశ్వరకూటస్థబ్ర
హ్మైక్యావలోకనామృతాహారులై సకలసంభ్రమంబుల
వివాహంబునెరవేర్చుచునంతమిథ్యాపురుషసూర్యాస్త
మానంబగుటయు రాగద్వేషంబులను పక్షులుసంసార
వృక్షాగ్రంబులనాశ్రయింపజాలకక్కతిమంబులను జను
లుమాయానిజనివాసయుక్తినరరనరిషడ్వర్గతిమిరంబెదు
రెరుజనీకిమాధమానసంబులనుదిక్కులపిక్కటిల్లసుప్రతజన
చిత్తాకాశంబుననానాపుణ్యనక్షత్రంబులుప్రకాశింపవృ
త్తినిరోధచన్ద్రోదయంబుషోడశకళలన్దనరసాధనాన్తఃక
రణకుముదంబులువికసింపననుబన్ధచతుష్టయంబులను చ
కోరంబులుచెలగ్గయోగశాస్త్రార్థకాముకజనంబులుసం
తసిల్లనప్పుడుముక్తివధూవరులుభూమికాసప్తఋషిమ
న్డలత్రయమధ్యంబునవెలుంగునవ్యసిష్ఠ సన్నిధానంబున
సీతాబాసంశంఋరూపంబునంగనుపించునరునతాంవలో

ంబు సేయుచు సత్కృత్యమ్ములు దీర్చుచు సుఖమ్ముల నిట్లు ప
ుషడ్వర్గబాధప్రకారమ్ముల ననుదినమ్ములు గడుపుచు సర్వాశు
భలక్షణమ్ముగాను శ్రేయోమార్గ ధ్యానమ్ముల నాకబలిమొ
నలగు శోభనమ్ములు సేయుచు నత్తఱి సంవత్సరోత్సవ
మ్ములకు నైలజ్ఞేము త్రివధూవరులాదియగు సర్వజనమ్ములు
వాంఛి వేదమ్ముల నద్వయ తత్త్వమస్యాది మహావాక్యమ్ములను
కొంచెపరలనిన్నిన సచ్చిదానన్ద నిత్యపరిపూర్ణమ్ములను పన్న
పదార్థయుక్తరసంబగు వస్తమ్ము ప్రాణాయామజయం
బుల నప్రాప్తలనుయ స్తర్మానసమ్ముల నున్న మనకోర్కెలనిం
చి వేదాన్తనిశ్చితార్థమ్ముల సజ్జనుడలాడు నప్పుడాత్మ కాన్తత
నపతియగు దేశిక స్వామిని యానన్దరసవసన్తమ్మునం దేలి
న్చుటయు న్జ్ఞానాచి ముక్తికాన్తాలలాము వైరాగ్య పరతులను
చెలికత్తెలుం బ్రేరేప స్వయంప్రకాశమ్ము నుకడకన్న జూచు
ప్రకాశమ్ము చ ముఖమ్ము వచియ నవ్వ్యదళకోన త్రసుభేన్య
నుకరమ్మున రాజయోగరసంబను వసన్తమ్ము దెచ్చి తనప
తియగు యోగీన్ద్రుని పైనిన్నవాడు మునిముసిన గవ్వలంనగు
చు ధ్యానపాత్రమ్మున ననుభూతిరసంబను వసన్తమ్ము దా
నిపయిన్జిలికిన పదియును జెలికేగి యోగాభ్యాసరసంబు సంసేగిన్ని
లక్ష్యత్రయమ్ములను మూలదాగ బ్వుట్టువాయను సప్యాసనాకరగతే

గేచ్ఛావసంత పాత్రుఁడయి దాసనాపుష్పయుక్తంబులగు
మనోవృత్తికుసుమమాలియూఁడ యాభరణాంబరంబుఁజా
గలరితాసానసక్తకుణ్డలంబులల్లాడ వైరాగ్యముఖమ్ము జేమ
ర్వదానివెన్నడిన్నగిలియ నర్తిత్యమ్మునజిక్కి న్నుకవ్యాపకం
బుగవసన్తంబెవలపదోగిన్నుసమయమ్మునసదినిర్వాపా
రియగుటన్జెసివానికిరగతముగువసంతమ్మువానిపైనిన్నున
వసరమునశుశ్రీకాంతలువానిదర్శనికసాఫలంబనుబన్ధిచే
బిగబట్టుటయునుకామాతురులకుసిగ్గులేదనఘటంగానవై
రాగ్యోపరతికిరగతంబగునిర్విషయానన్దవసంతమ్మువా
డొడసితనభార్యాసహాయస్త్రీసమూహమ్ముమీదవర్షం
బుగాగురియిన్నుటయుసమాధివిరోధమ్ములగు లయవి
క్షేపకషాయరసాస్వాదస్త్రీలుదూరమ్ముగాదొలంగున
ప్పుడుము క్తికాంతాసమరసానందవసంతమ్ము యోగ
భోగస్త్రీలంపిచ్చ్యాయేమరిన్చియాగోభూమికయగు పా
దార్ధభావనావిశేషమ్మువనితాఁనిత్యనిర్మలకరమ్ములు ఘ
నమ్ముగాప్రసాదించిపతిమనశిరోవీధి నభిషేకమ్ము జేసి
దేహాత్మబుద్ధివిహీతంబనుపాదమ్ములనన్తర్నాదమఞ్జీరం
బదీర్ఘఘుష్టికారావమ్మునమ్రోయసవికల్పకాంబరంబు
విగామయుకుచమ్ములపైజారబాహుదుశ్శాలు విదళబా

నువిద్ధసవికల్పకంబులనుకుసుమయుక్తంబగున స్వర్ణదృశ్యాను
విద్ధశబ్దానువిద్ధంబులనుకొప్పునిర్వికల్పంబుగావీడస్వయం
ప్రకాశంబను తాటంకంబులుశృతిదీప్తినల్లాడ భావాభావ
మధ్యంబసియాడజ్ఞప్తికళాముఖంబుగా జెమర్ప నిరాభా
సంబునందబడుచు సషుమ్నాంతరద్వారంబనంన వాయు
మనోవేగంబుగాబరుగెత్తిమండలత్రయంబులు గడచిపా
రమార్థికసత్తారహస్య మంటపాంతర్గతానంద వసం
తంబనిర్వ్యాజకరంబునచిన్మయపాత్రంబు బూరణంబు
గానించి తెచ్చుసమయంబున దానిపతియగు నవధూతయు
నుసమాధిసాధకస్త్రీసహితుండయి ప్రత్యగానంద కూ
టసమార్గంబున కెడలొఱని యద్వయబ్రహ్మానైత న్యావ
లోకనంబుచేత నున్మానియగుదానికరంబుం బట్టుటయును
దియునిగ్గుపడకతుర్యాతీతంబను వేరొకరకరగతానంద
వసంతంబువానిపయి జిమ్మవిజ్ఞానకళామోహంబున దా
నిచెక్కిలిముద్దుకొనుచుస్వరూప లీలావినోదంబుల నొక
రికొకరుసరసంబు వసంతంబులాడుచునిట్లత్యంత సంభ్ర
మంబులవారలు వసంతోత్సవక్రీడావినోదంబులం బొద్దు
బుచ్చుచుండిరంత నారాత్రియాత్మకాంతా సమేతుండగు
సద్గురు వర్యాజ్ఞాపనంబునముక్తవధూవరులకు చిచ్ఛక్తి

మొదలగు కాంతలు నిషేక శోభనద్రవ్యంబుల నర్పి శుభము
హూర్తంబున దేహార్ధ ప్రాణంబులను ఫలంబులు గురునకు
దానంబు సేయించి యావధూవరుల నిద్దరి కోల్లాట మండ

—⁕ శోభనముహూర్తఘట్టము. ⁕—

లాంతర్గత మందిరంబున హంసతూలికాతల్పంబున శోభ
నంబులు బాడుచు వారి నునిచి గురుసన్నిధానంబునం జేరి ఇష్ట
కథావినోదంబులనుండిరంత నకల్మష ముక్తివధూవరులు వే
దాంతార్థక కౌయోగ కుశలుల య్యనునూతన సంగమంబ
గుటన్జేసి స్వరూపోన్ముఖ స్మర క్రీడారంభ సమయంబున ము
క్తికాంతాలలామ మగ్ధ యగుట యునుభర్త యగు యోగీశ్వ
రుచిత్తంబు ముక్తికామాతురత్వ ధ్యానంబు చేత మండల
త్రయ మధ్యంబున వెలుంగు నాత్మ పీఠాభాస్వత్యణురూపం
బని శ్రుతి బలుకుటం జేసి యది యెముక్తికాంత ధరియించి
నపీతాంబరం బగునట్టి యంబరగంబు గాంచు మనోయు
క్తిం దివి శోభుట యు నిర్వాణియగుటం జేసి వాయు చలనంబ
నుకరంబున యోనిస్థానంబగు సుషుమ్నాంతర ద్వారంబు
మూసిచిత్తవిక్షేపంబును వేరొకల్మ కరంబువంద సకుదూ
రంబున వెలుంగు జీవకళా రూపదీపంబు నాయనష్టంబు సేసి
ననవి యు నొకల్మ మనోహారంబై గతాయాతసుఖంబు నంద

నర్చెనంతనాకాంతసునిషయనుసిగ్గునగతా యాతంబును జ్ఞాకచిత్తచలనంబనువిక్షేపంబునుగాక నూరకుండుటయు నప్పుడుయోగీశ్వరుండగుపతవృత్తిహిత మనోవ్యాపకసు లీనంబనుకౌగిటంగీలించియొడలంబులకాంకురంబులు వా డమదృఢచిత్తంబున హంసతూలికా తల్పంబునందు స్వ యంప్రకాశంబునవెలుంగముందర నిడుకొనితత్ప్రకాశ మానంబులగుచు వెలుంగెచెక్కిళ్లు ముద్దుకొనుచు సంవి ధానందకుచంబులు నివురుచు స్వరూపచెలిమి సేయునది యుబరమ పతివ్రతయగుటంచేసి ప్రౌఢత్వంబునభర్తకు ప్రియంబగురీతిని బెనంగకళలంటుచునాదస్వరూపంబులు శ్రావ్యంబుగాహృదయంబుగరంగికుండలీశక్తిభేదంబు న యోనింజమర్పంబిందుతనంబుగారహస్యక్రీడలం బరవశు త్తైయనముకుళితనేత్రులగుచువృత్తిరహిత చిత్తాకాశని దాకాశశరీరంబులు రెండునైక్యంబుగా బెనంగి గాఢరతు లచిత్తంబుతన్మయంబగుట జేసినున్నానియగుతుర్యంబునసు ఖజ్ఞప్తికళాసత్తామాత్రంబుగానుండునప్పుడుశుద్ధ వాస నాయుక్తులగుటంజేసి మరికొంతదడవులకు సమాధిగళి తంబుగా యోగీశ్వరునిచిత్తంబుమధ్యవిక్షేపంబు నొందు టబుట్టినవదియొపోల యలుకయగుటం గావునసవికల్పక

జ్ఞానంబుగాఁ జిదాకాశ స్వరూపంబగు ముక్తికాంతాచి
త్పురుషుండభిముఖంబుగాఁ గైకొని జీవపరైక్యంబును సత్య
స్త్రప్రేమంబుల తుర్యతుర్యాతీతంబులగు రతిక్రీడలం జెలం
గి నిర్వియోగనిద్రలసుఖమ్మునందనరనంద వివేక ప్రభాతస
మయంబగుటయు నజ్ఞానతిమిరంబు వర్ణాశ్రమాచారజన
హృదయగుహలం బ్రవేశింప ధ్యాన భక్తి వైరాగ్యంబులు
వెలవెలంబార మునిజనహృదయకమలంబులు వికసింపను
పనిషదర్థప్రతిపాదకభృంగ ఝుంకారంబులెసఁగ పూర్వ
హృదయశిఖరినారూఢ జ్ఞానభానుండుదయించుటయు త
త్త్వజ్ఞజనసంచారప్రకాశంబై యొప్పుచుండెనంత నాము
క్తివధూవరులును తత్సమయంబున మేలుకొని యాత్మజ్ఞా
నసద్భావంబులను గురుశుశ్రూషల నిత్యకృత్యంబులు దీక్ష
యాచార్యానుమతంబునం బత్నీసమేతంబు వేదాంతార్థ
రాజ్యాభిషిక్తుండై యఖిలబోధార్థవస్తుప్రజల సర్వసనసం
తోషకరంబు సేయుచు పరమైశ్వర్యసుఖంబునందునరిగురు
కృపాలబ్ధంబగు నిజనివాసగృహంబత్యంతక్రీడావినోదంబు
లకాటపట్టగుటఁజేసి యందాత్మారామశృంగారవనంబు
లుజూచుచు నిగమవృక్షశాఖాగ్రంబుల మోక్షసాధ శుక
శారికాకోకిలస్వరంబులు నోహోయన నాలకింపుచు నా

గమార్ధరహస్యంబులను దిగఁదుమానిగుముర్ధుఁ నీడలనిలు
చుచుపరలాభఫలంబులిరుచింపుచుశుద్ధవాసనాపుష్పంబు
లాస్వాదింపుచునంతశ్శీతలంబులఁగుహాదరిండ్ల క్రీడలుసల్పు
చుసంతోషకరంబులుతనప్రియాకాంతనుపొడవుగా నిక్షిం
చనున్నతశాస్త్రార్థ తరుశాఖాగ్రంబులంబ్రకాశించుగుణ
త్రయపుష్పంబుల జిదిమితత్సమీపంబుననున్న శుద్ధసత్వకు
సుమంబులందియ్యాసుఖరంబుగాకౌఁగిటందించి యాపుష్పం
బులుశిరంబునధరియింపుచు యోగయుక్తంబులగు శ్రీశైల
మేరుశిఖాగ్రంబులందలిబాహ్యలక్ష్యంబైన ద్వాదశారచ
క్రమేఘసంచారంబులకలరిమనోమయూరంబులు చెలఁగ
మారుతజయంబులన మెరుపులుచిత్తజయమేఘగర్జితంబు
లందళక్షుపంగనుపించనులికేవృత్తిభయంబునం గౌఁగలించు
కొనుసిజకాంతాలింగనంబునందనరుచుయోగభోగంబుల
నునశ్వత్థపిచుమన్దమందారభూరుహంబులంబెండ్లిండ్లు సే
యుచుపినేకభూజంబుననల్లినగురుకృపాక్తియానుతీగెలను
య్యాలలూగుచుతత్వాకన్దరంబులందాగు మూతలాడుచుస్వ
రూపాధరపానంబులనప్పటప్పటికి బుద్ధివృత్తి సంచారం
బులనుబడలికలదీర్చుచు బ్రహ్మోహంబను సుశబ్దంబులమ్రో
యుశల్లయేటిదరులచిన్మయానంద పూదేనియసోనకాలు

వలునాత్మపుష్పాళ్ళనడ్డంబుగట్టుచు మనోహంకృత్యంబుల
జెలంగిమరియు నజపామంత్రాక్షరంబులగు హంసలుజీవ
పరాఖ్యలస్త్రీపురుషులగుటంజేసి రేచక పూరకకుంభ
పరీవాహంబులదనరునిడాపింగళాసుషుమ్నాఖ్యలగంగాయమునాసా
వాణీనదులంజెలంగునాధారాదికమలంబరస్సరాలోకనంబుల నొం
డొంటికందించువినోదంబులకలరితాము ను చిన్మయహంసలవపువులు
జాల్చుచునాహతవిశుద్ధచక్రవాకమిథునంబులండాయంబోవుచు
ప్రణవనాదఝుంకారములుగలనహంకారభృంగంబులనివారింపు
చునంతఃకరణసరోదరయుక్తంబగుత్రివేణీసంగమంబులనిరామయ
కుచప్రమాణజలంబులనానందంబులఁబల్లులాడుచునిర్వాణాలింగనం
బులనధరాదిచుంబనంబులమర్మస్థానంబులంటుచు ఇచ్ఛావినోదంబు
లంజలక్రీడలాడుచునత్యంతప్రియఃనదీతీరంబుసంచరి యొకరికొకరు
వస్త్రాభరణంబుసలంకరింపుచు హృదయంబురమింప సత్యజ్ఞాన
మోహంబుల నన్యోన్యాలోకనంబులగాఢాలింగనంబుల సుఖప్రతీక
ళామూర్తులగుచు నానాభోగంబులందననిలత్యక్రియంబులగు నిజ
గృహంబులంబ్రవేశించుసమయంబునచిత్తవిశ్రాంతిమొదలగుసుంద
రులానందారతులియ్యబ్రహ్మానందంబునందేలించుచుసుఖాసన సహ
జాసందవశయ్యలస్వస్త్రీసమేతంబులగానభిలసుఖంబుండుచునాద
ఘజ్ఞానసన్మార్గంబులనడచుచుసిద్ధాంతమార్గంబులనిత్యమహోత్స
వంబులుసేయుచు సద్గురువాక్యార్థయోగ్యపరిపాలనంబులందనరి
ర్వ్యజనంబులతద్వార్థంబుగాపోషింపుచు నిట్టుముక్తపథాపరులు
రంతరసుఖక్రీడావినోదంబులఁబ్రాప్తువుచ్చుచుసుఖంబుణ్డిరవి. శ్రీవా

భట్టారకాచార్యుండు ధర్మజునకు పరమరహస్యంబగు శ్రీమన్ను
భోగంబుశృంగారపథాలతుణంబున వినుపింపసకలజనానంద కరం
బుగా నాసమయంబున దేవదుందుభులు మొరయ నమరులుకుసుమవృ
ష్టిగురియింపసత్యస్తోత్సాహంబుతో కృష్ణద్వైపాయనుండు పరమా
నృతజ్ఞానోల్లాసియగుయుధిష్ఠిరుం జూచి నీవాత్మారామత్వంబున జీవ
న్ముక్తుండవై సర్వభోగంబులం బొందుచు సుఖంబుండుమని మఱియుని
ట్లనియె॥ ఉ॥ శ్రీకరశీలం జెలగు శ్రీగురునాథకృపావిశేషవి|ద్యాకుశ
లంబులింపనరయాత్మలను క్తిపనూవరు ద్రిప్పబో|ధాకృతినిత్యసంపద
లహర్నిశముంపొందుచునుండెదిట్టిపు|ణ్యాకృతపుణ్యభావమహిమాతి
శయంబనుతింపశక్యమే॥ క॥ కుంతీసుతనీభాగ్యం|బింతింతనియెన్నవ
శమె యీకథవినువారెంతయు సకలశుభశ్రీ|సంతానమునందుంచు
ద్రుడుసత్యముధాత్రి॥ క॥ కల్యాణాపేక్షతులగు|కల్యాణులుముక్తిల
లనకల్యాణముసాకల్యతనిష్టగదిరిసా|ఫల్యంబుద్రౌపదీపరమార్థ
మ్మ॥ కావునన్॥ శ్రీరామ స్తవరాజమెవ్వపేళలో జంపింప్రచుద్రా
యుచుజూ|సారోక్తివ్వసుచుండినట్టిఘనులుత్సాహములో సంపద|
శ్వర్యస్త్వైర్యమహోత్సవంబులను నెమ్మిన్గాంతురెప్రొద్దునా|శ్రీరామ
మ్ముగనన్నిదేశములనిత్యానందులై ధర్మజా| సకలశుభములు రాఘ
వ స్తవమునీవు|నెరుకజెప్పితినివనీవెల్లప్రొద్దు|దలపుచుండుముసంప
దల్లలిగిసౌఖ్య|మందుచుండదుసత్యంబునార్యవినుత॥ వ॥ అనివేద
వ్యాసుడుధర్మజున కెఱింగించి నిజాశ్రమంబునకుప్ప పోషణంబున్సే
యుచుసుఖంబుండె ధర్మజుండునుసంతత శ్రీరామ స్తవరాజపరాయ
ణమహోత్సవంబులు సేయుచుసుఖంబుండెననవిని సంతుష్టాంతరంగు
లైసనకాదిమహర్షులు వ్యాసునకు శ్రీరామ స్తవరాజమహత్త్వము

హిమంబును శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యప్రభావంబును ధర్మజుంగాం
యాడుచు నూతుం బ్రశంసింపుచు సుఖంబుండిరి తొల్లి॥ క॥ శ్రీకర మునీం
ద్రహృదయవ శ్రీకర బ్రహ్మాద్రి దివిజశేఖర వినుత। శ్రీకర సంతత జయ
శ్రీకర యదుకుల విహార శ్రితజనధారీ॥ మా॥ నయన హృదబింద్వంతర
వః ప్రాణముద్రా। నయనఘః సుషుమ్నా నాడిసంయోగనిద్రా। నయ
న జలిసుకంద్రానాథ సద్బ్రహ్మారంధ్రా। నయనకళదినేశా నాసికా గ్రే
ప్రకాశా॥ గద్య॥ ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధకవితావిలా
శాండిల్యగోత్రపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్ర వినుతగుణధుర్య మ
యామాత్యప్రణీతంబైన శ్రీరామ స్తవరాజంబును మహాప్రబంధం
బందు వ్యాసభట్టారకుండును ముముక్షులక్షణంబును ఆచార్యస్వరూ
పంబును శుశ్రూషాలక్షణంబునుం జెప్పి ధర్మజుండు శ్రీవ్యాసభట్టా
కాచార్యుం బ్రశంసించుటయు కృష్ణద్వైపాయనుండు యోగీశ్వర
భావంబు జెప్పుటయు యుధిష్ఠిరుండు గన కారుణ్యాంబునంగలుగు శే
షుం ల్లక్ష్మీకల్యాణంబాన తమ్మనిన తదాచార్యుండు బ్రహ్మానందనగర
నంబును ఆత్మాకాంత సమేతుండగు దేశికస్వామి తనసుతయగు శే
షలక్ష్మీస్వయంవరంబు గాటించపనా నామతాధీశ్వరులుం గను వెం
యాను క్తికాంత తం శ్రీయగు దేశికస్వామియనుమతి నెయ్యు పరలే
యుద్యాదుక లౌకిక కామ్యకర్మ సత్కర్మఫలత్యాగ నానావిధ వా
ర్యాంపగు వేదాంతనివసించుటయు దేశికస్వామి వేదాంతయోగ
ప్రోక్తముగా కల్యాణంబొనగూర్చుటయు వసంతోత్సవాదిమహో
త్సవంబులు నడచుటయు శ్రీరామ స్తవరాజకథాశ్రవణంబున క
హాఫలంబు జెప్పుటయు ననన్నది సర్వంబును — తృతీయాశ్వాసము

శ్రీరామ స్తవరాజము — తృతీయాశ్వాసము — సంపూర్ణము